

SZÉCHENYI 2020

1

LEADER HELYI FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2014-2020

Módosítva: 2018.12.14.

Törölt: 2018. május 30.

Európai Unió
Európai Mezőgazdasági
Vidékfejlesztési Alap

A vidéki térségekbe beruházó Európa

Tartalom

Vezetői összefoglaló	3
1. A Helyi Fejlesztési Stratégia hozzájárulása az EU2020 és a Vidékfejlesztési Program céljaihoz	5
2. A stratégia elkészítésének módja, az érintettek bevonásának folyamata	7
3. A Helyi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület és lakosság meghatározása	10
4. Az akcióterület fejlesztési szükségleteinek és lehetőségeinek elemzése	13
4.1 Helyzetfeltárás	13
4.2 A 2007-2013-as HVS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések	19
4.3 A HFS-t érintő tervezési előzmények, programok, szolgáltatások	20
4.4 SWOT	24
4.5 Fejlesztési szükségletek azonosítása	27
5. Horizontális célok	30
5.1 Esélyegyenlőség	30
5.2 Környezeti fenntarthatóság	31
6. A HFS integrált és innovatív elemeinek bemutatása	32
7. A stratégia beavatkozási logikája	35
7.1 A stratégia jövőképe	36
7.2 A stratégia célhierarchiája	36
8. Cselekvési terv	40
8.1 Az intézkedések leírása	40
8.2 Együttműködések	66
8.3 A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei	86
8.4. Kommunikációs terv	92
8.5. Monitoring és értékelési terv	94
9. Indikatív pénzügyi terv <i>A táblázatokat Excel formátumban is töltsék ki a mellékelt sablonban és külön fájlként nyújtsák be.</i>	96
Kiegészítő információk	99
Mellékletek	99

Vezetői összefoglaló

1. Legfontosabb szükségletek és/vagy lehetőségek

A Helyi Fejlesztési Stratégia (HFS) megalkotása során a Helyi Akciócsoport területéhez tartozó települések **hosszú távú, fenntartható és fenntartandó fejlesztésére igyekeztünk nagy figyelmet fordítani**. Az előregedés lassítása, elvándorlás ütemének csökkentése, a munkahelymegtartás és- teremtés, a térség gazdasági felzárkóztatása az elérendő fő célok.

Stratégiai célunk az életminőség javítása a térség gazdasági és természeti erőforrásaira alapozva vidék-, gazdaság- és vállalkozásfejlesztési programok serkentésével, új munkahelyek teremtésével, a meglévők megerősítésével. A komplexitás érdekében harmonizálást végeztünk a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 (VP) céljaival és más EMVA-n kívüli programokkal, melyek társadalmi, gazdasági szempontból forrás kiegészítést eredményeznek térségünknek.

A lehetőségeken túl azon problémákat – tökehiányos mikro-vállalkozások, munkahelyteremtés vs. munkanélküliség, szakképzetlenség, elvándorlás, térségi szociális helyzet, hátrányos megkülönböztetés – emeltük be megoldási javaslatokkal (Intézkedések), melyek jelentős visszahúzó hatással vannak közösségünkre.

A stratégia megvalósítása partnerséget, folyamatos információbiztosítást követel meg a közösség minden tagjától.

2. Elérendő célok

A HFS a vidéki gazdasági élet fejlődését a térségi mikro-vállalkozások megerősítésével, munkahelyteremtéssel, innovatív ötletek támogatásával kívánja elérni.

A stratégia kiemelt szempontja a fenntarthatóság és értékteremtés, valamint az épített és természetes környezet irányított védelme. Az intézkedéseken keresztül hozzájárul a helyi identitás erősítéséhez, kiemelt szempontként kezelve az esélyegyenlőséget, előítéletek oldását.

Főbb célkitűzések a helyi emberek, vállalkozók, vállalkozások által helyben termelt, előállított termékek preferálása, márkázása, piacra juttatásának segítése.

A helyi potenciálok kibontakoztatása, értékek feltárása, bemutatása, a turisztikához kapcsolódó attrakciók kialakítása, versenyképesség növelése.

3. Támogatandó területek, tervezett intézkedések

A 2007-2013 programozási ciklus során komoly gazdasági és részben társadalmi változások zajlottak a világban, melyek alól akciócsoportunk tervezési területe sem tudta teljes egészében kivonni magát.

A térség jövedelemtermelő képessége alig változott, a települések környezete ugyan sokat szépült a pályázati források eredményeként, azonban munkahelyteremtő beruházások, életképes gazdasági projektek az elvárásokhoz képest alacsonyabb számban valósultak meg.

Ezekre való tekintettel szükséges a HFS-t az új kihívásokhoz, illetőleg a korábbi évek gyakorlati tapasztalatai alapján **megalkotni és az eddig is meglévő gazdaságfejlesztési célokra fókuszálni**.

A Vidékfejlesztési Program (VP), amelyet az Európai Bizottság hivatalosan 2015. augusztus 10-én fogadott el, Magyarország prioritásait tartalmazza a 2014-2020 közötti hétéves időszak vonatkozásában. **A vidékfejlesztés céljait a 6. prioritás fogalmazza meg**, az alábbiakban összefoglalva:

- nem mezőgazdasági tevékenység fejlesztése (diverzifikálás),
- alapvető szolgáltatások és falvak megújítása a vidéki térségekben,
- kedvezőtlen társadalmi, demográfiai térségi folyamatok hatásainak enyhítése,
- helyi gazdaság megerősítése.

A Zempléni Tájak LEADER HACS a VP alapján a tervezés elsődleges szempontjait az alábbiak szerint fogalmazta meg:

1. A helyi fejlesztés előmozdítása, a helyi gazdaság megerősítése, foglalkoztatás bővítése és a vidéki élet minőségének javítása.
2. A vidéki szellemi és a közösségi élettel kapcsolatos kulturális és természeti örökség megőrzése és hasznosítása.
3. A társadalmi felzárkózást segítő programok.

4

A fenti célok eléréséhez kapcsolódó tervezett intézkedések:

- Gép- és eszközbeszerzés, hozzáadott értéket növelő technológiai fejlesztés (helyi termék fejlesztés / mikro-vállalkozások)
- Gép- és eszközbeszerzés (kis értékű / mikro-vállalkozások)
- Térségi, települési identitás, valamint a helyi értékek megőrzése (kisrendezvény)
- "Közösségi Házak" - hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatása
- Térség igényeire alapozott, Mintaprojektek: Helyi termékek világpiaci megjelenítésének elősegítése; Települési inkubációs területek (vállalkozások számára) előkészítése; Közösségi mobil vágópont és fűtőlő kialakítása; LEADER Helyi Termék Program és Védjegy; Közösségi kommunikáció fejlesztése a HACS területén; Világörökségi területen lévő pince hasznosítása közösségi tárolás kialakításával
- Gép- és eszközbeszerzés, hozzáadott értéket növelő technológiai fejlesztés (helyi termék / szolgáltatás fejlesztés)
- Települési területek közösségi célú zöldfelület kialakítása, rehabilitációja

4. A munkaszervezet bemutatása

A LEADER HACS-unk részt vett a 2007-2013 közötti időszak LEADER Programjának végrehajtásában. Ennek megfelelően a HACS munkaszervezete 2008. októberében kezdte el munkáját 1 fő munkaszervezet vezetővel. 2008. novemberétől állt munkába további egy munkavállaló.

Az Egyesület, mint HACS a delegált feladatok és egyéb feladatok ellátására teljes időszakban munkaszervezettel, főállásban, teljes munkaidős munkavállalókat foglalkoztatott (átlagos statisztikai létszám ~4 fő). A munkaszervezet létszáma a feladatok ellátásának megfelelően az 5 fő főállású munkavállalói létszámot sosem haladta meg. A korlátozást a működési források felhasználási lehetősége a hatékony munkaerő gazdálkodás alakította.

A megalakulást követő évben (2009.) a munkaszervezet a következő struktúrában működött: 1 fő munkaszervezet vezető, 3 fő ügyintéző/projektmenedzser, 1 fő ügykezelő. A személycseré nem volt jellemző, 2 esetet kivéve tartósan foglalkoztattuk a munkavállalókat. A jelenleg foglalkoztatott 3 főből 1 fő a kezdetektől a HACS munkavállalója. Valamennyi munkavállaló felsőfokú, többféle végzettséggel rendelkezik.

Törölt: 4

Törölt: 2

1. A Helyi Fejlesztési Stratégia hozzájárulása az EU2020 és a Vidékfejlesztési Program céljaihoz

A 2014-2020 közötti programozási ciklus az Európa 2020 stratégia és a Partnerségi Megállapodás irányvonalain, valamint a Vidékfejlesztési Program célkitűzésein keresztül biztosítja hazánk uniós fejlesztési forrásokkal való ellátottságát. Ezen fejlesztési források előmozdítják az ország és a vidéki térségek gazdasági, illetve társadalmi felzárkózását az uniós fejlettebb területeihez, valamint a vidékfejlesztés, a mezőgazdaság versenyképességét és a vidéki térségek népességmegtartó képességének megőrzését segítik.

5

Az Európa 2020 stratégia három prioritást (intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés), illetve öt számszerűsített célt nevez meg:

- a) a 20-64 éves népesség foglalkoztatási rátájának 75 százalékra emelése, többek között a fiatal, az idősebb, illetve az alacsony képzettségű munkavállalók nagyobb mértékű foglalkoztatása, valamint a legális migránsok fokozottabb integrációja révén;
- b) a kutatás-fejlesztés feltételeinek javítása úgy, hogy ezen a területen a köz- és a magánszféra beruházásainak együttes mértéke elérje a GDP 3 százalékát;
- c) az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának az 1990-es szinthez képest 20 százalékos csökkentése, a megújuló energiaforrások arányának 20 százalékra való növelése a teljes energiafogyasztásban, illetve az energiahatékonyság 20 százalékkal történő növelése;
- d) a képzettségi szint javítása, különösen törekedve arra, hogy kevesebb mint 10 százalékra mérséklődjön a korai iskolaelhagyás aránya és egyidejűleg legalább 40 százalékra nőjön a felsőfokú vagy annak megfelelő végzettséggel rendelkező 30-34 éves korúak aránya;
- e) a társadalmi befogadás elősegítése, mindenekelőtt a szegénység csökkentése révén, legalább 20 millió ember kiemelésével a kirekesztődés fenyegetettségéből.

A 2014–2020-as programozási időszak tervezése során a Partnerségi Megállapodáshoz csatlakoznak a különböző programok, beleértve a Vidékfejlesztési Programot is. A Vidékfejlesztési Program fő célkitűzéseit szem előtt tartva határoztuk meg a Helyi Fejlesztési Stratégiánk (HFS) irányvonalait.

A HFS a vidéki gazdasági élet fejlődését a térségi mikro-vállalkozások megerősítésével, munkahelyteremtéssel, innovatív ötletek támogatásával kívánja elérni. A stratégia kiemelt szempontja a fenntarthatóság és értékteremtés.

Stratégiai célunk az életminőség javítása a térség gazdasági és természeti erőforrásaira alapozva vidék-, gazdaság- és vállalkozásfejlesztési programok serkentésével, új munkahelyek teremtésével, a meglévők megerősítésével. A komplexitás érdekében harmonizálást végeztünk a VP és az EMVA-n kívüli programokkal, melyek társadalmi, gazdasági szempontból forrás kiegészítést eredményeznek (kiemelten a TOP, EFOP, KEHOP).

A lehetőségeken túl azon problémákat – tőkehiányos mikro-vállalkozások, munkahelyteremtés vs. munkanélküliség, szakképzetlenség, elvándorlás, térségi szociális helyzet, hátrányos megkülönböztetés – emeltük be megoldási javaslatokkal, melyek jelentős visszahúzó hatással vannak közösségünkre.

Stratégiai célkitűzéseink (prioritások) a Helyzetelemzésben részletesen azonosított fejlesztési szükségletekhez kapcsolódnak:

1. Helyi gazdaság- és vállalkozásfejlesztés a hozzáadott érték növelése, alternatív jövedelemszerző tevékenységek támogatása

A HACS területén helyben megtermelt mezőgazdasági termékek (zöldség, gyümölcs, lekvár, gyümölcsle, pálinka, szörp, hús, tejtermék, méz, stb.) feldolgozása érdekében felmerülő fejlesztések támogatása, az esetleges kiszolgáló épületek létesítésének, a termeléshez szükséges eszközök beszerzésének a támogatása, új munkahelyek teremtésének az érdekében, továbbá a Helyi Akciócsoport területén helyi termékek előállításával foglalkozó vállalkozások tárgyi eszközbeszerzésének támogatása termékeik megfelelő minőségű előállítása és a piacra jutás érdekében.

6

2. Foglalkoztatás bővítése: munkahelyteremtés a vállalkozások indításával és a fejlesztés ösztönzésével

A célkitűzésen belül a térségi felméréseink alapján az alább felsorolt intézkedéseket kívánjuk támogatni: élőmunka igényes helyi specifikus termelő-szolgáltató tevékenységek fejlesztése, valamint a mezőgazdasági termelésből való kilépés támogatása munkahelyteremtéssel.

3. Humánerőforrás – fejlesztés: versenyképes tudás és műveltség növelésével, térség-specifikus oktatási programok indításával

A közösség fontosnak tartja a civil társadalom megerősítését, településeken belüli és a járások (tájegységek), mikro térségek közötti párbeszéd fejlesztését. A célkitűzés legfontosabb célja a civil szervezetek, kezdeményezések, együttműködések segítése, a térségi, települési és személyes identitás és kohézió megerősítése.

4. Helyi infrastruktúra– és szolgáltatásfejlesztés: belső elérhetőségi és szolgáltatási struktúra javítása

A célkitűzésen belül célunk a helyi közlekedési infrastruktúra minőségének javítása, a helyi vonalas infrastruktúra rendszerek felújítása, hiányzók kiépítése, a hátrányos helyzetűek és fogyatékkal élők infrastrukturális életfeltételeinek javítása, valamint a határátjárhatóság infrastrukturális és közlekedési feltételeinek további javítása.

5. Természeti erőforrások és a környezeti értékek védelme, fenntartható hasznosítása

Fenntartható, környezettudatos fejlődés kutatása a helyi adottságok feltárásával. Nagy hangsúlyt kell fektetni a megújuló, környezetbarát energia hasznosítására (napenergia, szélenergia, geotermikus energia, egyéb megújuló energia).

6. Élhetőbb környezet kialakítása, térségi együttműködés támogatása - örökségvédelem: innovatív aprófalú program

A falufejlesztési, vidéki örökségvédelmi és egyéb fejlesztések, valamint egyéb célkitűzések megvalósítása hozzájárulnak a vidéki életminőség javításához.

A tervezés során jóváhagyott HFS célpiramist (komplex) a 2. számú melléklet tartalmazza.

Az Európa 2020 Stratégia eredményes megvalósításához mindenképpen szükséges az iránymutatásának, illetve a koordinálásának a meghatározása. Az összetett HFS stratégia egyszerre kívánja kezelni az innovációt, a versenyképesség hatékonyságát, a fenntarthatóságot, a társadalmi felzárkózást, valamint a szegénységben élők lemaradásának csökkentését.

2. A stratégia elkészítésének módja, az érintettek bevonásának folyamata

A HACS munkaszervezete a LEADER HFS 2015. évi tervezését a vonatkozó IH felhívás előírásainak megfelelően indította el. A települések polgármestereit, az önkormányzatok munkatársait elektronikus formában, honlapunkon keresztül értesítettük az abban való részvétel lehetőségéről. A tervezési folyamat előkészítése és "előtervezése" 2015. tavaszától folyamatos.

Elkészítettünk egy több oldalas tervezési koncepciót – amelyet vitaindítónak szántunk. Ebben a dokumentumban röviden ismertettük a 2007-2013 tervezési ciklus eredményeit, a 2014-2020 tervezési időszak országos prioritásait, a Vidékfejlesztési Program céljait és prioritásait.

A szakmai tapasztalataink és a VP stratégiai céljai alapján javaslatot tettünk a tervezés során figyelembe veendő elsődleges szempontokról és néhány projektterv ismertetéséről, a helyzetfeltárással és a lehetséges változtatásokkal együtt.

A teljes tervezési folyamat és a dokumentáció folyamatosan frissülő felületen elérhető a honlapunkon. Ezzel egy időben projektötlet adatlap mintát készítettünk az érdeklődők számára.

A projektötlet gyűjtést és a tervezési folyamat megindítását 3 alkalommal az egyesület hírlevelében is megjelentettük és juttattuk el mintegy 250 fő részére. Ugyancsak elektronikus hírlevelünkben adtunk tájékoztatást Magyarország Vidékfejlesztési Programjának Európai Unió elfogadásáról és a Nemzeti Agrárkamara (NAK) 100 oldalas Vidékfejlesztési Programjáról is.

A honlapon túl a facebook közösségi oldalon is folyamatosan megjelennek a HFS tervezéssel kapcsolatos információk.

A tervezés menetéről 2015.12.01-től folyamatosan tájékoztatunk a www.zemplenitajak.hu weboldalunkon és a térségi Zemplén TV képtűségeiben.

A folyamat során az alábbi intézkedésekkel, rendezvényekkel biztosítjuk a nyilvánosság követelményeit:

2015.02.27.	Sátoraljaújhely	HFS "előtervezés" meghirdetése
2015.06.29.	Sátoraljaújhely	Projektötlet gyűjtés elindítása
2015.08.26.	Bodroghalom	Helyi Fejlesztési Stratégia műhelynap Résztevők száma: 10 fő
2015.10.20.	Sátoraljaújhely	Helyi Fejlesztési Stratégia HACS egyeztető fórum Résztevők száma: 5 fő
2015.10.28.	Herceggút	Helyi Fejlesztési Stratégia tájékoztató fórum Résztevők száma: 8 fő
2015.10.28.	Herceggút	Helyi Fejlesztési Stratégia tájékoztató fórum Résztevők száma: 8 fő
2015.11.25.	Nagyrozsó	Helyi Fejlesztési Stratégia elkészítésével kapcsolatos tájékoztató rendezvény Résztevők száma: 37 fő
2015.11.25.	Tolcsa	Helyi Fejlesztési Stratégia elkészítésével kapcsolatos tájékoztató rendezvény Résztevők száma: 32 fő
2015.12.01.	Sátoraljaújhely	Zemplén TV közérdekű felhívás: HFS tervezés
2015.12.11.	Sátoraljaújhely	ZTVE TKCS ülés: HFS I. mérföldkő egyeztetése Résztevők száma: 7 fő
2015.12.15.	Sátoraljaújhely	ZTVE HACS Közgyűlés: HFS I. mérföldkő egyeztetése, elfogadása
2016.01.21.	Sátoraljaújhely	ZTVE TKCS ülés: HFS II. mérföldkő előkészítése Résztevők száma: 7 fő
2016.03.07.	Sátoraljaújhely	Zemplén TV - "Régiók és az EU" magazinműsor (HFS tervezés, VP kapcsolódások)
2016.03.18.	Mikóháza	Helyi Fejlesztési Stratégia elkészítésével kapcsolatos tájékoztató rendezvény

	Résztvevők száma: 12 fő
2016.05.27. Sátoraljaújhely	ZTVE TKCS ülés: HFS II. mérföldkő egyeztetése, elfogadása
	Résztvevők száma: 7 fő
2016.05.27. Sátoraljaújhely	ZTVE HACS Elnökségi ülés: HFS II. mérföldkő elfogadása
2016.05.30. Sátoraljaújhely	ZTVE HACS Közgyűlés: HFS II. mérföldkő (végleges), elfogadása
2016.06.08. Sátoraljaújhely	ZTVE Munkaszervezet: végleges HFS benyújtása az IH részére

Az események, fórumok teljes időrendi sorrendjét a 3. számú melléklet tartalmazza.

Az eddigi rendezvényeken jelen voltak a térség érdeklődő szereplői. Valamennyi fórumon tájékoztatást adtunk a HFS tervezés menetéről, annak fontosságáról, valamint fontosabb elemeiről. Minden fórumon szóba kerültek az előző tervezési ciklus, azaz az UMVP III-as és a IV-es tengely elért eredményei.

8

A tervezés folyamatát weboldalunkon folyamatosan megjelenítjük, a projektötletekről szóló döntéshez a HACS tagságot összehívjuk.

Fenti tevékenységünk hatására 2016.03.15-ig, 41 db írásban kidolgozott projektötlet javaslatot kaptunk, melyek többsége vállalkozóktól és civil szervezetektől érkezett. A HFS aktuális verzióját weboldalunkon folyamatosan megjelenítjük, a projektötletekről szóló döntéshez a HACS tagságot terveink szerint 2016.05. hó végéig összehívtuk.

A beérkezett releváns projektötletek és a TKCS üléseken, illetve fórumokon elhangzott igények, felvetések - mint, pl. folyamatosan visszatérő kisléptékű feldolgozóipari kapacitás, helyi termékek piacra juttatása, felzárkóztató közösségi házak, élelmiszerbiztonság, vidéki kisléptékű vállalkozásfejlesztés - folyamatosan beépítésre kerültek a szükségletek és az intézkedések meghatározásába.

Nem volt ajánlás a Tervezést Koordináló Csoport (TKCS) létrehozására, de a korábbi évek pozitív tapasztalata alapján 10 + 3 fővel folytatta korábban megkezdett működését.

A fórumokon elhangzott, illetve a beérkezett ötleteket összegezve javaslatokat készítettünk a TKCS részére. Az ötletek intézkedésenkénti csoportosítása után kezdte meg a TKCS a célterületek/intézkedések meghatározását és a Cselekvési tervbe történő integrálását.

A TKCS tagjai olyan személyek, akik a közösségi tervezésben kiemelkedő szerepet töltenek be, térségi elismert szakemberek (összetétel részletezése a 8. számú mellékletben).

A TKCS tagja vezetéselmélettel és gyakorlati szociális közösségi tapasztalattal rendelkező szakember, aki a Bodroghöz tájegység 17 településén több éve vesz részt a közösségi és szociális/felzárkóztató tevékenységben. Tagja a térségi Mozgáskorlátozottak egyesületének elnöke, aki napi szinten kapcsolatban áll Zemplénben a társadalmi kirekesztődés szélén álló családokkal, faluközösségekkel, hátrányos helyzetű csoportokkal. Tevékenysége során konkrét közösség-szervező feladatokat is ellát, mint ernyőszervezet vezető.

Továbbá a tagok között vannak önkormányzati vezetők, akik a térség jó ismerői, kreatívak és a településük fejlődésével, közösség formálásukkal aktívan részt vesznek a térségi fejlesztésekben. A vállalkozói szférából olyan személyeket szólítottunk meg, akik a saját vállalkozásukon túl az egész térség számára adnak fenntartható ötletet, innovatív megoldást a következő tervezési időszakra, annak érdekében, hogy a vállalkozások között alakuljanak ki hálózatok, akár több szakmacsoportot is átfogva.

A teljes közösség és az azt képviselő TKCS, valamint a HACS elnöksége, munkaszervezete megállapításaikkal, javaslataikkal döntő mértékben járultak hozzá a stratégia megtervezéséhez. A tervezői csoport 3 alkalommal ülésezett a tervezés ideje alatt. A tervező munkában, helyzetértékelésben a SWOT analízis és a SWOT mátrix kidolgozásában fejlesztési szükségletek azonosításában, a célhierarchia megszerkesztésében, a cselekvési terv elkészítésében, a leghátrányosabb helyzetű lakosság, a társadalmi kirekesztődés szélén

álló népesség innovatív integrációjában és a Helyi Fejlesztési Stratégia (HFS) kidolgozásában aktív és kreatív szerepet vállalt, jól előkészítve a stratégiát a döntéshozó testület (elnökség, közgyűlés) számára.

TKCS ülések, fórumok, egyeztetések és beérkezett projekt adatlapok következtetéseinek összegzése:

- A konzultációk során a prioritási pontokat figyelembe véve stratégiaileg kiemelkedett az életminőség javítása a térség gazdasági és természeti erőforrásaira alapozva, a gazdaság- és vállalkozásfejlesztési programok serkentése, új munkahelyek teremtése, a meglévők megerősítése. A résztvevők - helyi vállalkozók, önkormányzatok és civil szervezetek - részéről felmerültek a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felzárkóztatásához kapcsolódó fejlesztések, illetve több települést érintő kulturális rendezvény igénye.

9

- Kiemelt figyelmet kapott a stratégia alapját képező gazdasági és társadalmi folyamatok mellett a 290/2014. (XI.26.) Kormány rendelet, ami a kedvezményezett járások besorolásáról szól, illetve a 105/2015. (IV.23.) Kormány rendelet, ami a kedvezményezett települések besorolását és a besorolás feltételrendszerét tartalmazza. Ezen rendeletek határozzák meg a beruházásokhoz kapcsolódó intenzitások mértékét, melyek szerint a maximális támogatási arány a nem besorolt járásokban 75%, a kedvezményezett járásokban 85%, a fejlesztendő járásokban 90%, a komplex programmal fejlesztendő járásokban, pedig 95%.
- Számos fórumon fejlesztési ötletként fogalmazódott meg a sajtolt olajat előállító kisüzem, a hátrányos helyzetű csoportok számára konyhakert, közösségi tér kialakítása, továbbá a vállalkozások kapacitásának bővítéséhez eszközök, berendezések beszerzése, mint pl. lekvár és dzsempalackozó berendezés.
- A stratégia kidolgozása során a civil szervezetek a tevékenységükhöz leginkább illeszkedő, együttműködésen alapuló kulturális rendezvényeket, illetve felzárkóztató képzéseket kívánnak megvalósítani.
- Az önkormányzatok előtérbe helyezik a helyi termékek feldolgozásához, bemutatásához kapcsolódó gasztronómiai rendezvénysorozatokat, melyek turisztikai szempontból is kiváló alkalmat teremtenek egy-egy kis település számára a bemutatkozásra. Az önkormányzati részről szintén felmerülő elképzelés volt a középkori vásárok forгатagát idéző rendezvények megszervezése, valamint a helyi piacok kialakítása (ez szintén nem LEADER forrás, hanem VP központi).
- A főként mezőgazdasági vállalkozók leginkább arra voltak kíváncsiak, hogy a források milyen arányban és nagyságban oszlanak meg az egyes VP jogcímek között, illetve melyek lesznek a leginkább kiemelt szektorok.

Az Európai Bizottság, szigorú feltételek mellett, de lehetőséget adott az öntözött területek növelését célzó új öntözési beruházások támogatására. Elfogadta az agrár-környezetgazdálkodási (AKG) program esetében is a kormány birtokpolitikai szempontjainak érvényesítését, azaz hasonlóan a területalapú támogatásokhoz a nagyüzemek támogatásai méretüktől függően csökkennek. Továbbá a mezőgazdasági, élelmiszeripari és erdészeti beruházások a többi uniós tagállaméhoz képest kiemelkedően magas arányban, több mint 40 százalékkal részesednek a VP forrásaiból, ezzel a VP jelentősen hozzájárulhat a mezőgazdaság, élelmiszeripar és faipar versenyképességének növekedéséhez, új munkahelyek létrejöttéhez (ez nem LEADER forrás, hanem központi VP, ehhez kiegészítő támogatást tud biztosítani a LEADER támogatás).

- A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK) párbeszédet kezdett a megyei vidékfejlesztési szereplők között a vidék fejlesztése érdekében. A folyamatban egyfajta közvetítő szerepet töltött be a gazdálkodók, a mezőgazdasági vállalkozók és a LEADER Akciócsoportunk között. A kamara szerint a LEADER forrásoknak egyéb forrásokkal kiegészülve a munkahelymegtartást és -teremtést, a kis- és középvállalkozások erősödését, az ágazati szektorokat tekintve, pedig a kertészet, állattenyésztés, élelmiszer feldolgozást kellene szolgálnia.
- A hagyományos vidékfejlesztésre - nem agrárágazati - nincsenek elkülönítve közvetlen források, jelenleg egyedül a LEADER források felhasználásával lehet ezt a célt elérni. A saját felmérések, valamint a tájékoztató fórumok alapján a helyi gazdálkodás erősítésére, a családi gazdaságok fejlesztésére van a leginkább igény.

3. A Helyi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület és lakosság meghatározása

A Zempléni Tájak Helyi Közösség 50 LEADER jogosult települése a magyar-szlovák határ mentén a Hollóháza-Zalkod-Zemplénagárd alkotta háromszögben helyezkedik el. Lakosságszám (2015): 34.950 fő (1. számú melléklet).

A helyi közösség tájegységei a természetföldrajzi kettős meghatározottság mellett település-földrajzilag is kettősséget mutatnak. A Hegyköz falvainak képét a hegyvidéki és medencejelleg határozza meg. A Hegyközre az aprófalvak jellemzőek, többségük népessége 500 főnél is kevesebb. A Bodrogköz településeinek szerkezetét a Bodrog és a Tisza közti fekvés határozza meg. A települések a két folyó által szabadon átjárható terület magasabb fekvésű részein alakultak ki. Szerkezetüket tekintve szalagtelkes elrendezés jellemző rájuk, építészetükben keverednek az erdélyi, az alföldi és a felvidéki vonások. Legfejlettebb kistájnak Tokaj-Hegyalja tekinthető, amely UNESCO világörökség kultúrtáj besorolással is büszkélkedhet.

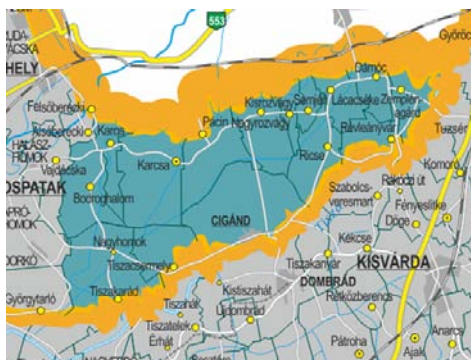
A történelmi és gazdaságföldrajzi kohéziós egység miatt úgy érezzük, hogy a Akciócsoport egy összefüggő térség és gazdasági környezet. A térség potenciáljai és kezelhető nagysága megfelelő humán, gazdasági és pénzügyi erőforrásokkal rendelkezik a HFS célok teljesüléséhez.

A Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület illetékességi területéhez tartozó települések három járáshoz tartoznak. A tervezési területünk járásai a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Kormányrendelet alapján kedvezményezett járásnak (2) és komplex programmal fejlesztendő járásnak (1) minősül. A komplex mutató alapján meghatározott rangsorszáma szerint a **Cigándi járás** az **első** helyre került a komplex programmal fejlesztendő járások között.

A térség 52 települést foglal magába, amelynek területe 1190 km² és 63.893 fő az állandó lakosainak száma. Az ebből 50 LEADER jogosult település adatai: területe 976,44 km² és 34.950 fő állandó lakos (forrás: <https://www.teir.hu>). A területhez 4 város kapcsolódik szorosan: Cigánd (3.044 fő), Pálháza (1.060 fő), Sárospatak (13.160 fő) és Sátoraljajuhely (15.783 fő).

A települések 50%-a 500 fősnél, több, mint kétharmada 69,23%-a 1000 főnél kisebb népességszámú. A térség hazánk legelmaradottabb régióinak egyike. A hátrányos helyzet a munkanélküliség kirívóan magas arányában, a népesség előregedésében, az alacsony iskolai végzettségben, a képzett fiatalok elvándorlásában nyilvánul meg. A roma népesség hivatalosan 13,1%-os arányú (forrás: TEIR 2011) - nem hivatalos kimutatások alapján megközelíti a 25%-ot - ezen belül egyes településeken 50%-ot meghaladó arányban van jelen.

• Cigándi járás (1.ábra):

A járás székhelye Cigánd. Területe 390 km², népessége 16 048 fő, népsűrűsége 41,1 fő/km² (saját számítás) (2015. évi adat). Egy város (Cigánd, mint LEADER jogosult) és 14 község tartozik hozzá.

A HACS illetékességi területéhez tartozó települések: Bodroghalom, Cigánd, Dámóc, Karcsa, Karos, Kisrosvány, Lácacséke, Nagyrosvány, Pácán, Révleányvár, Ricse, Semjén, Tiszacsermely, Tiszakarád, Zemplénagárd.

Forrás: <http://www.jaras.info.hu>

- **Sárospataki járás (2.ábra):**

A járás székhelye Sárospatak. Területe 478 km² (ebből LEADER jogosult 339 km²), népessége 24.936 fő (11.776 fő), népsűrűsége 52,16 fő/km² (34,73fő/km²) (forrás: HACS adat, 2015).

A HACS illetékességi területéhez tartozó települések: Bodrogolaszi, Erdőhorváti, Györgyterlő, Háromhuta, Hercegkút, Kenézlő, Komlóská, Makkoshotyka, Olaszliszka, Sáradsadány, Tolcsa, Vajdácská, Vámosújfalú, Viss, Zalkod

Nem LEADER jogosult település: Sárospatak.

Forrás: <http://www.jaras.info.hu>

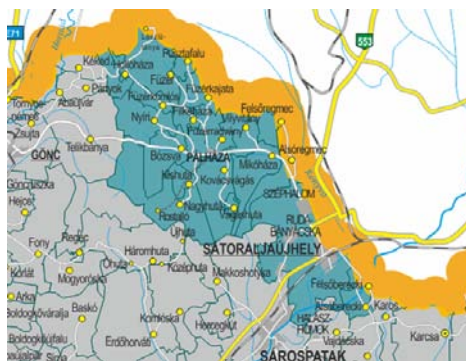
11

- **Sátorajaujhelyi járás (3.ábra):**

A járás székhelye Sátorajaujhely. Területe 322 km² (ebből LEADER jogosult 249 km²), népessége 22.986 fő (7.126 fő), népsűrűsége 71,38 fő/km² (28,61 fő/km²) (saját számítás)(forrás: HACS adat, 2015).

A járáshoz két város (Pálháza, mint LEADER jogosult; Sátorajaujhely, nem LEADER jogosult,) és 19 község tartozik hozzá.

A HACS illetékességi területéhez tartozó települések: Alsóberecki, Alsóregmec, Bózsza, Felsőberecki, Felsőregmec, Filkeháza, Füzér, Füzérkajata, Füzérkomlós, Füzéradvány, Hollóháza, Kishuta, Kovácsvágás, Mikóháza, Nagyhuta, Nyíri, Pálháza, Pusztafalu, Vágáshuta, Vilyvitány

Forrás: <http://www.jaras.info.hu>

A települések közötti kapcsolatok a település-földrajzi adottságok miatt erősnek mondhatók a térségben, bár az eltérő érdekek mentén feszülő ellentétek sem ismeretlenek. A kapcsolatok leggyakoribb megnyilvánulási formái a körjegyzőségek és a feladatellátó társulások. A Zempléni Településszövetség a helyi közösség területét szinte teljes egészében lefedi.

A határokon átnyúló együttműködések már az 1980-as években is jellemzőek voltak, és felmerült az intézményesített és szélesebb körű gazdasági együttműködés gondolata a rendszerváltás után. A Kárpátok régióban a rendszerváltást követően párhuzamosan megindultak a határmenti övezetekben az együttműködések.

A HACS-ban a lokális tulajdonságok adottságaként az akcióterület léptéke és a helyi akciós csoport területi kombinációja lehetővé teszi a helyi, személyes interakciókat, az összetartás és közös térségi identitás érvényesülését, ami egy valóban alulról építkező fejlesztési programhoz nélkülözhetetlen.

A helyi közösség kulturális központjának Sárospatak tekinthető, mely a 2014-2020 programozási ciklusban együttműködő partnerként vesz részt. Többnapos programsorozat több is van a térségben, ezek közül országos jelentőségűnek tekinthető a Zempléni Nemzetközi Néptáncfesztivál, a Zemplén Fesztivál, a Füzéri Várnapok és a Nemzetközi Nemzetiségi Népdaltalálkozó.

A helyi közösség építészeti értékek tekintetében gazdagnak tekinthető. A térségben elsősorban a kulturális programok megrendezésére szolgáló helyszínek kijelölésében jelentkeznek gondok, valamint a meglévő épületek infrastrukturális adottságainak korszerűtlensége akadályozza a még ennél is színesebb kulturális élet kibontakozását.

Az oktatás helyzetét megvizsgálva erőteljesen tükröződik a közösség által lefedett terület többszörösen hátrányos helyzete.

A magas munkanélküliség következtében a kvalifikált végzős diákok elhelyezkedési gondjaik miatt elhagyják a térséget. Középfokú oktatási intézmények Sárospatakon, Sátoraljaújhelyen, a középfoknál magasabb szintű képzést nyújtó intézmény Sárospatakon és Sátoraljaújhelyen található (tanítóképző, református teológia, egészségügyi védőnő alapszak, gépészmérnök alapszak).

Az Irányító Hatóság értékelése során megállapította, hogy a Zempléni Tájak HACS a 2014-2020 programozási időszakra történő felkészülésről és a Helyi Fejlesztési Stratégiához kapcsolódó tervezési terület előzetes elismeréséről szóló 5/2014. (II.6.) IH közlemény szerinti feltételeknek megfelel. Így 2015. szeptember 25-én jóváhagyták az egyesület területét, amely magába foglalja a fent nevezett 3 járás 50 települését.

Szakmai tapasztalatunk szerint a HACS terület megfelelő ahhoz, hogy „elegendő kritikus tömeget biztosítson az emberi, pénzügyi és gazdasági erőforrások vonatkozásában egy életképes fejlesztési stratégia megvalósításához”, ugyanakkor, „elég kicsi ahhoz, hogy lehetővé tegye a helyi interakciókat” (forrás: Európai Bizottság CLLD útmutató).

A települések és a Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület közötti együttműködés összetartó erejét az is bizonyítja, hogy a 2013-as LEADER térségek közötti együttműködés keretében 8 pályázatot nyújtottunk be, közel 30 együttműködő térségi szereplővel. A térségek közötti együttműködés célja új innovatív megoldások keresésének ösztönzése a vidéki térségek problémái és fejlesztési lehetőségei összefüggésében. További cél a helyi szereplők térségen kívüli kapcsolatrendszerének és a nemzetközi szerepvállaláshoz szükséges kompetenciáinak fejlesztése, új tudás integrálása az együttműködésben résztvevő vidéki térségekbe. Az együttműködési projektek nem korlátozódhatnak kizárólag tapasztalatcserére, azoknak minden esetben olyan tárgyasult vagy immateriális eredménye kell legyen, amelynek létrejöttéhez az együttműködésben résztvevő partnerek mindegyike bizonyíthatóan hozzájárult, illetve eredményeiből minden partner részesül.

A térségben rendezett kulturális, egyházi rendezvényekhez az egyesület szervesen kapcsolódik és LEADER célterület keretében konkrét intézkedést határozott meg részükre. A HACS a nagyobb léptékű, több település lakóit vonzó kulturális, civil és egyházi rendezvények, programok szervezését, nemzetiségi hagyományok bemutatását továbbra is kiemelt célként tartja szem előtt.

A helyi partnerség jegyében fontos szempont a közszféra, a vállalkozói sféra és a civil sféra megfelelő arányának kialakítása. A három sféra együttműködése először teljesedett ki ilyen arányban.

A HACS és a munkaszervezet működésében fontos társadalmi szempontnak tartjuk az alulról jövő kezdeményezések felkarolását, a helyi szereplők, lakosság aktivizálását és bevonását a fejlesztési folyamatokba. Az együttműködés kialakítását, a megszerzett tudás és tapasztalatok közös hasznosítását, a helyi partnerséget erősítő innovációk kifejlesztését vagy adaptálását a kezdetektől igyekszünk felkarolni, támogatni és munkakapcsolatot kialakítani a térségben működő más fejlesztő szervezetekkel.

4. Az akcióterület fejlesztési szükségleteinek és lehetőségeinek elemzése

4.1 Helyzetfeltárás

A térség környezeti állapota, földrajzi jellemzői, térszerkezeti adottságok

Az akciócsoport területének legfőbb természeti erőforrása a Zempléni-hegység (Eperjes-Tokaji), valamint a Bodrog és a Tisza. Kihasználtságuk azonban közlekedési és turisztikai szempontból nem megfelelő. Az említett folyóvizek mentén rét- és legelőgazdálkodásra alkalmas réti öntéstalajok alakultak ki, a mezőgazdasági művelésre leginkább alkalmas talajok előfordulása kevésbé jellemző. A rét- és legelőterületek mennyisége kedvező, viszont a szántóföldi növénytermesztésre leginkább alkalmas talajok előfordulási aránya nagyon alacsony. A feltárt termálvízkészlet Sárospatakon hasznosított, erre további komplex idegenforgalmi fejlesztések építhetők.

A térség legjelentősebb védett természeti értékei közé a Zempléni- és a Tokaj-Bodrogzugi Tájvédelmi Körzet és a Nagy-Milic Natúrpark tartozik. A térségben a települések környezetszennyező hatásán kívül a legjelentősebb környezeti problémát a települések növekedése, valamint a vállalkozások tevékenységéből adódó környezetterhelések jelentik. Ehhez járulnak hozzá az üdülési tevékenység növekedéséből adódó problémák.

Kiemelten kell kezelni a turizmus, az idegenforgalom, valamint a táj- és természetvédelem értékeinek összehangolását. A térség értékes táji adottságú területeinek jelentős része fekvéséből és infrastrukturális ellátottságából adódóan még szinte érintetlennek mondható, itt elsősorban a megelőző tevékenységre kell fektetni a hangsúlyt.

A bányászati tevékenységből adódó problémákat két csoportra kell osztani, az egyik a megszűnt bányák tekintetében jelentkező környezetvédelmi gondok, a másik a még működő tevékenységekkel együtt járó környezetszennyezési és terhelési problémák.

A térség demográfiai helyzete

A közösség járásaira jellemző a kislélekszámú települések magas száma. Az elveszületések aránya a térség egészét vizsgálva fokozatos csökkenést mutat. A természetes szaporodás aránya a Hegyközben kimondottan rossz, míg a Bodrogközi terület településeinek egy részén pozitív mutatókkal lehet találkozni. A térség vándorlási különbözete az utóbbi években negatív tendenciát mutat. Az aktív korú népesség aránya stagnálást, esetekben csökkenést mutat. Az időskorú népesség arányában állandóság figyelhető meg, mivel a fiatalok aránya 1990 óta folyamatos csökkenést mutat, a térség elöregedettségi mutatója folyamatosan növekszik.

Az akciócsoport lakosságának 84%-a 2000 fő (KSH alapján ZTVE számítás) alatti lélekszámú kistelepüléseken él, melyek jellemzően hiányos infrastruktúrája negatív módon befolyásolja az ott élő emberek várható átlagos élettartamát, életminőségét. A népesedési helyzetet országosan jellemző negatív tendenciák a térségre is érvényesek. A népesség száma a természetes fogyás és a negatív vándorlási egyenleg hatására csökkent, 2011-ben 54.043 (KSH) fő volt. 2015-re 34.950 (KSH) főre csökkent *(melyben benne foglaltatik három település 2014. évi kilépése a HACS-ból a megyei határokhoz történő igazodás miatt és a nem LEADER jogosult települések lakosság száma)*. (B-A-Z megye népessége 686.266 fő, KSH 2011.)

Az akciócsoport területén az országos átlaghoz hasonló a lakosság korösszetétele. A 15-59 éves korúak aránya 62,4%, az 59 év felettieké 20,8%. A harmadik legnépesebb korcsoport a 0-14 év közöttieké 16,8% (TEIR 2014.). A népesség iskolai végzettség szerinti megoszlását vizsgálva szembetűnő, hogy a mindössze 8 általános osztályt végzettek részaránya a legmagasabb: 35,7% az országos arányszámot (25%) meghaladó. Középiskolai érettségivel 25,8% (országosan 49%) rendelkezik. Az egyetemi és főiskolai oklevéllel rendelkezők száma 6,8%, aránya lényegesen elmarad az országos mutató értékétől (19%) (TEIR 2011.).

Ez utóbbi összevetés egyértelműen jelzi, hogy a térségben kevés a felsőfokú végzettséggel rendelkezők számára betölthető szabad munkahelyek száma. A pályakezdő fiatalok elvándorlását jelzi, hogy a regisztrált munkanélküliek korcsoporton belüli aránya csak mintegy fele a térségi munkanélküliségi mutatóknak.

Gazdasági környezet

A közösség településeinek túlnyomó részén kifejezetten magas az alacsony iskolai végzettségű, szakképzetlen népesség részaránya, akiknek gyakran még az ideiglenes elhelyezkedésre sincs módja az alkalmi munkavállalás korlátozottsága, a vidéki jövedelemszerzési lehetőségek hiánya miatt.

14

A térségben néhány nagyobb céget leszámítva nem létezik elsődleges munkaerő-piac, így a legnagyobb foglalkoztatókká a feldolgozóipar (30%), a közüzemi szolgáltatások körében tevékenykedő cégek és az önkormányzatok léptek elő (~26%), utóbbiak a közmunkaprogramok révén a munkanélküliek széles körét foglalkoztatták és foglalkoztatják. Harmadik foglalkoztatási szektor a kereskedelem, szolgáltatás (~15%). (ZTVE számítás)

A közszolgáltatások különböző formái (közoktatás, közigazgatás, szociális és egészségügyi ellátórendszer) és az időszakos közmunkaprogramok jelentik az egyetlen legális munkalehetőséget számos alacsony vállalkozássűrűségű kistelepülésen, ahol a települési önkormányzat sok esetben szinte egyedüli foglalkoztatóként van jelen. Jövedelemtermelő képességének csökkenése miatt a primer szektorhoz tartozó mezőgazdaság foglalkoztatásban betöltött szerepe nem meghatározó (~5%). Többnyire csak jövedelemkiegészítő tevékenységként, féléllásban dolgoznak az agráriumban, illetve számos család önellátás céljából végez mezőgazdasági tevékenységet. (ZTVE számítás)

Az elhelyezkedési esélyeket rontja a munkaerő kereslete és kínálata közötti szerkezeti eltérés, a helyi gazdasági ágazatok igényeihez igazodó szakképzett munkaerő hiánya. A legtöbb településen komoly problémát jelent a nagyarányú tartós munkanélküliség, a lakosság körében országos szinten is igen alacsony a vállalkozási hajlandóság. Többségüknél a munka világába való visszatérés, a munkahelyteremtés mellett, csak személyre szóló reintegrációs program segítségével lehetséges.

Az akciócsoport magas munkanélküliségi mutatóval rendelkezik, értéke 13,2% (TEIR 2014.), ennek 44,4%-a (TEIR 2014.) tartósan munkanélküli. Ez magyarázható a primer ágazatok leépülésével, másrészt azzal, hogy a térségben a képzettségi mutatók még ma is elmaradnak a megyei és az országos adatoktól. A képzettségi viszonyokat figyelembe véve két csoport számára is komoly problémát okoz az elhelyezkedés. A szakképzetlen munkanélküliek között magas a roma etnikumhoz tartozók aránya. A szakmunkás végzettségük iránt viszonylag nagyobb a kereslet, ám legtöbbjük olyan szakképesítéssel rendelkezett, amelyre még nem volt jelentős igény.

A tartósan munkanélküli, hátrányos helyzetű lakosság számára a legbiztosabb jövedelemforrást a szociális támogatások jelentik, körükben mára valós életstratégiává vált a segélyből élés.

A vállalkozói szféra tökeszegénysége miatt foglalkoztatási és jövedelemtermelési szerepe a térség gazdasági életében nem kiemelten meghatározó, de az utóbbi évek helyi fejlesztései előrelépést jelentettek. A helyi közösség területén két gócpontban – Sátoraljaújhely, Sárospatak (mint város nem része a vidékfejlesztési térségnek) - összpontosul jelentős ipari tevékenység.

A térség szlovák és ukrán határmenti régiója 2013-ban különleges gazdasági övezeti státuszt kapott a Magyar Kormánytól.

Sárospatak, Sátoraljaújhely és Cigánd hagyományosan kedvező geopolitikai elhelyezkedésén túlmenően Vállalkozói (Ipari) Park létrehozásával is javította az ipartelepítési, tökevonzási feltételeit. Az iparfejlesztésre alkalmas területek szinte minden településen megtalálhatóak, ám megfelelő infrastruktúra és a szakképzett munkaerő csak korlátozottan áll rendelkezésre. Több település is rendelkezik olyan vállalkozási zónának alkalmas területtel, ahol a közművek a szennyvízcsatornázás kivételével jellemzően biztosítottak, de azok az utakkal, kerítésekkel, egyebekkel együtt felújításra, fejlesztésre szorulnak, erre a HFS kialakításában szeretnénk egy mintaprojektet kialakítani.

A közösség területén a természeti erőforrásokat lényegesen befolyásoló, veszélyeztető mezőgazdasági termelés nem alakult ki. Az egész területhez viszonyítva a mezőgazdasági terület aránya 61,6%, az erdőé 26,6%. A három tájegység változatos termőhelyi adottságokkal rendelkezik, ebből kiemelkedik Tokaj-hegyalja, mint zárt borvidék, ahol dinamikusan fejlődő borászati vállalkozások működnek.

Növénytermesztésünkről összességében az mondható el, hogy a Hegyközben, elsősorban gyenge a talaj adottságai, a Bodrogekben a vízgazdálkodási viszonyok miatt a növénytermesztési szerkezet extenzív gazdálkodásról tanúskodik, ám létezik néhány mintagazdaságként működő vállalkozás. A térségben Sárospatakon, Kenézlőn, Tiszakarádon és Mikóházaán működik jelentős állattenyésztő vállalkozás.

A közösség területe kiváló természeti adottságokkal rendelkezik turisztikai szempontból. A területen egyszerre van jelen a nagy múltú borászatnak otthont adó csodálatos hegyvidék és a gazdag vízi világgal rendelkező romantikus Bodrog és Tisza, mely nemcsak a halászok és a horgászok számára nyújt lehetőséget, hanem a vízi sportokat kedvelő turista is megtalálja a számítását.

A térségben minőségi, turisztikai programokat is kínálni tudó szállásfejlesztések szükségesek a turizmusban rejlő lehetőségek kiaknázása érdekében. A Hegyközi terület az utóbbi időben sokat fejlődött szálláshely kapacitás tekintetében. Itt elsősorban a vendégmegtartó képesség tekintetében érdemes a fejlesztésekre fókuszálni. Tokaj-Hegyalja fejlődésében a Világörökség program játszhat meghatározó szerepet.

A szolgáltató szektor szerepe az országos tendenciához hasonlóan a közösség tájegységeiben is felértékelődött az utóbbi években, de a településeken különböző szintet képviselnek.

A közösség területe jellemzően határmenti, hátrányos helyzetű közlekedési szerkezettel rendelkezik. A régió területe részben a vasút, másrészt a 37. sz. főút segítségével viszonylag bekapcsolt az ország vérkeringésébe. A vasúti ellátottságot jellemzi, hogy az akciócsoport 50 települése közül – a Hegyközi kisvasút megmaradt rövid szakaszát leszámítva – mindössze 2 rendelkezik vasútállomással. Az M3-M30-as autópálya 30 perces elérhetőségi területén teljes mértékben kívül helyezkedik el a közösség.

A térségen belül a tömegközlekedési infrastruktúra szolgáltatásai korszerűtlenek: a menetrendek összehangolatlansága lehetetlenné teszi a közlekedési eszközök közötti rugalmas váltást, a járatsűrűség egyenlőtlen eloszlása korlátozza a munkaerő mobilitását.

A Bodrog és a Tisza folyók hajózásának fejlesztése a szomszédos területek közös érdeke. Ennek a realizálását növelheti a legutóbbi időben megindult magyar kezdeményezés a Tisza hajózási státuszának nemzetközi rangra emelésére. A Bodrogon elvélve létezik áruszállítás. Idegenforgalmi céllal Sárospatakon működik személykikötő.

A térség villamos energia ellátását az ELMŰ-ÉMÁSZ Energiaszolgáltató Zrt. biztosítja. A tájegységekhez tartozó településeket döntő többségében lakossági és kommunális, intézményi fogyasztók jellemzik, ezen kívül kisebb mezőgazdasági, borászati, illetve termék feldolgozó ipari üzemek, kő- és ásványbányák (perlit) találhatóak. Az akciócsoport területén a vezetékes földgázellátás a fogyasztói igények tekintetében csaknem teljes egészében lefedett.

A belterületi utak a települések többségénél felújításra szorulnak. A szennyvízhálózat kiépítettsége megfelelő, de korszerűsítése és kiegészítése szükséges. A telekommunikációs infrastruktúra területén csaknem minden település esetében elérhető a szélessávú internet és mobilhálózatszolgáltatás.

Bel- és árvízvédelmi problémák tekintetében a Bodrogek, Hegyköz, Tokaj-Hegyalja teljesen eltérő problémákkal küzd. A hegyközi, hegyaljai területek bel- és árvízvédelmi szempontból ismét újból veszélyeztetettek az extrém időjárási viszonyok megjelenése okán (2010. évi villámárvizek). A domborzati viszonyok megkövetelik a csapadékvíz elvezető csatornarendszerek fokozott karbantartását és új záportározók kialakítását, melyet a mezőgazdaság is hasznosan felhasználhat. Bodrogekben összegződnek a Tisza-völgy egészére jellemző problémák, melyeket a Cigánd-Tiszakarád árapasztó tározó már nagy mértékben kezelni képes. Az elmúlt évek szélsőséges időjárási viszonyai következtében sorra mentek tönkre a mezőgazdasági vállalkozások. A területen élőket a belvizek, valamint az aszály egyaránt fenyegeti.

A turisztikai infrastruktúra hiányosan kiépített, kiaknázandó turisztikai potenciált jelent a részben kiépült és kiépülő félben lévő EuroVelo kerékpárút-hálózat.

A középületek műszaki állapota rossz, annak ellenére, hogy komoly fejlesztés ment végbe a 2007-2013 közötti programozási időszakban. A térség településein hiányoznak vagy felújításra, fejlesztésre szorulnak a közösségi szolgáltató terek, védett épületek.

Társadalmi környezet

Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület működési területe egyike Magyarország legnehezebb helyzetében lévő térségeinek. A térségben lévő regisztrált civil szervezetek zöme városi központtal tevékenykedik. Természetesen emellett a települések közül számtalan helységben találhatunk egyéb, nem regisztrált civil szerveződést, melyek tevékenysége elsősorban a kultúra és az oktatás területéhez kapcsolódik. A térség egyik legnagyobb ernyőszervezete a Mozgáskorlátozottak Sárospataki és Zemplén Térségi Egyesülete. A civil szervezetek több, mint fele Sárospatakon, illetve járásában tevékenykedik. A legjelentősebb, legnagyobb létszámú szervezetek főként a sporttal, oktatással és szabadidővel kapcsolatos területen működnek. A térség szabadidős szervezetei közül kiemelkednek a horgász egyesületek, közülük a Bodrogmenti Sporthorgász Egyesület a legnagyobb.

A kultúrával, a településfejlesztéssel foglalkozó szervezetek, faluszépítő egyesületek szintén jelentős számban képviselik magukat térségünkben a vallási szervezetekkel együtt. Ezek kiemelt célja a térség települései közötti kapcsolatok erősítése, valamint a közösségi, egyházi élet felpozícióba hozása, kistérségi és települési szinten egyaránt.

A térség településeinek több, mint felén működik polgárőrség, valamint egyéb, a polgárvédelemmel, tűzoltással kapcsolatos tevékenységgel foglalkozó non-profit szervezetek is megtalálhatóak. Ezek együttműködve a térség rendőrkapitányságaival és tűzoltóságával a lakosság biztonsága érdekében fejtenek ki aktív tevékenységet. A lakosság részéről további igényként merül föl ezen szervezetek bővítése és munkájuk feltételeinek javítása, továbbá a feladatellátás hatékonyságának fokozása.

A kulturális, vallási és szociális közösségi programok szervezésére mintegy 35 civil szervezet alakult térségünkben.

A népi hagyományok őrzésének területén legkiemelkedőbb szervezetek kistérségenként: a Bodrogi Régi Magyar Kultúra Közhasznú Alapítvány (BODREMK) hagyományőrző civil szervezet, Felső Magyarországi Várak Egyesülete, Pataki Vár Alapítvány, Szépbánya Egyesület, amelyek rendezvények lebonyolításában és a hagyományok ápolásában töltenek be fontos szerepet.

A fogyatékkal élők legszervezettebb, legaktívabb és legnagyobb térségi civil szervezete a Mozgáskorlátozottak Sárospataki és Zemplén Térségi Egyesülete, mely intézményes keretek között segíti tagságát.

A térségben a roma polgárjogi szervezeteken túl, csak kevés kiválóan működő roma civil egyesület található, mely a települések roma családjainak segítségét, a hátrányos helyzetű fiatalok felzárkóztatását és a kulturális élet szervezését tűzték ki fő célként.

A térségben a roma lakosok aránya az országos átlagot (3,2%) jóval meghaladó, a 2001. évi népszámlálás alkalmával a lakosság közel 9,7%-a, míg a 2011-ben 13,1%-a vallotta magát roma származásúnak. Az előzőekből adódóan a térség jelentős részében fokozottan jelen vannak a társadalmi feszültségek, gazdasági, foglalkoztatási gondok (forrás: TEIR). Az adatok statisztikai elemzésénél figyelembe kell venni, hogy a népszámláláskor csak önkéntesen vállalták magukat, mint roma etnikum, a nem hivatalos kimutatások alapján arányuk megközelíti a 25%-ot.

A kedvezőtlen társadalmi demográfiai térségi folyamatok hatásainak enyhítése érdekében a szegénység további mélyülését célzó felzárkózást és befogadást segítő programok, projektek megvalósítására van szükség. Ehhez szükséges a helyi szociális munka kapacitásának erősítése, a helyi szükségletekre szabott szociális megoldások keresése. Továbbá fontosnak tartjuk az alulképzett, a munka világától régen eltávolodott vagy még be sem csatlakozott személyek nonformális kulcskompetenciákat erősítő képzésének támogatását.

A legszegényebb társadalmi csoportok, helyi közösségeinek szociális érzékenysége, a generációk kapcsolatainak erősítését szolgáló tevékenységek és szemléletformálás szükségességét nem vitatjuk, azonban ehhez a LEADER források - humán és pénzügyi egyaránt - szűkösek. Ennek ellenére e témában maximális szerepvállalással igyekszünk példát mutatni. A 2014-2020 közötti tervezési időszakban a Helyi Fejlesztési Stratégia a helyi szükségletek szerinti speciális képzések szervezésével, valamint a munkaerő piaci integrációt szolgáló foglalkoztatás feltételének támogatásával próbál segíteni a munkanélküliek és a szegénységben élők számára.

Lényeges a gyermekek iskolán kívüli nevelésének fejlesztése, a gyakorlatorientált gazdasági ismerteket nyújtó programok szervezése, a fiatalok helyben tartását ösztönző és a munkavállalást elősegítő programok biztosítása.

Szükséges és fontos lenne továbbá a helyi szellemi és közösségi élet fejlesztését, ismeretanyagok átadását szolgáló programokkal, képzésekkel, közösségi kezdeményezésekkel, helyi társadalmi akciókkal és humán erőforrásokkal támogatni a leszakadt és leszakadó társadalmi rétegeket, valamint ehhez kapcsolódóan beruházásokat és eszközfejlesztéseket megvalósítani.

A társadalmi sokszínűsége figyelemmel az alábbi alapelvek figyelembevételével került kidolgozásra a HFS:

- **Társadalmi méltányosság:** hozzájárul a vidéken élők megélhetésének javításához, a szegénység leküzdéséhez, a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felzárkozásához.
- **Nemzedékek közötti társadalmi esélyegyenlőség:** elősegíti a nők, a gyermekek, az idősek, a fogyatékkal élők esélyegyenlőségét.
- **Társadalmi kohézió:** segíti, hogy a vidéki közösségek kitalálják saját jövőképeket, identitásukat, továbbá támogatja a társadalmi problémák közös megoldását.
- **Társadalmi részvétel:** elősegíti a helyi közösségben a civil és a szakmai szervezetek részvételét a döntésekben, támogatja a vidéki civil társadalom önszerveződését.

Az alapelvek megvalósítását nagyban segítené, ha mindegyik meglévő IKSZT a céljainak megfelelően működne és ilyen formában elérhető lenne a hátrányos helyzetű közösségek számára, valamint a HFS cselekvési tervében mintaeértékű szándékkal kialakított „Közösségi Programok” elnevezésű intézkedés. A programok elindításához és működtetéséhez szükséges az elhivatott, nagy munkabírási, mindenki számára elfogadott társadalmilag érzékeny és kreatív humán erőforrás.

A térségben tevékenykedő jelentősebb civil szervezetek:

- TDM szervezetek: Sárospatak és Környéke Turizmusáért Egyesület, Sátorlajújhely-Hegyköz Turizmusáért Egyesület, Zempléni Hegyköz Helyi TDM Egyesület
A térség természeti és kulturális örökségének megóvása érdekében létrejött civil kezdeményezések, melyeknek célja a magán és közsféra partnerségén, közös érdekeltségén alapuló összehangolt turisztikai termékfejlesztés. Főbb tevékenységeik: turisztikai célú pályázatok figyelése, pályázatok kiírásának kezdeményezése, pályázatokon való részvétel, a szereplők tájékoztatása.
- Hegyközi Területfejlesztési Szövetség (HTSZ)
A rendszerváltás után létrejött egyesület tagságát az akkori sátorlajújhelyi statisztikai kistérségben található önkormányzatok és főbb vállalkozások, magánszemélyek, civil érdekképviseletek alkotja. Kiemelt feladata, hogy az önkormányzati térségfejlesztés és lobbizás egyik szellemi műhelye, megvalósítója legyen. A szövetség célja az abban résztvevő települések és gazdasági szereplők összehangolt fejlesztése, közös programok kialakítása, a fejlesztések megvalósítását szolgáló közös pénzalap létrehozása.

- Zempléni Regionális Vállalkozásfejlesztési Alapítvány (ZRVA)
A teljes Zemplén régiót lefedő szakmai, gazdasági érdekképviselő. Az alapítvány célja: a régió összehangolt gazdaság- és vállalkozásfejlesztésének segítése, támogatása (mikrohitelezés), vállalkozóknak nyújtott információ biztosítása. A szaktanácsadáson túl, forráskutatás, pályázatírási segítségnyújtás is biztosított a vállalkozóknak.
- Szent Márton Nemzetközi Szőlészeti és Borászati Egyesület
Az Egyesület 2004-ben alakult francia-magyar résztvevőkkel. Elsődleges célja a Tokaji Borvidék szőlészeti és borkultúrájának megismertetése és népszerűsítése, bortermelők érdekeinek képviselése. További céljai a közösségi célú szolgáltatások nyújtása, tagjai, más civil szervezetek, önkormányzatok, vállalkozók és magánszemélyek által termelt helyi termékek termelésében, piacra juttatásában, szakmai továbbképzésben és érdekképviselésben segítség nyújtása, képzések, rendezvények szervezése.

A tervezési terület részletes statisztikai adatait (TEIR összefoglaló) a 4. számú melléklet tartalmazza.

A fentiek figyelembe vételével a HFS intézkedéseinek fejlesztési középpontjába a mikrovállalkozások és a civil szervezetek kerültek, a fenntartható fejlesztési célok mentén. Célunk a mikro gazdasági környezet támogatása és a civil lét program szintű és koncepciókhoz kapcsolódó fejlesztése.

Összegzés

A Helyi Akciócsoport területe a fentiekben bemutatott szempontok alapján társadalmilag, gazdaságilag elmaradott térséget foglal magába. Az AVOP LEADER+ program keretében 17 település működött együtt, viszont a LEADER alapelveknek megfelelően az akcióterület kibővült egy bodrogközi AVOP LEADER+ egységgel és a teljes járással, valamint a sárospataki járással, ahol nem volt kísérleti LEADER+ Program. A térség kiváló természeti és környezeti értékekkel bír, adottságai a növénytermesztéshez, állattenyésztéshez és az erdészethez kedvező feltételeket biztosítanak. A helyi gazdaság másik pillérét a térségünk turisztikai adottságai adják. Turisztikai vonzerőnk a táj érintetlen szépségében, gazdag kulturális és épített örökségében, valamint határmenti helyzetéből adódik. Lehetőségként a természetes alapanyagok, megújuló energiaforrások, környezeti és kulturális értékekre épülő turisztikai kereslet és a határmenti gazdasági kapcsolatok kiaknázásra kerülhetnek.

Térségünk gyengesége, hogy hátrányos helyzetéből adódóan a mélyszegénység és a munkanélküliség jelentősen koncentrálódik a területen, mely számos problémát okoz a foglalkoztatásban (alacsony iskolai végzettség, szakember hiány, elszigeteltség jellemző). Veszélyes, hogy a térségben a hátrányos helyzetből adódóan, a centrumoktól való elszigeteltség változatlansága miatt lehetőségeinket nehezen vagy egyáltalán nem tudjuk kihasználni.

A Helyi Fejlesztési Stratégia megvalósításába a térségben élők életminőségének javítása érdekében helyi vállalkozásokat, társadalmi csoportokat, egyházakat és közszférához tartozó önkormányzatokat, civil szervezeteket kívánunk bevonni, főleg a térségi termékek, a helyi gazdaság, illetve az értékek népszerűsítése érdekében.

A HFS a vidéki gazdasági élet fejlődését a térségi mikro-vállalkozások megerősítésével, munkahelyteremtéssel, innovatív ötletek támogatásával kívánja elérni. A stratégia kiemelt szempontja a fenntarthatóság és értékteremtés, valamint az épített és természetes környezet irányított védelme.

A stratégia megvalósítása partnerséget, folyamatos információbiztosítást követel meg a közösség minden tagjától.

4.2 A 2007-2013-as HVS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégiában 2007-2013 között 6 db stratégiai fejlesztési prioritás került kijelölésre, összesen 36 db fejlesztési intézkedés formájában, melyek további bontásra kerültek alintézkedési szinten.

Ezek figyelembevételével történt a források allokálása, mely a 2007-2013 közötti programozási időszakban a III. tengelyre összesen 2.909.117.977.- Ft-ot jelentett.

Jogcímekre levetítve a legtöbb forrás a mikro-vállalkozások létrehozását és fejlesztését érintette összesen 1.038.999.462.- Ft értékben, a turisztikai tevékenységek ösztönzésére 841.139.483.- Ft lett felosztva, a vidéki örökség megőrzése jogcímre 764.232.180.- Ft, míg a falufejlesztésre 264.746.852.- Ft. Az összes forrást figyelembe véve a minimum 45%-os gazdaságfejlesztési arány akciócsoportunknál így, mintegy 64,63%-ot tett ki.

19

Pályázati eredményeink összesített adatai:

- támogatáshoz kapcsolódó munkahely-megtartás: 269 fő / ebből hátrányos 205 fő,
- támogatáshoz kapcsolódó munkahely-teremtés: 137 fő / ebből hátrányos 110 fő,
- összes megítélt EMVA támogatási forrás: 3.843.583.886.- Ft
 - ebből DIT EMVA III. tengely: 2.909.117.977.- Ft
 - LEADER forrás: 934.465.909.- Ft(Forrás: ZTVE munkaszervezet saját adatközlés)

A térségi szereplők számára elérhető támogatások igénybevételével megkezdődött a térség mikro- és agrárvállalkozási szférájának szerkezetátalakítása a versenyképesség és a piacorientáció jegyében. A mikro-vállalkozások számára lehetőség nyílt arra, hogy fenntartható módon fejlesszék vállalkozásukat és térségi együttműködésekre alapozva hasznosítsák az HVS-ben rejlő összegző hatásokat. Lehetőség nyílt arra, hogy a tisztán mezőgazdasági profilokat helyi élelmiszer-feldolgozó tevékenységgel egészítsék ki és plusz bevételekhez jutva fenntartható módon javítsák jövedelmi helyzetüket, versenyképességüket.

A támogatott intézkedések eredményeként a térség vándorlási különbözete csökkent, erősödött a meglévő vállalkozások termelő és szolgáltató képessége. Az eredményes pályázatok hozzájárultak az élhetőbb Zemplén kialakulásához.

A térségbe látogató idegenforgalmi szereplők által eltöltött vendégéjszakák száma emelkedett. A plusz bevétel hozzájárul a térségi idegenforgalom hosszú távú fenntartható fejlődéséhez. A pályázati támogatásokkal elősegített térségi rendezvények és fejlesztések a rendszeresen ismétlődő programok alapjaivá váltak.

Összehangolt és színvonalas marketinggel támogatott, turisztikai látványosságként értékesíthető kulturális és szabadidős programok kínálati köre bővült, a civil szféra bekapcsolódott ezek szervezésébe, megrendezésébe. Az intézkedés keretében pályázható forrás a turisztikai attrakciók fenntartható fejlesztését alapozta meg.

A szervezés első fázisában csatlakoztak a közösséghez a fogyatékkal élők térségi civil ernyőszervezete (Mozgáskorlátozottak Sárospataki és Zemplén Térségi Egyesülete), valamint a kiemelt civil roma érdekvédelmi szervezetek (Roma Polgárjogi Mozgalom BAZ Megyei Szervezete, Lungo-Drom Országos Cigány Érdekvédelmi és Polgári Szövetség Olaszliszakai Tagszervezete) és meghatározó emberei.

A Zempléni Tájak Helyi Közösség roma szervezetei által összeállított projektelképzelések eredményeként a projektötletek figyelembevételre kerültek a HPME megoldások, intézkedések kidolgozásánál. Szintén figyelembe vettük a mozgáskorlátozott egyesület minden javaslatát, mely javaslatok az egyesület részéről minden esetben egyeztetésre került a többi fogyatékkal élő szervezet képviselőjével, így komplex módon érvényesítve a fogyatékkal élők esélyegyenlőségét. Ezek a projektötletek, elképzelések beépültek a HVS tervünkbe és a LEADER Intézkedési Tervbe.

A fentiek figyelembevételével megállapítható, hogy a kidolgozott HVS tervezését a roma közösségekkel, valamint a mozgáskorlátozott egyesülettel szorosan együttműködve, az esélyegyenlőség kiemelt figyelembevételével végeztük.

A HVS-ben kiemelt szerepet kapott a gazdaságfejlesztés és a munkahelyteremtés, illetve- megtartás, az ismertetett helyzetképből adódóan. Ezek a kiemelt intézkedések a megnyíló támogatások révén kaphattak támogatást, úgy, hogy az eddigi pályázati folyamat lerövidült, ezáltal a gazdasági szereplők számára a finanszírozás kiszámíthatóbbá, tervezhetőbbé vált.

Az EMVA III. tengely lezárt köreiből a teljes forráshoz viszonyítottan 61% gazdaságfejlesztésre (mikrovállalkozás fejlesztés, turisztikai tevékenységek ösztönzése), 39% a vidéki örökség megővására és falufejlesztésre irányult.

Az EMVA IV. LEADER tengelyben teljesült az a jogszabályi előírás, melynek értelmében a keretösszeg 45%-át gazdaságfejlesztési intézkedésekre kell allokálni, ez az arány akciócsoportunknál 70%-ot ért el.

Az előző programozási időszakban a beadott kérelmek/pályázatok számának alakulása és a visszacsatolások, megvalósult beruházások, programok alapján a sikeres helyi termék programunk elemeit - technológia, kistérségi eszköz és gépbeszerzés - folytatjuk a VP harmonizációja alapján. Az önkormányzati visszajelzések alapján szintén folytatjuk az együttműködésekben alapuló rendezvények, programok támogatását és tovább él a civil szervezetek szakmai programjainak felkarolása. A HFS-ben szereplő új mintaprogramjaink a térségi újszerű gazdasági fejlesztéseket hivatott segíteni, azáltal, hogy mintát szolgáltatnak az Akciócsoport további szereplői részére. Az előző kiírásból szereplő közösségi megújuló energia felhasználása a rendelkezésre álló források miatt eltérítésre került a KEHOP programba. A kevesebb forrás miatt több program célzottan átirányításra kerül más OP-k forrásaira, illetve a HFS-ben csökkentésre kerültek a támogatási összegek.

A Zempléni Tájak HACS munkaszervezete több száz támogatási kérelem elbírálásában és nyomon követésében vett részt. Az így megszerzett tudás biztosítja, hogy a fejlesztésben részt vevő gazdasági vállalkozások, civil szervezetek és önkormányzatok sikeresen megvalósíthassák fejlesztéseiket.

A munkaszervezet a helyi akciócsoport területén megvalósult beruházások megvalósítása során megszerezte azt a tudást és szakértelmet, ami ahhoz szükséges, hogy egy ilyen - az akciócsoport gazdasági élete szempontjából rendkívül fontos - térségfejlesztési stratégia megvalósításának szakmai koordinációját lebonyolítsa.

Az egyesület elnöksége, munkaszervezete, tagsága aktívan részt vett az elmúlt évek során a Vidékfejlesztési Stratégia megvalósításában.

A munkaszervezet szakmai tapasztalata megfelelő ahhoz, hogy a projektek kivitelezése során jelentkező különböző szakértelmet igénylő munkafolyamatok (projektmenedzsment, támogatási kérelmek összeállítása, pénzügyi kifizetési kérelmek összeállítása, helyszíni ellenőrzés stb.) biztosítottak legyenek.

4.3 A HFS-t érintő tervezési előzmények, programok, szolgáltatások

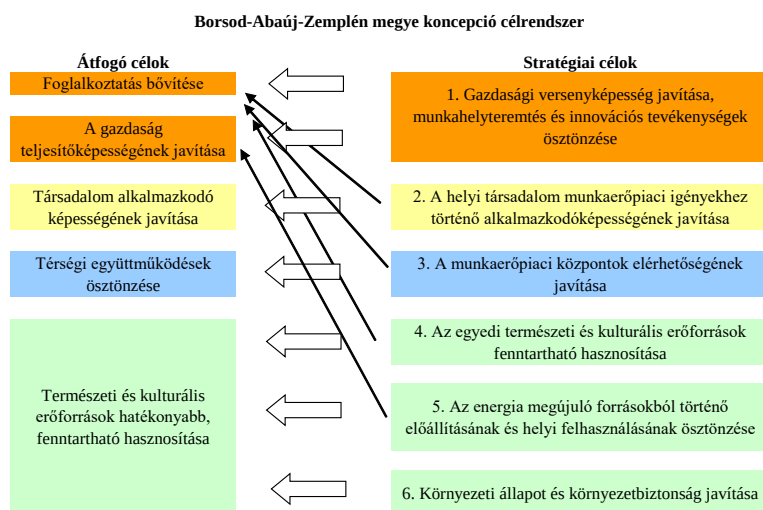
A HFS készítésénél alapvetően jelentkezett, hogy a helyzetfelmérés és a Prioritás–Intézkedések kialakításánál figyelembe vegyük a helyi közösség területén az elmúlt években készült fejlesztési koncepciókat, stratégiákat. **A gazdasági célokkal szoros összefüggésben került megfogalmazásra az elérhetőbb vidéki lét célrendszerének, fejlesztési potenciáljának, a természeti és kulturális értékek fejlesztése, mely meghatározó feltételét jelenti a gazdasági célok elérésének is.**

Figyelembe véve, hogy a fejlesztési koncepció időszíkjára 2014-2020 évek, elengedhetetlen volt a vizsgált terület jövőbeni fejlődését meghatározó tényezők alapos feltárása, az adottságokra és a gazdasági-

társadalmi összefüggésekre rámutató helyzetelemzés elkészítése, valamint kitekintés a 2014-2020 közötti Unió programozási időszakra és arra történő felkészülésre (mintaprojektek beemelése).

A helyzetfeltárás és az ebből levonható következtetések megalapozásához négy egymást jól kiegészítő konkrét elemzési módszert alkalmaztunk. A korábbi kistérségi (Kistérségi Stratégia és Cselekvési Tervek), megyei, regionális, valamint országos koncepciók (Operatív Programok, OFTK) elemzéséből emeltük ki a Helyi Közösség területére vonatkozó fejlesztési elképzeléseket és vizsgáltuk ezek kapcsolódásait, koherenciáját.

A HFS szoros összefüggést mutat a megyei fejlesztési koncepcióval (4.ábra):

Fenti átfogó célok teljes egészében megtalálhatóak a HFS-ünkben is, a stratégiai célok közül az 1. és a 4. számú kiemelt jelentőséggel bírt, az intézkedési lehetőségek során igyekeztünk ezen célokra fókuszálni.

A Helyi Fejlesztési Stratégia (HFS) szorosan kapcsolódik mind a megyei, mind pedig a működési területet lefedő járási fejlesztési céljaihoz, annak részeként is értelmezhető.

Áttekintve a sárospataki és a sátorlajújhelyi ITS fejlesztési célokat, az alábbi főbb prioritások kapcsolódnak stratégiánkhoz:

- Sárospatak ITS: Várnegyed fejlesztése; Rákóczi-pince rekonstrukciója és borturisztikai fejlesztések; turisztikai attrakciók (lovasszerturisztikai egyedi élménypark és Bodrog-parti sétány látványelemekkel); kézműipari bemutatóhely és hagyományok (Pataki Kerámia).
- Sátorlajújhely ITS: városi piac korszerűsítése (térségi helyi termékek); Zemplén Kalandpark és kapcsolódó kerékpárút, -turizmus fejlesztése; világörökségi Ungvári-pincesor fejlesztése (borturizmus); Bodrog-part rekreációs rehabilitációja.

A tervezési időszak végére a térség civil szervezetei, vállalkozói és állami szervei közötti együttműködés integráció olyan szintjét kívánjuk elérni, amely lehetővé teszi minél több egyéni és közösségi kezdeményezés ösztönzését és támogatását a térség gazdasági és társadalmi fejlődése érdekében.

A tervezési dokumentumban a fő célkitűzésként megfogalmazott elemek teljes mértékben leképezik a helyzetelemzésben felvázolt problémákat, nehézségekre adandó válaszokat. A rögzített célkitűzések mind a gazdasági környezetben, mind a természeti környezetben, mind a társadalmi környezetben vázolt térségi nehézségekre választ kívánnak adni.

A térség egyik legnagyobb problémája az alacsony foglalkoztatás. „A térség gazdasági versenyképességének növelése” problémára is választ kíván adni. Ezzel a kérdéskörrel kapcsolatban a LEADER pályázati lehetőségein is túlmutató válaszokat is azonosítottunk az elemzés során, melyekre további OP-k és egyéb pl. ETE források bevonásával is igyekszünk válaszokat adni a térség felzárkóztatása érdekében.

Kapcsolódó 2014-2020-as operatív programban érintett kezdeményezések:

- VP 4.2.1 Mezőgazdasági termékek feldolgozásának fejlesztése
- VP 4.2.2 Borászat fejlesztése
- VP 6.2.1 Nem mezőgazdasági tevékenységek elindítása
- VP 6.4.1 Nem mezőgazdasági tevékenységek fejlesztése
- VP 16.4.1 REL együttműködések
- VP 7.2.1 Kisméretű infrastruktúrák fejlesztése a vidéki térségekben
- VP 7.4.1 Alapvető szolgáltatások fejlesztése a vidéki térségeken

A vidékfejlesztési programok pályázatainak köszönhetően kvalifikált munkaerő elhelyezkedése válik elérhetővé. A szabad munkaerő képzettségi szintjéhez igazodó munkahelyek létesítése hozzájárul az esélyegyenlőség megteremtéséhez. A LEADER forrás gazdaságot támogató intézkedéseinek eredményeként a lakosság szempontjából hasznos, termelő és szolgáltató vállalkozások erősödhetnek meg, újak jöhetnek létre.

A mikro-vállalkozások általános támogatását indokolja a vidéki térségek alacsonyabb mérethatékonyságából következő gazdaságossági hátrányok enyhítése.

A természeti környezet elemzése során láthatóvá vált, hogy a térség gazdagsága és az épített környezet között szoros összefüggés van. Fontos a mezőgazdaság és azon kívüli jövedelemszerzési és vállalkozási lehetőségek elősegítése nemcsak a gazdálkodók, hanem a munkaképes vidéki lakosság számára is.

A térség turisztikai kapacitása és forgalmi adatai messze elmaradnak a lehetőségektől. A potenciál kihasználásához mindenképpen szükséges a vonzerő és más turisztikai szolgáltatások fejlesztése, mely elsősorban térségi TDM feladat.

Az életminőség egyik legfontosabb aspektusa maga a települési környezet, az élhetőbb település kialakítása, a közbiztonsági feltételrendszer megteremtése. A szociális és közösségi szolgáltatások fejlesztése, valamint a civil szervezetek társadalmi szerepvállalásának erősítése feltétele annak, hogy az életminőséget javító új szolgáltatások induljanak.

Szükséges továbbá a vidéki vállalkozók, önkormányzatok, non-profit szervezetek és magánszemélyek részére nyújtott, iskolarendszeren kívüli szakmai képzések tartása, ügyfélszolgálati tájékoztatás támogatása.

A vidéki környezetben élők számára alapvető fontosságú a tájékoztatás, illetve a foglalkoztatás és a befogadást támogató programok biztosítása a felmerülő igények alapján. A HFS kidolgozásához figyelembe vettük a megyei, járási, települési szinten kialakított fejlesztési programokat:

- *megyei területfejlesztési koncepció,*
- *Integrált Településfejlesztési Stratégiák,*
- *települési esélyegyenlőségi tervek.*

Szintén figyelembe vételre kerültek a szakmai szinten megfogalmazott programok:

- *TDM,*
- *Natúrpark,*
- *Foglalkoztatási Paktum,*
- *Nemzeti kastély és vár program,*
- *Bejárható Magyarország „gerinc-útvonalak”,*
- *Biztos Kezdet Program.*

A fenti területi és szakmai programok térséget érintő prioritásait figyelembe vettük a VP és a LEADER intézkedések kidolgozásánál, törekedtünk azok szinergiájára és egymásra épülésére úgy, hogy a források lehetőleg optimálisabban kerüljenek kihasználásra és hasonló célokat, fejlesztési igényeket a HFS ne vagy csak egymásra épülően támogasson, hogy összegző hatást tudjunk gyakorolni a közösségi fejlesztés eredményére. Például a helyi termékek értékesítését szolgáló helyi piacok teljes egészében kikerültek az előző ciklus céljai közül, csakúgy, mint a borászati technológiák fejlesztése, ugyanakkor figyelembe vételre kerültek a fenti programokban meghatározott célokhoz kapcsolódó kis értékű fejlesztések, szakmai programok (örökség- és természetvédelmi helyi közösségi akciók, szakmai bemutatók).

A térségi gazdasági versenyképesség növelését munkahelyek teremtésével, a meglévők megerősítésével, innovatív ötletek támogatásával, ezáltal a mikrovállalkozások megerősítésével kívánjuk elérni. Stratégiai célunk az életminőség javítása, a térség gazdasági erőforrásainak jó irányba való orientálása, a hozzáadott érték növelése, alternatív jövedelemszerzési tevékenységek támogatásával.

A HFS kialakításánál figyelembe vett fenti programokkal célunk volt a térségben élők kompetencia fejlesztése által a versenyképes tudás növelése, a munkához való hozzájutás, illetve a munkaerőpiacon való sikeres szereplés.

A közösség fontosnak tartja a civil társadalom megerősítését, településeken belül és települések közötti, valamint a térségen belüli és térségek közötti párbeszéd beindítását. Fontos továbbá a lakosság szempontjából a fenntartható környezet, a környezettudatos fejlődés a helyi adottságoknak megfelelően. Ezen belül a környezetbarát és a megújuló energia minél szélesebb körű alkalmazása, a természeti értékeink tiszteletben tartása mellett.

A turisztikai pontenciál növelését Akciócsoportunk - Zemplén, Tokaj-Hegyalja - még mindig kihasználatlan, páratlan természeti adottságaira épülve kell megvalósítani. Ehhez a szálláshely bővítésen túl elsősorban a turisztikai szolgáltatások növelésével, a természet adta lehetőségek kiaknázásával kell eredményeket elérni. Ennek érdekében a térségi marketing munkát célirányosan a fenti célok érdekében kell végezni.

A turisztikai fejlesztések fő gerincét a LEADER források behatároltsága miatt a "Nem mezőgazdasági tevékenységek fejlesztése (6.4.1)" VP jogcím kell, hogy képezze.

Az HFS továbbá kapcsolódik a 2011-2020 közötti időszakra megfogalmazott Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiához is (NTFS), melynek fő célja a társadalmi kirekesztés, szegénység elleni küzdelem és gazdasági fejlődés előmozdítása, figyelemmel a többi, a társadalmi felzárkózás szempontjából releváns stratégiára, így a gazdaságfejlesztésre és foglalkoztatáspolitikára, a vidékfejlesztésre, az egészségügyre, a szociálpolitikára és a közigazgatási célokra.

Magyarország Kormányának 1184/2013 (IV.9.) határozata alapján elindult a "Bejárható Magyarország Program" (továbbiakban: BMP), mely az egyik legnagyobb potenciállal rendelkező hazai kezdeményezés. A program a természetjárás legtágabb körű értelmezésével határozza meg a környezetvédelmet és a honismeretet előtérbe helyező tevékenységeket, továbbá fontosnak tartja - az ezekhez szükséges feltételek javítása mellett - a programnak az oktatásba- és továbbképzésekbe, a turizmus- és gazdaságfejlesztési koncepciókba történő integrálását. A programban szereplő 5 "jármód" (gyalogos, kerékpáros, lovas, vitorlás és túrakenus) segítségével megismerhetők hazánk természeti-, kulturális értékei és örökség helyszínei. A program alapelvei és a „LEADER megközelítés” között erőteljes kapcsolódás fedezhető fel az alábbiak szerint:

- hálózatos együttműködések támogatása, a különböző szereplők széleskörű együttműködésén alapuló projektek megvalósítása, köz- és magánszféra partnersége,
- innovatív, újszerű megközelítés,
- integrált, több ágazatot (mezőgazdaság, élelmiszeripar, oktatás, közlekedés turizmus) érintő célok,

- alulról jövő kezdeményezések támogatása.

A Bejárható Magyarország Programnak, mint egységes módszertannal rendelkező, integrált aktív- és kulturális turizmust ösztönző program egyszerre gyakorol kedvező hatást az egyes térségek helyi gazdaságára és társadalmára, a turizmus multiplikatív hatásának köszönhetően. Gazdasági szempontból a turizmus fejlődése bevétel növekedést eredményez a helyi vállalkozások, illetve a helyi önkormányzatok számára egyaránt. Piacot jelent a helyi termelés számára, élőmunka igényes iparágként hozzájárul a foglalkoztatottság növekedéséhez. Így meghatározó a LEADER program és a Bejárható Magyarország Program stratégiai szintű együttműködése, az együttműködésből eredő szinergiák hatékony kihasználása.

24

A területalapú, integrált stratégia alkalmazásának célja a helyi gazdasági potenciál egészének hasznosítása azáltal, hogy a közösen megalkotott és elfogadott stratégiában együttműködő települések vonatkozásában az adottságokon, helyi hagyományokon alapuló intézkedések a települések fejlődése szempontjából fontosak legyenek. A kedvezményezett a projektben olyan partnerekkel építsen kapcsolatot, akik/amelyek a LEADER támogatására jogosult településeken végzik tevékenységüket.

A helyi lakosság aktivizálására a helyi folyamatokba való bevonásra minden lehetőséget megragadunk, részt veszünk más szervezetek rendezvényein, falunapokon és a helyi akciócsoport működéséről tájékoztatjuk a lakosságot.

A célterületek meghatározásánál lényeges szempont volt, hogy a projekt járuljon hozzá a helyi akciócsoport területén a kulturális, a környezeti, az épített örökség értékeinek megőrzéséhez, bemutatásához, illetve újjak teremtéséhez.

A Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület helyi akciócsoportja vállalja, hogy a térség közösségei és gazdasági szerveződései érdekében megfelelően hatékony képviseletet biztosít a térség szereplői számára minden lehetséges fórumon a HFS végrehajtása és visszacsatolása érdekében. Ehhez biztosítja a folyamatos fejlesztést, a szükséges átlátható működés feltételeit.

Tevékenységekünk nyilvános, a munkaszervezet tevékenységéről heti rendszerességgel tájékoztatjuk a térség lakosságát, havonta elektronikus hírlevélben ~300 fő számára adunk tájékoztatást. A döntéshozó testületek tevékenysége szintén nyilvános, a hozott döntései az egyesület honlapján naprakészen nyomon követhetők.

4.4 SWOT

A SWOT elemzésbe figyelembevételre került a HACS-ra vonatkozó helyzetfeltárás, fejlesztési előzmények, adatelemzések, a közösségi tervezés során nyert információk. Megpróbáltuk az elemzésben szereplő pontokat egyértelműen beazonosítani, hogy minél konkrétabban szolgálják a beavatkozási logika és a fejlesztési irányok meghatározását.

A HFS SWOT analízisében feltüntetésre kerülnek olyan célkitűzések is, melyeknek fontosságát hangsúlyozni szükséges, ám a jogszabályi előírások, illetve a források korlátozottságából következően fejlesztési keretösszegek allokálása nem lehetséges.

Erősségek:	Gyengeségek:
Külső környezet: 1. A térség geopolitikai, nemzetiségi helyzetéből adódó kapcsolatok megléte, fejlődése, erősödő hármashatármenti gazdasági, kulturális együttműködés. 2. Határmenti üzleti - piaci kapcsolatok. 3. Önkormányzatok testvér-települési kapcsolatai.	Külső környezet: 1. A térség országos viszonylatban periferikus földrajzi fekvésű.

4. Fő közlekedési útvonalak közelsége.

Területi adottságok:

5. Mérsékelt átalakított természeti környezet, védett természeti területek (tájvédelmi körzetek, natúrpark, ÉTT és NATURA 2000), értékes növény- és állatvilág.
6. Ipari park, vállalkozói park, ipari hasznosításra alkalmas szabad ingatlanok.
7. Kedvező az exportképes gyümölcs- és szőlőtermesztés feltételei.
8. A lakossági infrastruktúra kiépítettségi foka magas, meghaladja az ország más határmenti térségeinek infrastrukturális ellátottságát.
9. Nemzetközi és hazai jelentőségű természeti és ember alkotta adottságok, emlékek és értékek, turisztikai vonzerők.
10. A minőségi turizmus – kastély és konferencia turizmus, falusi-, örökség- és vadász-, aktív turizmus alapfeltételei adottak a térségben.
11. Széleskörű rekreációs adottságok (lovaglás, vadászat, vízi sportok).
12. Magas fokú erdőszűrség, természetközeli erdőkezelés és az ebből adódó nyersanyag feldolgozás.
13. Természeti erőforrások rendelkezésre állnak.
14. Gyógyhatású melegvíz források.
15. Öntözésre alkalmas szabad élővizek.
16. Nagy biomassza potenciál.

Társadalmi és humán feltételek:

17. Komoly szellemi tőke, munkakultúra, technikai háttérrel rendelkező stabil cégek jelenléte.
18. Szabad, még dolgozni akaró kihasználatlan munkaerő.
19. Az oktatás fejlesztésére térségi összefogások valósultak meg.
20. A települések zömében meglévő AMK-k, faluházak, tájházak programszervezése.
21. Hagyományőrző és egyéb civil és non-profit szervezetek működése, élő néphagyományok, hagyomány ápolás.
22. Igény a rendezett faluképre, az aktívabb civil életre.
23. Kedvezményezett járási besorolás pályázatoknál.
24. Sport és kultúra támogatása – évek óta működő programok (Abylimpia, Kulturális Találkozók).
25. Sikeresen végrehajtott LEADER programok, gyakorlott menedzsment kapacitás.
26. Kialakított hazai és nemzetközi partnerség, elindított együttműködési programok.
27. Fejlődőképes együttműködés a civil szervezetek,

Területi adottságok:

2. Növekvő forgalomhoz képest romló állapotú közúthálózat.
3. Több településről nehézkes a tömegközlekedés, több zsáktelepülés van a térségben.
4. Rendezésre szoruló faluképek.
5. Tisza-, Bodrog-, Karcsa-part sok helyen rendezetlen, a folyók vízminősége változó.
6. Meglévő élő- és termálvizeink kihasználatlanok.
7. Elavult, hibás agrárstruktúra.
8. A térségben magas a mezőgazdaság, alacsony a szolgáltatások, ipar súlya.
9. Hiányoznak a mezőgazdasági termények versenyképességét javító, térségi hozzáadott értéket növelő feldolgozó üzemek, logisztikai szolgáltatások.
10. A szántóterületek átlagos aranykorona értéke alacsony.
11. Az állatállomány csökken, a korábbi jelentősebb kapacitások leépültek.
12. Szálláshelyek minőségi hiányosságai, a turizmushoz kapcsolódó szolgáltatások alacsony színvonalúak.

Társadalmi és humán feltételek:

13. Kevés, tőkészegény kényszervállalkozás.
14. A lakosság korstruktúrája elöregedő, a népsűrűség alacsony, a népesség fogy, jelentős az elvándorlás.
15. Az országos és a megyei átlagot jelentősen meghaladó mértékű a munkanélküliségi ráta, a munkanélküliek képzettség szerinti szerkezete kedvezőtlen.
16. Egészségügyi, szociális és gyermek-védelmi ellátás túlterhelt, rehabilitáció és prevenció nem elégséges.
17. A roma lakosok aránya magas és növekvő mértékű, jelentős részük szegregáltan él.
18. Szegénytelepek, kolóniák megléte, alapinfrastrukturális ellátottságuk hiányos.
19. Roma kulturális örökség elhalványulása.
20. Kevés a roma vállalkozó.
21. Civil érdekképviselők hiánya a kistérségeken.
22. Tájékoztatottság és IT ismeretek hiánya: sokszor a közsféra dolgozói sincsenek tisztában speciális helyzetekkel.

önkormányzatok, hatóságok, vállalkozások között. 28. Aktív szervezetek, a sérült, fogyatékkal élő és hátrányos helyzetű emberek segítésére.	
---	--

Lehetőségek:	Veszélyek:
Külső környezet: 1. Magyar-szlovák-ukrán határmentiségből adódó vonzáskörzet növekedés gazdasági, kereskedelmi, piaci kapcsolatok potenciális fejlődése. 2. A helyi, hagyományos, biológiai és ökológiai agrárgazdálkodás lokális termékei iránti kereslet növekszik a hazai és az európai piacokon. 3. Nemzetközi és belföldi turizmus élénkülése, a táji, természeti értékek megóvása és turisztikai hasznosítása előtérbe kerül. 4. Kormányzati döntés a szabad vállalkozói zónák létrehozásáról. Területi adottságok: 5. Folytatódik a mezőgazdaság diverzifikációja, fokozottabban összpontosítva az ökológiai, génmegőrzési értékekre. 6. A gazdasági együttműködések (integrátor szervezetek, új típusú szövetkezetek) szerepe felértékelődik. Társadalmi és humán feltételek: 7. Szándék a tudatos helyi társadalom fejlesztésére, közösség-szervezési akciók bővülnek. 8. Társadalmi összetartozás, esélyegyenlőség felértékelődése. 9. Roma integráció, reintegráció. 10. Képzett fiatalok arányának növekedése a térségi munkaerőpiacon. 11. Roma vállalkozók és munkavállalók számának növekedése. 12. Roma közösségi házak alakulása. 13. Integrátori szereplők (pl. REL) térségi megerősödése, támogatása. 14. Szociális (nappali és krízisjellegű) szolgáltatások bővülnek, minőségük javul. 15. Egységes térségi szemlélet megerősödése.	Külső környezet: 1. A természeti erőforrásokat veszélyeztető külső (hazánk más térségéből vagy külföldről érkező) szennyezések eléri a térséget. 2. Befektetői tőke tartós érdektelensége, a működő vállalkozások elszegényedése, megszűnése. 3. A környező országok kedvezőbb adózási rendszere miatt a munkahelyteremtő beruházások a határ szlovák oldalán valósulnak meg, vállalkozások kitelepülnek. 4. Transzit forgalom nagyarányú növekedése. Területi adottságok: 5. Perifériális helyzetből fakadó hátrányok erősödése. 6. A természeti-környezeti értékek (élővizek, növény- és vadállomány) károsodnak a ökológiai szemlélet hiánya következtében. 7. Nem javul a térség megközelíthetősége, a közlekedési infrastruktúra. Társadalmi és humán feltételek: 8. Alacsony szintű együttműködés a civil szervezetek, önkormányzatok, hatóságok, vállalkozások vs térségek között. 9. A térségen belüli települések közötti fejlettségi különbségek növekednek. 10. A települési önkormányzatok „szociális” önkormányzatokká válnak. 11. Tovább folytatódik a vidéki emberek periférizálódása, a mélyszegénység növekszik. 12. A külső források megszerzéséhez szükséges saját erő hiánya korlátozza a térség fejlesztéseit. 13. A képzett réteg elvándorlása csökkenti a szolgáltatások, a termelés színvonalát, gátat szab a társadalmi és gazdasági fejlődésnek. 14. Nagyobb tömegek kiesése a rendszeres munkát vállalók köréből, ezen emberek társadalomba, munkába való visszailleszkedésének megghiúsulása. 15. Békés egymás mellett élés helyett konfrontáció, kriminalizálódás fokozódása.

A térség gyengeségeinek feltárása fontos szerepet kapott a HFS tervezése során, hiszen ezek felismerésével tudunk lényegi megoldásokat tervezni a helyzetfelmérés során definiált gyengeségek/problémák enyhítésére.

SWOT mátrix	BELSŐ ERŐSSÉGEK	BELSŐ GYENGESÉGEK
KÜLSŐ LEHETŐSÉGEK	Offenzív stratégiák A térség megújulása a megőrzött természeti és kulturális értékek bázisán, a keresleteknek megfelelő gazdasági szerkezet - munkalehetőség - turizmus - megbízható élelmiszerek - megújuló energiaforrások - a humánerőforrások gyengeségének, valamint a belső tőkehiány leküzdése a szociális gazdaság erősítésével, - gazdasági együttműködések kialakítása, erősítése, - határmentiségből adódó kereskedelmi, gazdasági fejlődés, - a termelők megélhetésének javítása.	Fejlesztő stratégiák A lehetőségek tényezői - képzések, oktatások a jó minőségű helyi élelmiszerek előállításának érdekében, - növekvő piaci igények feltételeinek javítására, - környezettudatos szemlélet és gyakorlat erősítése az önkéntes munka adta lehetőség kihasználásával, - egészség prevenció, - összefogás szorgalmazása, - segítő kéz nyújtása az arra igényt tartóknak.
KÜLSŐ VESZÉLYEK	Védekező stratégiák Az elmaradottság fokozódásával való szembeszállás a külső feltételrendszer megváltoztatására irányuló erős érdekvédelmi befolyásolási tevékenység és szakmai összefogáson alapuló cselekvés, a népesség szerkezetének pozitív diszkriminációs akciókkal való megváltoztatása, közösségek megerősítése, közbiztonság erősítése.	Elkerülő stratégiák Veszélyek = gyengeségek? Civil szervezetek erősítése – közösségformálási erőként való megjelenése, az aktivitásra nem készítő önkormányzati programokkal összefüggésben.

4.5 Fejlesztési szükségletek azonosítása

A térségi szereplők számára elérhető támogatás igénybevételével 2020-ig folytatódik a térség mikro-vállalkozási szférájának szerkezetátalakítása a versenyképesség és a piacorientáció jegyében. A mikro-vállalkozások számára lehetőség nyílik arra, hogy fenntartható módon fejlesszék vállalkozásukat és **térségi együttműködésekre alapozva** hasznosítsák az HFS-ben rejlő összegző hatásokat.

Megkezdődik a térség agráriumának szerkezetátalakítása a versenyképesség és a piacorientáció jegyében. Az agrárgazdaságok számára lehetőség nyílik arra, hogy tisztán mezőgazdasági profiljukat helyi élelmiszer-feldolgozó tevékenységgel egészítsék ki és plusz bevételekhez jutva fenntartható módon javítsák jövedelmi helyzetüket, versenyképességüket.

A LEADER forrás támogatott intézkedéseinek eredményeként a térség vándorlási különbözetének csökkentése vagy ideális esetben a tendencia megfordítása a cél a tervezési időszak végére. A demográfiai jellemzőkben a korfa tekintetében javulás elérése az aktívkorú népesség arányának növekedése szempontjából. Új, a közösségek szempontjából hasznos termelő és szolgáltató vállalkozások létrejötte.

A vidékfejlesztési program pályázatai révén több, alacsony kvalifikációt igénylő munkahely létesítését és középtávú fenntartását eredményezi. A szabad munkaerő képzettségi színvonalához igazodó munkahelyek létesítése hozzájárul az esélyegyenlőség megteremtéséhez.

A várhatóan az eredményes pályázatok, megfelelő eloszlás esetén hozzá fognak járulni az élhetőbb Zemplén kialakulásához.

A térségbe látogató idegenforgalmi szereplők által eltöltött vendégéjszakák száma a tervezési időszak végére 20%-kal emelkedik. Az így megemelkedett vendégéjszakákból származó plusz bevétel hozzájárul a térségi idegenforgalom hosszú távú fenntarthatósági fejlődéséhez. A pályázati támogatásokkal elősegített térségi rendezvények és fejlesztések a rendszeresen ismétlődő programok alapjaivá válnak.

Összehangolt és színvonalas marketinggel támogatott, turisztikai látványosságként értékesíthető kulturális és szabadidős programok kínálati köre bővül, a civil szféra aktívan bekapcsolódik ezek szervezésébe, megrendezésébe. Az intézkedés keretében pályázható forrás a fenntartható fejlesztést alapozza/célozza meg.

Az ökológiai és ökonomiai érdekek fenntartható módon összehangolásra kerülnek, s ennek révén javul a térség ökoturisztikai potenciálja. A fenntartható látogatóbarát, irányított turisztikai idegenvezetéssel elérhető, hogy akár 50%-kal is növekedhet az érintett területek turisztikai látogatottsága, miközben a környezetterhelés a jelenlegi szinten marad.

A Vidékfejlesztési Program (VP) a hazai prioritásokat tartalmazza a 2014-2020 közötti hétéves időszak vonatkozásában. **A vidékfejlesztés céljait a 6. prioritás fogalmazza meg** az alábbiakban összefoglalva:

- nem mezőgazdasági tevékenység fejlesztése (diverzifikálás),
- alapvető szolgáltatások és falvak megújítása a vidéki térségekben,
- kedvezőtlen társadalmi, demográfiai térségi folyamatok hatásainak enyhítése,
- helyi gazdaság megerősítése.

A fenti célok eléréséhez kapcsolódó tervezett intézkedések:

- Gép- és eszközbeszerzés, hozzáadott értéket növelő technológiai fejlesztés (helyi termék fejlesztés / mikro-vállalkozások)
- Gép- és eszközbeszerzés (kis értékű / mikro-vállalkozások)
- Térségi, települési identitás, valamint a helyi értékek megőrzése (kisrendezvény)
- "Közösségi Programok" - hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatása
- Térség igényeire alapozott, Mintaprojektek: Helyi termékek világpiaci megjelenítésének elősegítése; Települési inkubációs területek (vállalkozások számára) előkészítése; Közösségi mobil vágópont és fűstölő kialakítása; LEADER Helyi Termék Program és Védjegy; Közösségi kommunikáció fejlesztése a HACS területén; Világörökségi területen lévő pince hasznosítása közösségi tárolás kialakításával
- Gép- és eszközbeszerzés, hozzáadott értéket növelő technológiai fejlesztés (helyi termék / szolgáltatás fejlesztés)
- Települési területek közösségi célú zöldfelület kialakítása, rehabilitációja

Megjegyzés [U1]: Az intézkedés törlésre kerül (indoklás a 7.2 pontban az intézkedési táblánál).

Stratégiai célkitűzéseink (prioritások) a Helyzetelemzésben részletesen azonosított fejlesztési szükségletekhez kapcsolódnak, amelyek a 7.2 A stratégia célhierarchiája pontban kerültek kifejtésre és a HFS célpiramis mellékletben tartalmazza.

Az akciócsoport nagyobbik részét sújtja az országos átlagtól való elmaradottság, a kisebbik részt, pedig meghatározza a közel harminc éve tartó ipari depresszió és az ezekkel együtt járó megélhetési nehézségek, valamint a hanyatló települések és az erodálódó népesség jelenti a legnagyobb problémát.

A térség adottságai és a külső trendek a SWOT elemzésben megvilágították a lehetséges „védekező” és „támadó” stratégiákat. A helyzetelemzésből átláthatóbbá válnak a térség stratégiai jelentőségű fejlesztési szükségletei. Az előzők alapján a jelenleg legnagyobb problémaként érzékelt munkanélküliség csökkentéséhez a magasabb jövedelemtermelő képességet biztosító gazdasági szerkezet kialakítása, a humán erőforrások és közösségek megerősítése, az életkörülményeket javító szolgáltatások biztosítása, az erőforrások védelme és a közlekedési feltételek javítása egyaránt szükséges.

A legfőbb szükségletként a jövőbeni fenntartható fejlődést biztosító társadalmi és gazdasági struktúrák, a térség új fejlődési pályájának kialakítása jelentkezik. Eközben a jelen nyomasztó problémáira, az erősödő elszegényedésre, a helyi társadalmak felbomlására, a települési szolgáltatások ellehetetlenülő működtetésére rövid távon is megoldást kell találni.

Az elmaradottság fokozódásával való rövid távú szembeszállás megköveteli

- a) a külső feltételrendszer megváltoztatását, az erre irányuló erős érdekvédelmi, politikai befolyásolási tevékenység megerősítését, ami kellő súllyal rendelkező politikai és szakmai szereplők összehangolt, a hasonló sorú térségekkel összefogáson alapuló cselekvését feltételezi,
- b) a népesség szerkezetének és attitűdjének pozitív diszkriminációs akciókkal való megváltoztatását, a helyi és a térségi közösségek megerősítését, együttműködési képességeik fejlesztését
- c) a térség közlekedési, információs kinyitását,
- d) a közbiztonság erősítését.

A HFS célkitűzései kapcsolódnak a helyzetelemzésben leírt problémák és azok megoldására tett javaslatok, ötletek megvalósítására:

A Zempléni Tájak LEADER HACSA VP alapján a tervezés elsődleges szempontjait (STRATÉGIAI IRÁNYAI), szükségleteit az alábbiak szerint fogalmazta meg:

- 1. A helyi fejlesztés előmozdítása, a helyi gazdaság megerősítése, foglalkoztatás bővítése és a vidéki élet minőségének javítása.**
- **SWOT Erősségek: 2, 3, 6, 13, 14, 21, 22,**
- **SWOT Lehetőségek: 5, 6, 13,**
- 2. A társadalmi felzárkózást segítő programok, a vidéki szellemi és a közösségi élettel kapcsolatos kulturális és természeti örökség megőrzése és hasznosítása.**
- **SWOT Erősségek: 4, 5, 6, 15, 16, 17, 23,**
- **SWOT Lehetőségek: 7, 8, 9, 12,**

A munkanélküliek számának csökkentése, valamint a szegregáció miatt fontos, hogy a térségben jelenjen meg minél több atipikus foglalkoztatási forma, innovatív foglalkoztatási programok, képzéssel, segítő menedzsmenttel. Fontos a vidék szerepének megerősítése, a falusi értékek megőrzése. Ennek érdekében előtérbe kerül a helyi termékek előállítása, megvalósul a helyi termékfeldolgozás, kiépülnek a helyi piacok.

Közös érdek az örökségvédelem, a hagyományőrzés, a sokszínű nemzeti és kulturális megmaradása, továbbélése, amitől a vidék igazán értékes és vonzó világ lehet ismét.

5. Horizontális célok

5.1 Esélyegyenlőség

A Zempléni Tájak Akciócsoport területén lévő települések vonatkozásában a társadalmi-gazdasági és infrastrukturális fejlettséget mutató komplex értékek számításánál használt adatok is azt bizonyítják, hogy nagyon magas a halmozottan hátrányos helyzetű népesség aránya. Kiemelten kívánjuk kezelni a társadalmi kohézió erősödésére a társadalmilag fenntartható, koherens programokat az esélyegyenlőség biztosítása mellett. Célunk a meglévő (különböző profilú) szervezetek, egyházak tevékenységének támogatása, továbbá az együttműködési lehetőségek feltárását célzó programok kialakítása.

30

Szintén támogatni kívánjuk a társadalmi és a szociális feszültségek csökkentését szolgáló programokat, rendezvényeket, ilyen irányú oktatásokhoz illeszkedő tananyagok kimunkálását, tevékenységeket. Figyelmet kívánunk fordítani a paraszti gazdálkodás, a hagyományos kézműipari, kisipari mesterségekkel történő megismertetést célzó programok, rendezvények támogatására, ahol szakszerű hagyományőrző tevékenységek és ezek szakavatott művelői részesülhetnek támogatásban. Mindezzel célunk a civil szerveződések, önszerveződések elősegítése és fejlődésük támogatása, a korosztályok közötti kohézió erősítése, a hátrányos helyzetben lévők segítése, a népesség megtartása.

Fontos, hogy ezen célkitűzéseinkkel mi is segíthetünk abban, hogy értéké tegyük a közösségért végzett munkát, széles körű motiváltságot teremtve a közösségért végzett tevékenységek vonatkozásában.

A Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület működése során mindig figyelembe vette a hátrányos helyzetű csoportok EMVA forrásokhoz való hozzáférését, sőt külön célterületek kerültek kiírásra a 2007-2013-as ciklusban. A jelenlegi Helyi Fejlesztési Stratégia tervezésénél és megvalósításánál, valamint az érdekérvényesítés során a jövőben is megfelelő odafigyeléssel, a jogszabályi előírások tiszteletben tartásával figyelembe vesszük az érintett csoportok, személyek speciális körülményeit, igényeit.

Az egyesületünk által lefedett területen a lakónépesség arányait tekintve a 2001-es népszámláson a népesség 9,7%-a, míg 2011-ben 13,1%-a vallotta magát cigány származásúnak. Ha a településeket elemezzük, akkor látható, hogy van olyan község (Felsőregmec) ahol a lakosság ~95%-a tartozik a népcsoporthoz. Több, mint 10 olyan településünk van, ahol 40% fölötti az arány. Statisztikai adatokból kitűnik, hogy a 0-14 éves korosztály létszáma azon településeken magasabb, ahol a magát cigánynak valló népesség is magas arányban van jelen.

Működési területünkön a társadalmi kirekesztődés és a szegénység újra termelődésének problémája fokozottan jelen van. A Helyi Fejlesztési Stratégiánkban próbálunk olyan intézkedéseket megfogalmazni, amelyek ezen társadalmi kör beilleszkedését, közösségi integrációját is szolgálják.

Az intézkedések során az előbíráltnál kiemelt szerepet kapnak a hátrányos helyzetű rétegek, a fogyatékkal élők és természetesen a magát cigánynak valló emberek szakmapolitikai felzárkóztatását segítő komplex programok.

Kifejezetten olyan intézkedést is megfogalmaztunk (6. számú), ahol iskolán kívüli közösségteremtő programok érhetők el akár a felnőttek, akár a gyermekek számára a társadalmi beilleszkedés és felzárkóztatás céljából (társadalmi integráció).

Konkrét célok:

- hátrányos helyzetűek társadalmi befogadásának javítása mentális fejlesztés és egészségfejlesztés révén,
- hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű diákok oktatási színvonalának javítása,
- az elsődleges munkaerőpiacra bejutni nem tudó hátrányos helyzetű munkavállalók foglalkoztathatóságának javítása.

Tevékenységek leírása:

- Egészségfejlesztési programok, melyek különösen a betegséggel veszélyeztetettekre koncentrálnak.
- Közösségi terek kialakítása és fejlesztése, mely fejlesztésekbe bevonhatók a közfoglalkoztatási programok.
- Közösségfejlesztési programok szervezése, melyek szociális ellátáshoz, kulturális programokhoz, illetve oktatáshoz kapcsolódhatnak (pl. erőszakmentes konfliktuskezelő készségek fejlesztése; iskolán kívüli bűnmegelőzési célú szabadidős, oktatási, kulturális és sporttevékenységek, készségfejlesztő programok szervezése).
- Fontos az oktatási, a szociális, az egészségügyi és egyéb intézmények, civil segítő szervezetek összehangolt cselekvésének és együttműködési fórumainak támogatása.

31

Az indikátorok nyomon követése (monitoringja) az intézkedéseknél meghatározott célok és megfogalmazott leírások alapján történik. A monitoring adatok feldolgozása folyamatos, összegzésük félévente történik, visszacsatolás a döntéshozó szerv/szervek részére igény szerinti, de minimum a döntések előkészítése, valamint a HFS felülvizsgálata során esedékes.

5.2 Környezeti fenntarthatóság

A Stratégiánk készítése során a fenntartható fejlődést, olyan fejlődési útnak tartjuk, amely egyszerre van figyelemmel a környezet eltartó képességére, a társadalom jólétére és a gazdaság erősítésére.

A HFS egyértelműen támogatja a természeti értékek, a biológiai sokféleség, a genetikai állomány és a természetes térszerkezet megőrzését (természetmegőrző vidékfejlesztés). A gazdálkodási tevékenységek során az erőforrás-igény és környezethasználat figyelembe veszi a környezet korlátozott eltartó képességét és a helyi természeti adottságokat (ökológikus vidékfejlesztés).

Törekszik a szennyezések és a hulladékok kibocsátásának megelőzésére, illetve, ahol ez nem lehetséges, a kibocsátások minimalizálására, a helyi környezetet csak az eltartó képességéig terheli (szennyezés megelőzés, minimalizálás).

Az intézkedések elősegítik a mezőgazdasági melléktermékek újrahasznosítását (újrahasznosítás). A meg nem újuló természeti erőforrások és lételemek igénybevételét minimálisra szorítja (takarékoság a kimerülő készletekkel).

A feltételeken megújuló természeti erőforrások és környezeti elemek készleteit, állapotát és önszabályozó képességét fenntartja és ezeket csak megújuló képességük mértéke és üteme figyelembevételével veszi igénybe (értékvédő gazdálkodás a megújuló erőforrásokkal).

Elősegíti a fenntartható közlekedéspolitika, fenntartható energiapolitika, az ökológiai szemléletű tájgazdálkodás érvényre juttatását (ágazati integráció).

Az indikátorok nyomon követése az 5.1 pontban leírtakkal megegyezik.

6. A HFS integrált és innovatív elemeinek bemutatása

A Zempléni Tájak HACS stratégiája az integrált jelleg mellett a helyi gazdaságfejlesztésre és a közösség szerepének további megerősítésére fókuszál. A jövőkép és a célok megfogalmazása előtt célszerű néhány alapelvet lefektetni.

Többfrontos beavatkozás: A területi elmaradottság, a periféria lét többszörösen összetett jelenség. Mint láttuk, tényezői között a demográfiai egyensúly megbomlása, a földrajzi elszigeteltség, a gazdaság gyenge jövedelemtermelő képessége, a szolgáltatásokhoz való hozzájutás nehézsége, az erőforrások alulhasznosítása egyaránt megtalálható. A problémaköteg középpontjában az alacsony foglalkoztatottság áll, ami mára a továbblépés akadályaként és a többi tényező gerjesztőjeként éppúgy megjelenik, mint az előbbiek következményeként. Ebből a körből csakis a tényezők egészére és a közöttük lévő kölcsönhatásokra koncentráló fejlesztési stratégiával lehetséges kitörni. A foglalkoztatás önmagában és öncélúan hosszabb távon is fenntartható módon nem javítható. A direkt állami támogatással munkahelyeket fenntartó közfoglalkoztatás tartós, piaci foglalkoztatássá alakítása kívánatos, de ehhez a visszahúzó tényezők együttes javítása és pontosan megcélzott, kereslettel rendelkező gazdasági tevékenységek szükségesek.

32

Innovatív, a jövő szükségleteire fókuszáló fejlesztés: A kétségkívül égető hiányok szociális tűztöltés keretében történő csökkentése sajnos tartós, előbb-utóbb a térség saját erőből történő fejlődéséhez vezető változást nem tud eredményezni. A ma fejlett térségek utánzása, az általuk korábban megvalósított fejlesztések másolása az időközben megváltozott hatások miatt szintén nem járható út.

A változtatásokhoz szükséges pénzügyi, szellemi és társadalmi belső tőke együttes hiánya, valamint az előző időszakok fejlesztéseinek nem megfelelő hatékonysága, a klasszikus modernizációs fejlesztéssel való szakítás szükségszerűsége, pedig a fejlesztés új technikáinak életre hívását indokolják. A perifériák fejlesztésének újszerűségét három tényező határozza meg:

- a) egy több százéves lefelé futó trenddel kell szakítani,
- b) a más térségekben korábban sikerrel alkalmazott modernizációs technikák itt nem alkalmazhatók, hiszen éppen azokat az erőforrásokat akarjuk most megőrizve hasznosítani, melyeket azok leromboltak,
- c) a térségen belüli humán, ill. szellemi erőforrások a fenntartható gazdasághoz már nem elégségesek.

A térségek felzárkózásához a szociális alapú fejlesztések nem elegendők. A jövő kihívásaira reagáló új gazdasági tevékenységekre épülő fejlődési pálya a helyi adottságokra épül és a perifériákon jelenleg hiányzó, a tudás társadalomhoz való integrációt biztosító kreativitás a fő mozgató ereje.

Stratégiai fókuszok megtalálása: egyszerre „több fronton kell támadni”, az erőforrások limitáltak, így szükséges a leghatékonyabb, egyszerre több területen előrelépést hozó területek megtalálása és megcélzása. Az elmaradott térségek problémái és a fejlődését gátló tényezői három fő kérdés köré csoportosíthatók:

- a) A centrummal való kapcsolatok hiánya vagy egyoldalúsága: A perifériák töredék gazdasága a regionális piacoktól elszigetelten létezik. Termékeik nem vagy nehezen, esetleg kiszolgáltatott módon találják meg az utat a külső piacokra. Az erőforrások feltárásához és hasznosításához szükséges hiányzó szereplőket és kompetenciákat nem tudják kívülről (a centrumból) pótolni vagy ha igen, az erőforrásaik feletti kontroll elvesztéséhez vezet. A városi munkahelyekre való bejutás fizikai és társadalmi értelemben is nehéz, a mobilitás jószereivel csak elköltözéssel biztosítható. A városi szolgáltatások nem veszik figyelembe a periféria szükségletet, hiányzik vagy a lehetőségektől elmarad a kihelyezett szolgáltatások kiépülése.

- b) A térségi önellátó képesség gyengesége: Azokat a javakat - termékeket és szolgáltatásokat - sem állítják elő helyben, melyekhez az erőforrások biztosítottak, így foglalkoztatási lehetőségek maradnak kihasználatlanul, a pénzforrások kivándorolnak a térségből, nem tud a multiplikációs hatás érvényesülni, ráadásul az ökológiai lábnyom is növekszik.
- c) A változások társadalmi feltételeinek hiánya: A változásokhoz szükséges hiányzó infrastruktúra és anyagi tőke kívülről pótolható, de a helyi társadalmi erőforrások nélkül a térségi fejlesztési gyakorlatban a fejlesztés lehetősége is elvész. A társadalmi feltételek körébe nem csupán a népesség munkavégző képességét és fogyasztását befolyásoló egészségi, iskolázottsági, kulturális, jövedelmi tényezők játszanak szerepet, de a társadalmi felelősségvállalást, a társadalmi részvételt, a partnerséget is alakító morális helyzet, kreativitás, bizalom, valamint a megfelelő szakmai irányítás, a helyi vezetés minősége is beletartozik.

33

Az előző pontban jelzett új fejlődési pálya eme három fejlesztési terület mentén követel együttes elmozdulást.

A megyei felzárkóztatási program a fentebb jelzett megfontolások érvényesítéséhez a komplex fejlesztési programmal való fejlesztésre kijelölt térségekben:

- a) a centrumhoz való kapcsolódás megyei stratégiához illeszkedő lehetőségeinek feltárásával,
 - a gazdasági hálózatok perifériákra való kiterjesztése,
 - a térségi termékek városi értékesítő helyei és szervezetei,
 - a szolgáltatásszervezés kérdései, a szolgáltatások kihelyezésének lehetősége,
 - a közlekedés és kommunikáció fejlesztése,
 - a turizmus komplex kínálati és marketing rendszerének kialakítása.
- b) a térségi önellátást erősítő programok rendszerbe szervezésével és távlatosságának erősítésével,
 - a mezőgazdasági termékek, élelmiszerek előállítás,
 - a helyi energia előállítás,
 - a szolgáltatások szervezése, abban az innovatív megoldások keresése.
- c) a humán- és társadalmi tőkehátterének fejlesztésével
 - a társadalmi felelősségvállalás és társadalmi részvétel,
 - térségi identitás, lakóhelyhez való kötődés,
 - az egészségi állapot,
 - az általános és specializált tudás- és kompetencia megléte,
 - a közbiztonság által befolyásolt egymás iránti bizalom,
 - helyi (ön)kormányzás, a vezetés színvonala

tud hozzájárulni.

A helyi/térségi foglalkoztatás és az esélyegyenlőség növelése mindezek eredőjeként áll elő, amennyiben horizontális szempontként minden egyes intézkedés során a lehetséges foglalkoztatási vonzatok mérlegelésre, majd megvalósításra kerülnek.

Stratégiánk kidolgozásánál a korábbi évek tapasztalatát figyelembe véve mutatjuk be a HFS innovatív és integrált elemeit. Az előző tervezési időszakhoz képest szűkösebb források ellenére próbálunk újszerű megoldásokat találni és ezek mentén ösztönözni a különböző szektorok, ágazatok többszereplős fejlesztésének még nem egészen kialakult lehetőségeit.

Mindezt figyelembe véve a HFS megalkotása során egy-egy intézkedés az alábbi szempontok alapján lehet innovatív:

- a projekt során a megvalósításba bevont szereplők köre és tevékenysége,
- a projektfinanszírozás megteremtése,
- eredmények azonosítása, célok értékelése, visszacsatolása és kommunikálása,
- kapcsolódás más kezdeményezésekhez, projektekhez.

Amellett, hogy a HFS-ünk szervesen kapcsolódik a 2014-2020-as időszakban alkalmazott Operatív Programokhoz és további megyei, térségi fejlesztési tervekhez, stratégiákhoz (lásd: 4.3 pont és HFS célpiramis) több olyan innovatív és kiegészítő elemet is tartalmaz, melyek tovább segítik a központi programok pozitív hatásait.

Fontos és egyedi megközelítésnek gondoljuk azon térségi induló vállalkozások támogatását a szolgáltatási szektorban, melyek számára az alapvető feltételek sem adóttak tevékenységeik végzéséhez (tevékenység végzéséhez szükséges eszközök, pénz hiánya miatti munkaerő deficit, elégtelen vagy hiányzó marketingtevékenység), így a más operatív programok által kínált fejlesztési lehetőségekkel sem tudnak élni. Ugyanezen megfontolásból kívánjuk támogatni a térségre jellemző hagyományos- és kézműves termékek, élelmiszerek piacra jutását, hozzásegítve ezzel pályázóinkat a további fejlődéshez (pl.: VP további forrásaiból).

Fontosnak tartjuk HFS-ünkben a non-profit szervezetek számára olyan fajta támogatások elérhetővé tételét, melyek felhasználásával nagyobb nyilvánosságot kapnak programjaik, továbbá nem csak közvetlen (tárgyasult) formában jelentkeznek fejlesztési eredmények, hanem a térségi társadalom általános állapotának javulásához járulnak hozzá (pl.: egészséges életmódhoz köthető, sport és szűrő rendezvények, fiatalokat célzó, térségi hagyományokat felelevenítő és szórakoztató rendezvények, nevelő, szemléletformáló és oktató programok megvalósítása).

A civil és közszféra jelentős finanszírozási nehézségekkel küzd, így szintén nem láthat el efféle feladatot. A pályázati forrás előfinanszírozása is sok esetben alig megoldható feladatot jelentett a pályázóknak. A fejlesztések során megfelelő sorrendiség felállításával, a közösség által választott fejlesztési szükséglet sikeressége érdekében a katalizátorként működő szereplőkben történő megbízás lehet a projekt megvalósítás során az erő, amely el tudja indítani az úgynevezett „hólabda hatású” projekteket.

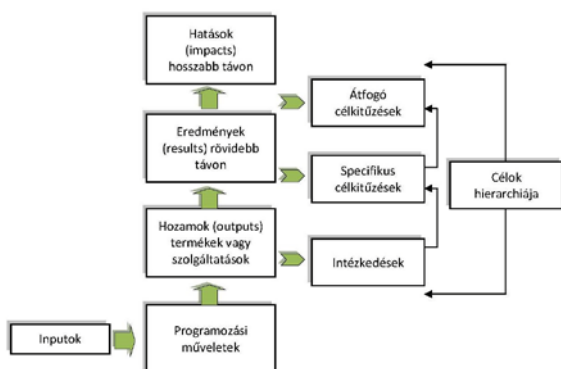
Több szektort érintő integrált fejlesztéseket, komplex, átfogó programokat próbálunk a cselekvési tervbe megfogalmazni. Azonban a kevés pályázati forrás, illetve az elnyerhető maximális forrás alacsony mértéke miatt új megoldásokat kell találni más operatív programok megismertetésével. A térségi szereplők önerő híján vagy gyenge anyagi háttérrel nem mernek az átfogó, szektorokon átnyúló beruházásokba kezdeni. Ehhez próbálunk kismértékű fejlesztési forrást biztosítani.

A LEADER program arra ösztönzi a helyben élőket, hogy vegyenek részt a térség hosszú távú fejlődését meghatározó döntések meghozatalában, együttműködve az érdekelt gazdasági és társadalmi szereplőkkel, a civil és az önkormányzati szervezetekkel, közintézményekkel. Ennek koordinálásában továbbra is nagy szerepe van a Helyi Akciócsoportnak, mint egy jogi személyiséggel rendelkező szervezetnek, amely képes arra, hogy ellássa a helyi szintű végrehajtással járó adminisztratív teendőket.

Az innováció egy ötlet átalakulása a piacon bevezetett új, korszerűsített terméké, illetve a társadalmi szolgáltatás újfajta megközelítése. Mennyire van igénye egy-egy közösségnek a térség felhalmozódott problémáinak a sablonostól eltérő megoldására, esetleg kísérletező emberek mennyire találnak meghallgatásra, segítőkre. Ebben van szerepe a LEADER Egyesületnek, hogy ösztönözzük, támogassuk és megosszuk akár hálózatokban is a helyi problémákra, szükségletekre adandó újszerű, előremutató megoldásokat.

7. A stratégia beavatkozási logikája

A beavatkozási logika módszertanát az alábbi ábra szerint dolgoztuk ki, amelyből kiolvashatóak a szükségletek és a lehetőségek, azok hatása a program célkitűzéseire és a tervezett műveletek (intézkedések) közötti logikai kapcsolat. Ezzel kívánjuk bemutatni az összefüggést a beavatkozás tevékenységei, forrása és annak eredményei, hatásai között (5.ábra).

A stratégiánk középpontjában a vidéki térségben élők életminőségének javítása áll. A közösség településeinek nagy része hátrányos helyzetű, tőke- és szolgáltatásihiányos, kevés a létbiztonságot nyújtó állandó jövedelemforrás, munkalehetőség. Az állástalanok körében magas az aluliskolázott, hátrányos helyzetű, jelentős részük tartós munkanélküli.

A HFS intézkedései és a LEADER Stratégia lehetőséget és megoldást kínál a konfliktusok kezelésére, a munkaerő-piaci helyzet javítására. A munkahelyteremtést közvetlenül segítik a foglalkoztatás megtartása és

bővítése prioritásban foglalt intézkedések, közvetetten, pedig a helyi gazdaság- és turizmusfejlesztés, valamint a kapcsolódó prioritások intézkedései nyomán létrejövő új és megtartott munkahelyek száma. A fejlesztési lehetőségek legnagyobb nyertesei a helyi mikro-vállalkozások lesznek, hiszen a térségi legnagyobb foglalkoztatók jelentős része kiszorul az egyéb operatív programok adódó lehetőségeiből. **A térség foglalkoztatásának legjelentősebb bázisát a mikro-vállalkozások adják, amelyek megerősítése, létrejöttüknek ösztönzése kiemelt gazdaságfejlesztési intézkedés.**

Az innovatív elképzeléseket megvalósító vállalkozások fokozzák a térség gazdaságának versenyképességét és ötleteik „generáló hatást” váltanak ki.

A HFS másik kiemelt gazdaságfejlesztési alapja a helyi közösség területén meglévő természeti és épített örökségi potenciál, kulturális hagyományok országos átlagot meghaladó jelenléte, melynek minőségi fejlesztése a kapcsolódó beruházások, a hátrányos helyzetűek fokozottabb bevonását teszi lehetővé a térségi fejlesztésbe, ezzel szinergikus hatást gyakorolva a turisztikai lehetőségekre. Az értékmegőrzés és a természeti erőforrások fenntartható hasznosítása hozzájárul a látogathatóvá váláshoz, komplex programok kialakulásához. Ezen prioritáshoz kiemelten csatlakoznak a tájjellegű helyi termékek fejlesztését célzó intézkedések.

A kisléptékű infrastrukturális fejlesztés, falukép javítás prioritásban megteremtődik az életminőségi, idegenforgalmi szempontból egyaránt vonzó településkép, lakókörnyezet. Az élhetőbb környezet és a civil szervezetek fejlesztése összefügg a társadalmi tőke erősítésével, a térségi identitástudat fokozásával, valamint az esélyegyenlőség támogatásával, mint a stratégia kiemelt pontjával.

A természet- és örökségvédelmi intézkedések biztosítják, hogy a stratégia fejlesztéseinek eredményeként a megnövekvő idegenforgalom és az általa generált infrastrukturális fejlesztések ne terheljék a természeti környezetet, a fejlődés irányított módon jelenjen meg a térségben.

A HFS központi eleme megjelenik minden prioritásában, melynek célja az életminőség javítása a térségi gazdasági és természeti erőforrásokra alapozva gazdaságfejlesztéssel és új munkahelyek teremtésével, humán erőforrás fejlesztésével. A komplex stratégia támogatja a szomszédos akciócsoportokkal közös projektek létrehozását, nemzetközi kapcsolatok kialakítását. Komplex programként támogatható a vállalkozások támogatása, a kisléptékű településfejlesztési akciók és a helyi örökség megőrzése párhuzamosan futó célterületei.

7.1 A stratégia jövőképe

Jövőkép

Célunk az életminőség javítása a térség gazdasági és természeti erőforrásaira alapozva vidék-, gazdaság- és vállalkozásfejlesztési programok serkentésével, új munkahelyek teremtésével, a meglévők megerősítésével.

7.2 A stratégia célhierarchiája

	Átfogó cél(ok)
1.	A helyi fejlesztés előmozdítása, a helyi gazdaság megerősítése, foglalkoztatás bővítése és a vidéki élet minőségének javítása.
2.	A vidéki szellemi és a közösségi élettel kapcsolatos kulturális és természeti örökség megőrzése és hasznosítása.
3.	A társadalmi felzárkózást segítő programok.

36

Ssz.	Specifikus célok	Eredménymutatók megnevezése	Céltértek
1.	Helyi gazdaság- és vállalkozásfejlesztés: a hozzáadott érték növelése, alternatív jövedelemszerző tevékenységek támogatása	- Létrehozott munkahelyek száma: - A létrehozott integrációkba bevont termelők, partnerek, résztvevők száma: - Hiánypótló helyi szükségleteket kiszolgáló mikro-vállalkozások támogatása: - Inkubációs terület fejlesztése, kialakítása járási szinten: - Inkubációs területen betelepülő tevékenység megvalósulása:	- ~~7-16~~ fő - ~~10-15~~ partner - 2-4 vállalkozás - ~~1~~ db - ~~2~~ db
2.	Humánerőforrás – fejlesztés: versenyképes tudás növelésével, térség-specifikus oktatási programok indításával	- Községi együttműködések száma: - Gyakorlatorientált programok száma: - Gyakorlatorientált képzések száma: - Bevont települések száma: - Az érintett lakosság száma: - Programban érintett résztvevők száma: - <u>Települési területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott közösségi terület:</u> - <u>Rendezvényeken / Konferenciákon résztvevők száma alkalmanként:</u>	- 3-5 db - 3 alkalom - 3 képzés - 24 település - ~10.000 fő - ~~500~~ fő - ~~3.000 - 15.000~~ m² - ~~50 fő / rendezvény (átlag)~~
3.	Helyi infrastruktúra- és szolgáltatásfejlesztés, térségi együttműködés támogatása - örökségvédelem: belső elérhetőségi és szolgáltatási struktúra javítása, innovatív aprófalú program	- ~~Térségi szakmai programokon, rendezvényeken résztvevők száma:~~ - Térségen belüli kapcsolatok erősödése: - Vásárok, fesztiválok, tematikus programok, rendezvények: - Térségi szakmai programok száma: - "Zempléni Tájak" védjegy szabályzatának kidolgozása: - Védjegyet használó szervezetek száma a programciklus végére: - Védjegy kommunikációs kampány: - ~~Ismeretterjesztő kézikönyv a védjegy alkalmazásának előnyeiről, lehetőségeiről:~~ - <u>Fejlesztés keretében média megjelenés biztosítása a HACS számára:</u>	- ~~1.500~~ fő - 8-10 közösség - 3-6 rendezvény - 5-10 rendezvény - 1 db - 15-20 db - ~~2~~ db - ~~1~~ db - ~~8~~ média megjelenés

Törölt: 5-11

Törölt: <#>Termelői piacokon történő részvétel:¶

Törölt: <#>10 alkalom / év¶

Törölt: 3

Törölt: 6

Törölt: <#>Önkormányzati összefogások száma:¶

Törölt: <#>20-25 db¶

Törölt: 1

Formázott: Normál, Nincs felsorolás vagy számozás

		- <u>A létrehozott tárolókapacitást igénybe vevő termelők, önkormányzatok, partnerek száma:</u>	- <u>3 partner</u>
		- <u>Védjegy promóciós tevékenység:</u>	- <u>20 db</u>
4.	Természeti erőforrások és a környezeti értékek védelme, fenntartható hasznosítása	- <u>Közösségi együttműködések száma:</u>	- <u>20-25 db</u>
		- <u>Bevont települések száma:</u>	- <u>1 település</u>
		- <u>Külön helyrajzi számokra felosztott külön tárolóterületek száma:</u>	- <u>5 db (pinceág)</u>

Formázott: Behúzás: Bal: 0,63 cm,
Nincs felsorolás vagy számozás

Törölt: Térségi szakmai programokon,
rendezvényeken résztvevők száma:

Törölt: 600-800 fő

37

Intézkedések (beavatkozási területek)		Melyik specifikus cél(ok)hoz járul hozzá ¹			
		1.	2.	3.	4.
1.	Gép- és eszközbeszerzés, hozzáadott értéket növelő technológiai fejlesztés (helyi termék fejlesztés / mikro-vállalkozások)	X	X		
2.	Gép- és eszközbeszerzés (kis értékű / mikro-vállalkozások)	X	X		
3.	Térségi, települési identitás, valamint a helyi értékek megőrzése (kisrendezvény)			X	X
4.	"Közösségi Programok" - hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatása			X	X
5.	Mintaprojekt1: Helyi termékek világpiaci megjelenítésének elősegítése	X	X		
6.	Mintaprojekt2: Települési inkubációs területek (vállalkozások számára) előkészítése	X	X		
7.	Mintaprojekt3: Közösségi mobil vágópont és füstölő kialakítása	X		X	
8.	Mintaprojekt4: LEADER Helyi Termék Program és Védjegy	X		X	
9.	Gép- és eszközbeszerzés, hozzáadott értéket növelő technológiai fejlesztés (helyi termék / szolgáltatás fejlesztés)	X	X		
10.	Települési területek közösségi célú zöldfelület kialakítása, rehabilitációja	X		X	X
11.	Térségi, települési identitás, valamint a helyi értékek megőrzése (rendezvény)	X		X	X
12.	Mintaprojekt5: Közösségi kommunikáció fejlesztése a HACS területén	X	X	X	
13.	Mintaprojekt6: Világörökségi területen lévő pince hasznosítása közösségi tárolás kialakításával	X		X	X
14.	Mintaprojekt7: LEADER Helyi Termék Program és Védjegy II.	X		X	

Formázott: Betűtípus: Nem Félkövér

Formázott: Betűtípus: Nem Félkövér

Formázott: Betűtípus: (Alapérték)
Calibri, Nem Félkövér, Betűszín:
Automatikus

Formázott: Betűtípus: Nem Félkövér

Formázott: Betűtípus: Nem Félkövér

Formázott: Betűtípus: Nem Félkövér

Formázott: Betűtípus: (Alapérték)
Calibri, Nem Félkövér, Betűszín:
Automatikus

Formázott: Betűtípus: Nem Félkövér

Formázott: Betűtípus: Nem Félkövér

Formázott: Betűtípus: Nem Félkövér

Formázott: Betűtípus: (Alapérték)
Calibri, Nem Félkövér, Betűszín:
Automatikus

Formázott: Betűtípus: Nem Félkövér

Formázott: Betűtípus: Nem Félkövér

Formázott: Betűtípus: Nem Félkövér

Formázott: Betűtípus: (Alapérték)
Calibri, Nem Félkövér, Betűszín:
Automatikus

Formázott: Betűtípus: Nem Félkövér

Formázott: Betűtípus: Nem Félkövér

Formázott: Betűtípus: Nem Félkövér

Formázott: Betűtípus: (Alapérték)
Calibri, Nem Félkövér, Betűszín:
Automatikus

Formázott: Betűtípus: Nem Félkövér

Formázott: Betűtípus: Nem Félkövér

Az eredmény indikátorok célértékei arányban állnak a stratégia LEADER forráskeretével és a meghatározott fókuszaiival.

A célok és az eredmények fő forrásai a LEADER intézkedések, azonban a stratégia tervezése során figyelembevételre kerültek - szinergia és forrás kiegészítő jelleggel - a VP további intézkedései és más OP-ból elérhető források, melyek kiegészítik a HACS felhasználható forráskeretét.

A HFS-ben szereplő specifikus célok alapjai a 2. számú mellékletben található célpiramis stratégiai prioritásai, illetve azok figyelembevételével kerültek meghatározásra.

A 2. számú melléklet mutatja meg a HFS specifikus céljaihoz tartozó stratégiai hatásterületek operatív programonkénti besorolását.

A választott célok szöveges indoklása:

A LEADER forrás nem elegendő ahhoz, hogy nagyobb léptékben érzékelhető változást érjen el. Néhány sikeres újszerű módszer vagy éppen a meglévő elemek hatékony összekapcsolása helyi szinten jelentős

¹ Egy intézkedés több célhoz is hozzájárulhat. Jelölje X-szel!

változásokat eredményezhet, főként, ha más alaptól finanszírozott jelentősebb forrást vonzunk be az akciócsoport területére a fent nevezett célok és források segítségével.

A perifériai létből való kilépés alapfeltétele a tágabb térségbe való integráció, a centrumokkal kialakított élénk gazdasági, társadalmi, kulturális kapcsolatok kialakulása. A centrumok a periféria termékeinek felfelvőpiaikaiként, gazdasági kooperációk szervezőiként, a periféria felé irányuló tevékenységek kibocsátóiként, a turisztikai szolgáltatások fogyasztóiként, a helyi fejlesztéshez hiányzó szellemi tőke birtokosaként jelennek meg. A periféria kiszolgáltatottságának csökkentését és a helyi foglalkozási, jövedelemszerzési lehetőségek bővítését egyaránt szolgálja a térség önellátásának erősítése. Önellátás elsősorban bizonyos élelmiszerekből, alternatív energiaforrásra épülő energiából, szolgáltatásokból képzelhető el. Ezekhez az ágazatokhoz a termékek- és szolgáltatások előállításán túl a munkaerőt felkészítő és a helyi tudást mozgósító képzési és a marketing eszközök fejlesztése is szükséges. A korábban már kezdeményezett és egyes területeken elindult helyi termék előállítás és értékesítés, a helyi energiaellátás, a turizmus alkotják a helyi erőforrásokra épülő (kreatív és környezettudatos) gazdasági tevékenységek kiemelt területeit.

38

A belső szellemi tőke fejlesztésén túl külső szellemi tőkebevitelre is szükség van – közvetve (képzéseken keresztül) vagy közvetlenül (külső szakemberek bevonásával). A térségen belül a szükséges tudást és kreativitást közösségi képzési formák és kreatív közösségek fejlesztésén keresztül kívánjuk megvalósítani.

Életmód formáló közösségeket hozunk létre, mely példa lehet mindenki számára. E közösségek a szegénységből való kitörés, az integráció és a társadalmi elfogadás érdekében működnek és példát mutatnak valamennyi településnek. Ezért megkerestük az egyházak által működtetett cigány pasztorációkat, hogy a sikeres programok lebonyolításában segítségünkre legyenek. Lényeges a gyermekek iskolán kívüli nevelésének fejlesztése, a gyakorlatorientált (a mindennapi életvitelt segítő eljárások, berendezések, eszközök megismertetése) gazdasági ismerteket nyújtó programok szervezése, a munkavállalást elősegítő programok biztosítása.

Szükséges és fontos lenne továbbá a helyi szellemi és közösségi élet fejlesztését, ismeretanyagok átadását szolgáló programokkal, képzésekkel, közösségi kezdeményezésekkel, helyi társadalmi akciókkal és humán erőforrásokkal támogatni, valamint ehhez kapcsolódóan beruházásokat és eszközfejlesztéseket megvalósítani.

A HFS struktúrája az alábbi négy alapvető szintre tagolható.

Helyi gazdaság- és vállalkozásfejlesztés a hozzáadott érték növelése, alternatív jövedelemszerző tevékenységek támogatása:

A HACS területén helyben megtermelt mezőgazdasági termékek (zöldség, gyümölcs, lekvár, gyümölcsle, pálinka, szörp, hús, tejtermék, méz, stb.) feldolgozása érdekében felmerülő fejlesztések támogatása, az esetleges kiszolgáló épületek létesítésének, a termeléshez szükséges eszközök beszerzésének a támogatása új munkahelyek teremtésének az érdekében, továbbá a Helyi Akciócsoport területén helyi termékek előállításával foglalkozó vállalkozások tárgyi eszközbeszerzésének támogatása termékeik megfelelő minőségű előállítása és a piacra jutás érdekében.

Humánerőforrás – fejlesztés: versenyképes tudás növelésével, térség-specifikus oktatási programok indításával:

A közösség fontosnak tartja a civil társadalom megerősítését, településeken belüli és a járások (tájegységek), mikro térségek közötti párbeszéd fejlesztését. A célkitűzés legfontosabb célja a civil szervezetek, kezdeményezések, együttműködések segítése, a térségi, települési és személyes identitás és kohézió megerősítése.

**Helyi infrastruktúra– és szolgáltatásfejlesztés, térségi együttműködés támogatása - örökségvédelem:
belső elérhetőségi és szolgáltatási struktúra javítása, innovatív aprófalú program:**

A célkitűzésen belül célunk a helyi közlekedési infrastruktúra minőségének javítása, a helyi vonalas infrastruktúra rendszerek felújítása, hiányzók kiépítése, a hátrányos helyzetűek és fogyatékkal élők infrastrukturális életfeltételeinek javítása, valamint a határátjárhatóság infrastrukturális és közlekedési feltételeinek további javítása. A falufejlesztési, vidéki örökségvédelmi és egyéb fejlesztések, valamint egyéb célkitűzések megvalósítása hozzájárulnak a vidéki életminőség javításához.

39

Természeti erőforrások és a környezeti értékek védelme, fenntartható hasznosítása:

Fenntartható, környezettudatos fejlődés kutatása a helyi adottságok feltárásával. Nagy hangsúlyt kell fektetni a megújuló, környezetbarát energia hasznosítására (napenergia, szélenergia, geotermikus energia, egyéb megújuló energia).

8. Cselekvési terv

8.1 Az intézkedések leírása

1. számú HFS intézkedés - LEZÁRT	
1.1. HFS intézkedés megnevezése:	Gép- és eszközbeszerzés, hozzáadott értéket növelő technológiai fejlesztés (helyi termék fejlesztés / mikrovállalkozások)
1.2. Specifikus cél:	1. Helyi gazdaság- és vállalkozásfejlesztés 2. Humán erőforrás-fejlesztés (foglalkoztatás bővítése)
Eredménymutató1	Létrehozott munkahelyek száma: támogatással érintett 4-8 új munkahely létrehozása
Eredménymutató2	Létrehozott integrációkba bevont termelők, résztvevők száma: 10-15 partner
Eredménymutató3	Termelői piacokon történő részvétel: évente 10 alkalom
Eredménymutató4	Bevont települések száma: min. 5 település.
Eredménymutató elérési időpont	Az intézkedés megvalósítási időszakát követő n+2. év, de legkésőbb 2021.
1.3. Indoklás, alátámasztás:	A helyi termékek és szolgáltatások fejlesztését, népszerűsítését a Zempléni Tájak HACs már a 2007-2013 programozási időszakban is kiemelkedő prioritásként határozta meg. Az így előállított helyi termékek hozzájárulnak a vállalkozások erősödéséhez a térség gazdasági erőforrásainak növekedéséhez (L1, L6, L13) és közvetett úton a turisztikai kínálat emeléséhez, valamint a foglalkoztatottság megtartásához és növekedéséhez (Gy15). A helyi termékek szerepe a turizmusban is megjelenik, mivel az ide látogatóknak be tudjuk mutatni a térségünkre jellemző alapanyagokat, ételeket, kézműves termékeket. A hagyományos, biológiai és ökológiai agrárgazdálkodás lokális termékei iránti kereslet növekszik a hazai és az európai piacokon (L2). Az intézkedésben elnyerhető támogatás hozzájárul az energiahatékonyság, valamint a megújuló energiaforrások kiaknázásához.
1.4. Támogatható tevékenység területek meghatározása:	A helyi termékek elsődleges feldolgozására, előállítására és/vagy raktározására alkalmas kisüzemek létrehozására és/vagy technológiai fejlesztésére. A helyi termékek elsődleges feldolgozására, előállítására alkalmas technológiai/eszköz fejlesztés. Tájékoztatás és nyilvánosság biztosítása. A helyi termékek elsődleges feldolgozására, előállítására és/vagy raktározására alkalmas kisüzemek létrehozása és/vagy építéssel járó technológiai fejlesztés. Marketing tevékenység. Megújuló energiaforrást hasznosító technológiák kialakítása a projekt által érintett épület tekintetében (fűtési/hűtési energia igény, használati meleg víz igény, villamos energia igény részbeni vagy teljes kielégítése megújuló energiaforrásból, napkollektorok alkalmazása, biomassza alapú és hőszivattyús rendszerek telepítése, geotermikus energia használata, napelemes rendszer kialakítása).
Fogalom magyarázat	Helyi termék: helyben előállított, helyben honos vagy helyben megtermelt, előállított alapanyagból,

	hagyományos az adott térségre jellemző technológiával és/vagy új innovatív eljárással készült nem nagyüzemi termék, feldolgozott termék, különös tekintettel a térségben megtermelt gyümölcs, szőlő, zöldség, gyümölcs- és zöldségkészítmények, erdei termék, gomba, tej- és tejtermékek, húskészítmény, helyben fogott hal és vad feldolgozott termékei, valamint kézműves technikával előállított használati tárgyak, amelyek jelentős hozzáadott értékkel bírnak.
1.5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:	Non-annex termék előállítás esetében az intézkedés a VP 6.2., 6.4., 4.2. horizontális intézkedésektől való lehatárolása: - mezőgazdasági termelőnek minősülő mikrovállalkozások nem támogathatóak; - induló nem mezőgazdasági vállalkozás nem támogatható. Feldolgozott élelmiszer előállítás esetén az intézkedés VP 6.3., 4.2. intézkedésektől való lehatárolása: az intézkedés keretében induló vagy 50% feletti mezőgazdasági árbevétellel rendelkező mezőgazdasági termelő, őstermelő helyi termék előállításra vonatkozó fejlesztése támogatható, aki/amely a pályázat benyújtásának időpontjában nem rendelkezik támogatási okirattal a VP 6.3. és 4.2. intézkedéseire.
1.6. Jogosultak köre (támogatási intenzitások %-ban):	
a) Kedvezményezett eljárás	
- Non-profit szervezetek	60%
- Mikro-vállalkozás	60%
- Őstermelő	60%
- Természetes személy	60%
b) Komplex programmal fejlesztendő eljárás	
- Non-profit szervezetek	70%
- Mikro-vállalkozás	70%
- Őstermelő	70%
- Természetes személy	70%
1.7. Kiválasztási kritériumok, alapelvek (specifikus alanyi és tárgyi feltételek):	
Jogosultsági kritériumok	
Kritérium1	A pályázat kizárólag a Zempléni Tájak LEADER HACS illetékességi területén megvalósuló projektre irányulhat. A pályázat benyújtására nyitva álló időszakban egy ügyfél egy pályázatot nyújthat be egy intézkedés vonatkozásában, amelybe nem számít bele az újabb pályázat benyújtásának napjáig visszavont pályázat.
Kritérium2	Természetes személy abban az esetben nyújthat be támogatási kérelmet, ha vállalja, hogy a támogatás megítélését követően az első kifizetési kérelem benyújtásának időpontjáig legalább őstermelőként vagy egyéb alkalmas vállalkozási formaként nyilvántartásba veteti magát és tevékenységét, amennyiben főállású alkalmazottat nem foglalkoztat, főállásban végzi.
Kritérium3	Támogatást igénylő székhellyel, telephellyel, fiókteleppel rendelkezik a Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület tervezési területén.
Kritérium4	A pályázó igazolja tagságát vagy vállalja, hogy tagfelvételét kezdeményezi egy a térségében működő terület-, vidékfejlesztés, turizmus, foglalkoztatás területén tevékenykedő helyi vagy térségi, civil

	szakmai szervezet tagságába.
Kritérium5	Természetes személy abban az esetben nyújthat be támogatási kérelmet, ha vállalja, hogy a támogatás megítélését követően az első kifizetési kérelem benyújtásának időpontjáig legalább östermelőként vagy egyéb alkalmas vállalkozási formaként nyilvántartásba veteti magát és tevékenységét, amennyiben főállású alkalmazottat nem foglalkoztat, főállásban végzi.
Kötelezettségvállalási kritériumok	
Kritérium6	A nyilvánosság és a marketing tevékenység biztosítása során az EMVA Irányító Hatósága által rögzített kötelező arculati elemeken felül a Zempléni Tájak LEADER HACS arculati logóját (ingyenesen letölthető a HACS honlapjáról) is fel kell tüntetni.
Kritérium7	Fejlesztés keretében önállóan építési tevékenység nem támogatható, az építés mértéke nem haladhatja meg az elnyert támogatási összeg 75%-át.
Kritérium8	Fejlesztés keretében a marketing kiadások mértéke nem haladhatja meg az elnyert támogatási összeg 25%-át.
Kritérium9	Fejlesztés keretében az immateriális javak beszerzésének költsége nem haladhatja meg az elnyert támogatási összeg 25%-át.
Kritérium10	Vállalja, hogy az igényelt kifizetésekre és a kifizetési igénylés jóváhagyására irányuló adatszolgáltatást a Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület részére megküldi a zempenitajak@gmail.com e-mail címre a kifizetési kérelem benyújtásától, illetve a Magyar Államkincstár általi jóváhagyásától számított 15 napon belül.
Kritérium11	Vállalja, hogy az utolsó kifizetési kérelem benyújtásával egyidejűleg a Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesületet tájékoztatja a megvalósult projektjéről és elektronikusan legalább 10 db fotót és A/4 méretű beszámolót nyújt be a zempenitajak@gmail.com e-mail címre.
Rangsorolási kritériumok	
Kritérium12	Fenntartási és üzemeltetési terv minősége.
Kritérium13	A fejlesztés megvalósításának helye a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014 (XI. 26.) Korm. rendelet és/vagy a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (VI.23.) Korm. rendelet alapján (amennyiben a támogatást igénylő megvalósítási helye a cigándi járás településein található, akkor csak a 290/2014. (XI.26.) Korm. rendelet alapján adható pont)
Kritérium14	Megújuló energiával kapcsolatos beruházás a fejlesztéssel érintett épület áram energiaszükségletének kielégítését tartalmazza.
Kritérium15	A pályázó által tervezett projekt illeszkedik településszintű fejlesztéspolitikai dokumentum(ok)hoz.
Kritérium16	A támogatási kérelem benyújtását megelőző naptári év átlaglétszámához képest a foglalkoztatottak számának bővítése.
Kritérium17	A fejlesztéshez kapcsolódó szolgáltatások (a szolgáltatás értékének minimum 50%-át elérő mértékben) a Helyi Akciócsoport járásainak közigazgatási területén székhellyel, vagy telephellyel rendelkező vállalkozástól kerülnek beszerzésre.
Kritérium18	A pályázó kötődése a térséghez.
Kritérium19	A pályázó előnyben részesül, ha a termékeinek csomagolóeszközei újrahasznosított és ökotermékek forgalmazására alkalmas alapanyagból készülnek.
Kritérium20	A pályázó vállalja, hogy a megvalósult fejlesztés bemutatja írott

	sajtóban / televíziós médiában.
Támogatható települések köre:	HACS LEADER jogosult települései
1.8. Tervezett forrás (HUF):	189.806.525.- Ft
Minimális támogatási összeg (HUF)	1.000.000.- Ft
Maximális támogatási összeg (HUF)	12.000.000.- Ft
Támogatás módja	Hagyományos költségelszámolás
1.9. Megvalósítás tervezett időintervalluma (meghirdetési keret / év):	
2017. év	0.- Ft
2018 I. félév - 2018. II. félév	189.806.525.- Ft
1.10. Kimeneti indikátorok:	Támogatott pályázatok száma: 22-30 db
Támogatott kedvezményezettek száma (db)	
- Non-profit szervezetek	1-2 db
- Mikro-vállalkozás	19-25 db
- Őstermelő	1-2 db
- Természetes személy	1 db
Jogkövetkezmények:	
Szankció1	Támogatási felhívásban meghatározott.
Szankció2	Amennyiben a nyilvánossági kritériumokban nem jelenik meg a Zempléni Tájak HACS logó, abban az esetben az elnyert támogatási összeg 3%-ának visszafizetésére kötelezett.
Szankció3	Amennyiben a létszámvállalásra vonatkozó kötelezettségeit nem teljesíti, abban az esetben az elnyert támogatási összeg 3%-ának visszafizetésére kötelezett.
1.11. Lekötött forrás (HUF):	~~112.768.630.- Ft~~

2. számú HFS intézkedés - LEZÁRT	
2.1. HFS intézkedés megnevezése:	Gép- és eszközbeszerzés (kis értékű / mikro-vállalkozások)
2.2. Specifikus cél:	1. Helyi gazdaság- és vállalkozásfejlesztés 2. Humánerőforrás-fejlesztés (foglalkoztatás bővítése)
Eredménymutató1	Hiánypótló helyi szükségleteket kiszolgáló mikrovállalkozások indítása: 2-4 vállalkozás
Eredménymutató2	Létrehozott munkahelyek száma: támogatással érintett 1-3 új munkahely létrehozása
Eredménymutató3	Bevont települések száma: min. 5 település.
Eredménymutató elérési időpont	Az intézkedés megvalósítási időszakát követő n+2. év, de legkésőbb 2021.
2.3. Indoklás, alátámasztás:	Az intézkedés keretében megvalósítható gép- és eszközfejlesztést a Zempléni Tájak HACCS már a 2007-2013 programozási időszakban is fejlesztési célként határozta meg. Az intézkedés célja hozzájárul a vállalkozások erősödéséhez a térség gazdasági erőforrásainak növekedéséhez, valamint a foglalkoztatottság megtartásához (Gy15, L1, L2). Az intézkedésben elnyerhető támogatás hozzájárul az energia-hatékonyság, valamint a megújuló energiaforrások kiaknázásához.
2.4. Támogatható tevékenység területek meghatározása:	Helyi gazdasági szereplők gép- és eszközbeszerzése, hozzáadott értéket növelő technológiai fejlesztése. Tájékoztatás és nyilvánosság biztosítása. Marketing tevékenység. Megújuló energiaforrást hasznosító technológiák kialakítása a projekt által érintett épület tekintetében. (fűtési/hűtési energia igény, használati meleg víz igény, villamos energia igény részbeni vagy teljes kielégítése megújuló energiaforrásból, napkollektorok alkalmazása, biomassza alapú és hőszivattyús rendszerek telepítése, geotermikus energia használata, napelemes rendszer kialakítása).
2.5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:	Non-annex termék előállítás esetében az intézkedés a VP 6.2., 6.4. horizontális intézkedésektől való lehatárolása: - mezőgazdasági termelőnek minősülő mikrovállalkozások nem támogathatóak. A pályázó mezőgazdasági termelésből történő árbevétele az utolsó lezárt üzleti évben nem haladja meg a teljes árbevételenek 50%-át. Induló vállalkozások nem támogathatóak az intézkedés keretében. Turisztikai tevékenységhez, szolgáltatáshoz kapcsolódó fejlesztések nem támogathatóak.
2.6. Jogosultak köre (támogatási intenzitások %-ban):	
a) Kedvezményezett eljárás	
- Non-profit szervezetek	60%
- Mikro-vállalkozás	60%
b) Komplex programmal fejlesztendő eljárás	
- Non-profit szervezetek	70%
- Mikro-vállalkozás	70%
2.7. Kiválasztási kritériumok, alapelvek (specifikus alanyi és tárgyi feltételek):	
Jogosultsági kritériumok	

Kritérium1	Csak olyan fejlesztések támogathatóak, melyek a termelő tevékenység folytatásához és/vagy szolgáltatások biztosításához szükségesek. Támogatás csak az adóhatósághoz (NAV) a pályázat benyújtásakor bejelentett és folytatott tevékenységhez igényelhető.
Kritérium2	Az ügyfél székhellyel, telephellyel, fiókteleppel rendelkezik a Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület tervezési területén.
Kritérium3	A pályázat kizárólag a Zempléni Tájak LEADER HACS illetékességi területén megvalósuló projektekre irányulhat. A pályázat benyújtására nyitva álló időszakban egy ügyfél egy pályázatot nyújthat be egy intézkedés vonatkozásában, amelybe nem számít bele az újabb pályázat benyújtásának napjáig visszavont pályázat.
Kritérium4	A pályázó igazolja tagságát vagy vállalja, hogy tagfelvételt kezdeményezi egy a térségében működő terület-, vidékfejlesztés, turizmus, foglalkoztatás területén tevékenykedő helyi vagy térségi, civil szakmai szervezet tagságába.
Kötelezettségvállalási kritériumok	
Kritérium5	Fejlesztés keretében a megújuló energiaforrásokat hasznosító gépek és berendezések kiépítésének mértéke nem haladhatja meg az elnyert támogatási összeg 25%-át.
Kritérium6	A nyilvánosság és a marketing tevékenység biztosítása során az EMVA Irányító Hatósága által rögzített kötelező arculati elemeken felül a Zempléni Tájak LEADER HACS arculati logóját (ingyenesen letölthető a HACS honlapjáról) is fel kell tüntetni.
Kritérium7	Vállalja, hogy az igényelt kifizetésekre és a kifizetési igénylés jóváhagyására irányuló adatszolgáltatást a Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület részére megküldi a zempenitajak@gmail.com e-mail címre a kifizetési kérelem benyújtásától, illetve a Magyar Államkincstár általi jóváhagyásától számított 15 napon belül.
Kritérium8	Vállalja, hogy az utolsó kifizetési kérelem benyújtásával egyidejűleg a Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesületet tájékoztatja a megvalósult projektjéről és elektronikusán legalább 10 db fotót és A/4 méretű beszámolót nyújt be a zempenitajak@gmail.com e-mail címre.
Rangsorolási kritériumok	
Kritérium9	A fejlesztés megvalósításának helye a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014 (XI. 26.) Korm. rendelet és/vagy a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (VI.23.) Korm. rendelet alapján (amennyiben a támogatást igénylő megvalósítási helye a cigándi járás településein található, akkor csak a 290/2014. (XI.26.) Korm. rendelet alapján adható pont).
Kritérium10	A támogatási kérelem benyújtását megelőző naptári év átlaglétszámához képest a foglalkoztatottak számának bővítése.
Kritérium11	A fejlesztéshez kapcsolódó szolgáltatások (a szolgáltatás értékének minimum 25%-át elérő mértékben) a Helyi Akciócsoport járásainak közigazgatási területén székhellyel, vagy telephellyel rendelkező vállalkozástól kerülnek beszerzésre.
Kritérium12	A pályázó kötődése a térséghez.
Kritérium13	A pályázó hiánypótló szolgáltatást hoz létre a fejlesztés keretében.
Kritérium14	A pályázó vállalja, hogy a megvalósult fejlesztés bemutatja írott sajtóban / televíziós médiában.
Támogatható települések köre:	
HACS LEADER jogosult települései	

2.8. Tervezett forrás (HUF):		140.000.000.- Ft
Minimális támogatási összeg (HUF)		500.000.- Ft
Maximális támogatási összeg (HUF)		4.000.000.- Ft
Támogatás módja		Hagyományos költségelszámolás
2.9. Megvalósítás tervezett időintervalluma (meghirdetési keret / év):		
2018. I félév - 2018. II. félév		140.000.000.- Ft
2.10. Kimeneti indikátorok:		Támogatott pályázatok száma: 30-40 db
Támogatott kedvezményezettek száma (db)		
- Non-profit szervezetek		1-3 db
- Mikro-vállalkozás		29-37 db
Jogkövetkezmények:		
Szankció1	Támogatási felhívásban meghatározott.	
Szankció2	Amennyiben a nyilvánossági kritériumokban nem jelenik meg a Zempléni Tájak HACS logó, abban az esetben az elnyert támogatási összeg 3%-ának visszafizetésére kötelezett.	
Szankció3	Amennyiben a létszámvállalásra vonatkozó kötelezettségeit nem teljesíti, abban az esetben az elnyert támogatási összeg 3%-ának visszafizetésére kötelezett.	
2.11. Lekötött forrás (HUF):		59.279.787.- Ft

3. számú HFS intézkedés - LEZÁRT	
3.1. HFS intézkedés megnevezése:	Térségi, települési identitás, valamint a helyi értékek megőrzése (kisrendezvény)
3.2. Specifikus cél:	3. Helyi infrastruktúra- és szolgáltatásfejlesztés, térségi együttműködés támogatása - örökségvédelem 4. Természeti erőforrások és a környezeti értékek védelme, fenntartható hasznosítása
Eredménymutató1	Önkormányzati összefogások száma: 20-25 db
Eredménymutató2	Közösségi együttműködések száma: 20-25 db
Eredménymutató3	Térségi szakmai programok száma: 10-12db
Eredménymutató4	Rendezvényeken résztvevők száma: 50 fő / rendezvény (átlag)
Eredménymutató elérési időpont	Az intézkedés megvalósítási időszakában.
3.3. Indoklás, alátámasztás:	A Zempléni Tájak HACSA a 2007-2013 programozási időszakban elindította és kiemelt hangsúlyt fektetett a településeken az együttműködések erősítő közösségi akciók, rendezvények támogatására. Prioritásként jelenik meg a már hagyományos kulturális, közösségi rendezvények, rendezvénysorozatok támogatása és időbeli ütemezése (E21). Az intézkedés hatása hozzájárul a közösségi aktivitás növeléséhez, a helyi "énkép" kialakításához. A helyi vagy több település összefogásával megvalósuló rendezvények segítik a közösségben rejlő kompetenciák, lehetőségek kibontakozását (L7, L8). Továbbá hozzájárul a hagyományok ápolásához, illetve tudatosítja a lakosságban a helyi termékek iránti elhivatottságot, a tudatos vásárlást. Az intézkedés segíti az új, innovatív ötletek, a környezetvédelmi programok megvalósítását, az életminőség jobbításához kapcsolódó ötletek megvalósítását.
3.4. Támogatható tevékenység területek meghatározása:	Rendezvény: a térségi, települési identitást és összefogást, településen élők közötti együttműködést erősítő rendezvények, a térség múltját és értékeit bemutató programok; Konferencia: országos, illetve helyi védettségű természeti értékek, épített örökségek védelmét célzó közösségi célú konferenciák, studytours szakmai együttműködés keretében. Tájékoztató és nyilvánosság biztosítása. Eszközbeszerezés: a pályázat céljához közvetlenül kapcsolódó eszközbeszerezés. Marketing tevékenység
Fogalom magyarázat	Studytour: szakmai tanulmányi út
3.5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:	Az intézkedés lehatárolása az elérhető egyéb pályázati kiírásoktól eltérően: - az intézkedésben az általános működési költségek nem elszámolhatóak, - a projekt esetében a pályázó vállalja, hogy együttműködés keretében min. 3 település területén valósítja meg a rendezvényeket/projektet.
3.6. Jogosultak köre (támogatási intenzitások %-ban):	
a) Kedvezményezett eljárás	
- Önkormányzat, önkormányzati társulás	85 %
- Non-profit szervezetek	85 %
- Egyházak	85 %
b) Komplex programmal fejlesztendő eljárás	

- Önkormányzat, önkormányzati társulás	95 %
- Non-profit szervezetek	95 %
- Egyházak	95 %
3.7. Kiválasztási kritériumok, alapelvek (specifikus alanyi és tárgyi feltételek):	
Jogosultsági kritériumok	
Kritérium1	Egy települési önkormányzat csak egy együttműködés keretében kaphat támogatást rendezvény/projekt megvalósítására.
Kritérium2	A kiírásonként meghirdetésre kerülő támogatási keretösszeg maximum 50%-ig támogathatóak a non-profit szervezetek és egyházak, mint támogatásra jogosultak.
Kritérium3	2017. június 30. előtt törvényesen bejegyzett szervezet támogatható.
Kritérium4	A pályázat kizárólag a Zempléni Tájak LEADER HACS illetékességi területén megvalósuló projektre irányulhat. A pályázat benyújtására nyitva álló időszakban egy ügyfél egy pályázatot nyújthat be egy intézkedés vonatkozásában, amelybe nem számít bele az újabb pályázat benyújtásának napjáig visszavont pályázat.
Kritérium5	A pályázó igazolja tagságát vagy vállalja, hogy tagfelvételt kezdeményez egy a térségében működő terület-, vidékfejlesztés, turizmus, foglalkoztatás területén tevékenykedő helyi vagy térségi, civil szakmai szervezet tagságába.
Kötelezettségvállalási kritériumok	
Kritérium6	A pályázó vállalja, hogy együttműködés keretében min. 3 település területén valósítja meg a projektet és egy megvalósítási hely vonatkozásában a támogatási összeg minimum 25%-át kell felhasználni.
Kritérium7	Fejlesztés keretében a marketing kiadások mértéke nem haladhatja meg az elnyert támogatási összeg 25%-át.
Kritérium8	A projekt során az ügyfél a szolgáltatások (infrastrukturális) igénybevételére a Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület területén működő vállalkozással köt együttműködési megállapodást.
Kritérium9	A rendezvényhez/projekthez kapcsolódó személyszállítási költség csak Studytour esetében számolható el.
Kritérium10	A nyilvánosság és a marketing tevékenység biztosítása során az EMVA Irányító Hatósága által rögzített kötelező arculati elemeken felül a Zempléni Tájak LEADER HACS arculati logóját (ingyenesen letölthető a HACS honlapjáról) is fel kell tüntetni.
Kritérium11	A pályázó vállalja, hogy az utolsó kifizetési kérelem benyújtását követő 5 napon belül a Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesületet tájékoztatja a megvalósult projektjéről és elektronikusan megküldi a záró kifizetési kérelem másolatát a zempenitajak@gmail.com e-mail címre.
Kritérium12	A pályázó köteles az utolsó kifizetési kérelem Magyar Államkincstár általi jóváhagyását a kézhezvételtől számított 5 napon belül a Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület részére elektronikusan, másolatban megküldeni a zempenitajak@gmail.com e-mail címre.
Rangsorolási kritériumok	
Kritérium13	Program bemutatás
Kritérium14	A fejlesztés megvalósításának helye a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014 (XI. 26.) Korm. rendelet és/vagy a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (VI.23.) Korm. rendelet alapján (amennyiben a támogatást igénylő megvalósítási helye a cigándi járás településein található, akkor csak a 290/2014. (XI.26.) Korm. rendelet alapján adható pont).
Kritérium15	A pályázó szervezet vagy képviselője, munkavállalója részt vett a 2014-2020

	HFS elkészítésében.
Kritérium16	A rendezvényekhez/programokhoz kapcsolódó szolgáltatások (a szolgáltatás értékének minimum 50%-át elérő mértékben) a Helyi Akciócsoport járásainak közigazgatási területén székhellyel, vagy telephellyel rendelkező vállalkozástól/szolgáltatótól kerülnek beszerzésre.
Kritérium17	A pályázó kötődése a térséghez.
Kritérium18	A pályázó előnyben részesül, ha a programjaihoz újrahasznosított és ökotermékeket használ fel.
Kritérium19	A rendezvény minimum 3 éve folyamatosan megrendezésre kerül.
Kritérium20	A pályázó vállalja, hogy a program/rendezvény bemutatásra kerül írott sajtóban / televíziós médiában.
Támogatható települések köre:	
	HACS LEADER jogosult települései
3.8. Tervezett forrás (HUF):	100.000.000.- Ft
Minimális támogatási összeg (HUF)	500.000.- Ft
Maximális támogatási összeg (HUF)	1.500.000.- Ft
Támogatás módja	Hagyományos költségelszámolás
3.9. Megvalósítás tervezett időintervalluma (meghirdetési keret / év):	
2017. év	0.- Ft
2018. I. félév - 2018. II. félév	100.000.000.- Ft
3.10. Kimeneti indikátorok:	Támogatott pályázatok száma: 55-70 db
Támogatott kedvezményezettek száma (db)	
- Önkormányzat, önkormányzati társulás	25-30 db
- Non-profit szervezetek	25-30 db
- Egyházak	5-10 db
Jogkövetkezmények:	
Szankció1	Támogatási felhívásban meghatározott.
Szankció2	Amennyiben a nyilvánossági kritériumokban nem jelenik meg a Zempléni Tájak HACS logó, abban az esetben az elnyert támogatási összeg 3%-ának visszafizetésére kötelezett.
3.11. Lekötött forrás (HUF):	4.933.911.- Ft

4. számú HFS intézkedés	
4.1. HFS intézkedés megnevezése:	"Közösségi Programok" - hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatása
4.2. Specifikus cél:	2. Humánerőforrás – fejlesztés 4. Természeti erőforrások és a környezeti értékek védelme, fenntartható hasznosítása
Eredménymutató1	Közösségi együttműködések száma: 3-5 db
Eredménymutató2	Gyakorlatorientált életvitelvezetési programok (akciók) száma: 12 alkalom
Eredménymutató3	Gyakorlatorientált képzések száma: 9 képzés
Eredménymutató4	Bevont települések száma: minimum 24 település
Eredménymutató5	Programban érintett résztvevők száma: min. 500 fő
Eredménymutató elérési időpont	Az intézkedés megvalósítási időszakát követő n+2. év, de legkésőbb 2018.
4.3. Indoklás, alátámasztás:	A HACs 3 tájegységében létrehozandó egy-egy olyan közösségi szolgáltató tér minta jellegű létrehozása és működtetése, amely a térség valamennyi településének például szolgálhat. Az intézkedés célja a szegénység enyhítése, felzárkóztató programok kialakítása, megvalósítása a helyi szükségletekre szabott közösségi megoldásokra alapozva (Gy16, Gy17). Az intézkedés során létrejövő infrastruktúra tartalommal történő működtetése, a helyi közösségek szociális érzékenységeinek, a generációk és a társadalmi csoportok kapcsolatának erősítését célozzák, szemléletformálást végeznek (L7, L8, L9, L12).
4.4. Támogatható tevékenység területek meghatározása:	A mélyszegénységben élők szellemi életének fejlesztésére, ismeretanyag átadására szolgáló programok, képzések, közösségi kezdeményezések, tevékenységek, helyi társadalmi akciók és az ehhez kapcsolódó beruházások, valamint eszközfejlesztés támogatása. Gyermekek iskolán kívüli nevelésének fejlesztése, gyakorlat orientált programok feltételeinek megteremtése. A pályázó együttműködés keretében településenként az önkormányzatokkal vagy civil szervezetekkel együtt is megvalósíthatja a programot. Főbb támogatható tevékenységek: - felújításhoz kapcsolódó költségek, - eszközbeszerzés, - immateriális javak beszerzése, - képzéshez kapcsolódó költségek, - szakértői költségek, - marketing.
4.5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:	A projekt esetében a pályázó vállalja, hogy együttműködés keretében egy járáson belül min. 8 település területén valósítja meg a programot. A tervezett intézkedés a működési területünkön egyedi, ami az egész térségnek mintát adó tevékenység, amely a mélyszegénységben és fogyatékkal élőknek ad közösségi élményszerzésre tudáslehetőséget. Az intézkedés kapcsolódik az EFOP 1.7 intézkedéseéhez.
4.6. Jogosultak köre (támogatási intenzitások %-ban):	
a) Kedvezményezett járás	
- Egyházak	85 %
b) Komplex programmal fejlesztendő járás	
- Egyházak	95 %
4.7. Kiválasztási kritériumok, alapelvek (specifikus alanyi és tárgyi feltételek):	

Megjegyzés [U2]: Teljes intézkedés forrásainak átirányítása a Determinációs elvonás miatt a tervezési folyamat óta megjelent EFOP pályázati forrásokra (EFOP-1.5.2-16; EFOP-1.5.3-16; EFOP-3.9.2-16). Az EFOP térségi kedvezményezettek mindegyikével folyamatban van együttműködési megállapodások megkötése és a programokban történő HACs közreműködés meghatározása. A közreműködés során figyelembe vesszük az intézkedés célkitűzéseit, ezért nem kerül törlése a HFS intézkedései közül.

Jogosultsági kritériumok	
Kritérium1	A pályázó vállalja, hogy együttműködés keretében min. a járás 8 településének területén valósítja meg a projektet.
Kritérium2	Az ügyfél székhelyének, telephelyének vonatkozásában csak a HACS területén megvalósuló fejlesztések támogathatóak.
Kritérium3	Fejlesztés keretében önállóan építési tevékenység nem támogatható, az építés mértéke nem haladhatja meg az elnyert támogatási összeg 50%-át.
Kötelezettségvállalási kritériumok	
Kritérium4	A nyilvánosság és a marketing tevékenység biztosítása során az EMVA Irányító Hatósága által rögzített kötelező arculati elemeken felül a Zempléni Tájak LEADER HACS arculati logóját (ingyenesen letölthető a HACS honlapjáról) is fel kell tüntetni.
Rangsorolási kritériumok	
Kritérium5	A HBB által kiállítandó támogató nyilatkozat a járásonként legmagasabb pontszámmal rendelkező pályázó részére kerül kiállításra.
Kritérium6	A pályázó előnyben részesül, ha a programjaihoz újrahasznosított és ökotermékeket használ fel.
Támogatható települések köre:	-
Támogatásra nem jogosult települések köre:	Cigánd, Pálháza
4.8. Tervezett forrás (HUF):	0.- Ft
Minimális támogatási összeg (HUF)	0.- Ft
Maximális támogatási összeg (HUF)	0.- Ft
Támogatás módja	Hagyományos költségelszámolás
4.9. Megvalósítás tervezett időintervalluma (meghirdetési keret / év):	
2017. év	0.- Ft
4.10. Kimeneti indikátorok:	Támogatott pályázatok száma: Odb
Támogatott kedvezményezettek száma (db)	
- Egyházak	Odb

5. számú HFS intézkedés - LEZÁRT	
5.1. HFS intézkedés megnevezése:	Mintaprojekt1: Helyi termékek világszerte megjelenítésének elősegítése
5.2. Specifikus cél:	1. Helyi gazdaság- és vállalkozásfejlesztés 2. Humán erőforrás-fejlesztés (foglalkoztatás bővítése)
Eredménymutató1	Gyakorlatorientált programok (promóciós tevékenység, best-practise bemutatás) száma: 3 alkalom
Eredménymutató2	Gyakorlatorientált képzések száma: 3 képzés (3 témakörben: termelés, kereskedelem, termékbiztonság)
Eredménymutató3	Programban érintett résztvevők száma: 20 termelői képviselő
Eredménymutató elérési időpont	Az intézkedés megvalósítási időszakát követő n+2. év, de legkésőbb 2018.
5.3. Indoklás, alátámasztás:	A helyi termékek és szolgáltatások fejlesztését, népszerűsítését a Zempléni Tájak HACs a2014-2020 programozási időszakban is kiemelkedő prioritásként határozta meg. Az így előállított helyi termékek hozzájárulnak a vállalkozások erősödéséhez a térség gazdasági erőforrásainak és (export) növekedéséhez (E7, L6, L13), közvetett úton a turisztikai kínálat emeléséhez, valamint a foglalkoztatottság megtartásához és növekedéséhez (Gy15). A hagyományos, biológiai és ökológiai agrárgazdálkodás lokális termékei iránti kereslet növekszik a világszerte, azon belül is a távol-keleti piacokon (L2). Ezzel szemben az EU piacai szűkülnek.
5.4. Támogatható tevékenység területek meghatározása:	A támogatás célja a HACs mikro és kisvállalkozásainak a piacra jutási feltételeihez, különösen a külső piaci érvényesüléshez szükséges tevékenységek támogatása a piacra jutáshoz kapcsolódóan végzett konkrét piackutatáson keresztül. Tudás transzfer átadása: (konferencia, előadás, képzés), eltérő kulturális értékek közvetlen kereskedelmi megjelenítése (pl. távol-keleti piacokon való megjelenítése); Rendezvény; Képzés; Képzési tananyag; Marketing tevékenység; Tanulmány; Kiadvány; Eszközbeszerzés és immateriális javak beszerzése; Tájékoztatás és nyilvánosság biztosítása.
Fogalom magyarázat	Helyi termék: helyben előállított, helyben honos vagy helyben megtermelt, előállított alapanyagból, hagyományos az adott térségre jellemző technológiával és/vagy új innovatív eljárással készült nem nagyüzemi termék, feldolgozott termék, különös tekintettel a térségben megtermelt gyümölcs, szőlő, zöldség, gyümölcs- és zöldségkészítmények, erdei termék, gomba, tej- és tejtermékek, húskészítmény, helyben fogott hal és vad feldolgozott termékei.
5.5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:	A kiírás célcsoportját azok a vállalkozások képezik, amelyek magasan feldolgozott, végfogyasztásra szánt helyi termékekkel kívánnak megjelenni a külső piacokon. Non-annex termék előállítás esetében az intézkedés a VP

		6.2., 6.4. horizontális intézkedésektől való lehatárolása: - mezőgazdasági termelőnek minősülő mikrovállalkozások nem támogathatóak. A pályázó mezőgazdasági termelésből történő árbevétele az utolsó lezárt üzleti évben nem haladja meg a teljes árbevételének 50%-át. Induló vállalkozások nem támogathatóak az intézkedés keretében. Turisztikai tevékenységhez, szolgáltatáshoz kapcsolódó fejlesztések nem támogathatóak.
5.6. Jogosultak köre (támogatási intenzitások %-ban):		
a) Kedvezményezett eljárás		
- Non-profit szervezetek		60%
- Mikro-vállalkozás		60%
5.7. Kiválasztási kritériumok, alapelvek (specifikus alanyi és tárgyi feltételek):		
Jogosultsági kritérium		
Kritérium1	A pályázó szervezet, vagy közreműködő partnere eddigi releváns tevékenysége (belföldi és nemzetközi kereskedelem, tudástranszfer, amelyek az alapító okiratában/alapszabályban nevesítve megtalálhatók), megvalósított programjai megfelelően alátámasztják az alkalmasságát a projekt megvalósítására és legalább 5 éves szakmai működéssel rendelkezik az adott szakterületen.	
Kritérium2	A pályázat kizárólag a Zempléni Tájak LEADER HACS illetékességi területén megvalósuló projektre irányulhat. A pályázat benyújtására nyitva álló időszakban egy ügyfél egy pályázatot nyújthat be egy intézkedés vonatkozásában, amelybe nem számít bele az újabb pályázat benyújtásának napjáig visszavont pályázat.	
Kötelezettségvállalási kritériumok		
Kritérium3	Programban elvárt szakmai témakörök, elemek: - helyi termék fogyasztási előnyei, - helyi termékek fejlesztése a HACS területén, - helyi termék marketingje és külső piaci megjelenése, - kereskedelmi szabályozás és jogszabályi keretek, - eddigi működési tapasztalatok áttekintése (gyakorlati példa).	
Kritérium4	A projekt során az ügyfél a szolgáltatások (infrastrukturális) igénybevételére legalább 50%-ban a Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület területén működő vállalkozással köt együttműködési megállapodást.	
Kritérium5	A nyilvánosság és a marketing tevékenység biztosítása során az EMVA Irányító Hatósága által rögzített kötelező arculati elemeken felül a Zempléni Tájak LEADER HACS arculati logóját (ingyenesen letölthető a HACS honlapjáról) is fel kell tüntetni.	
Kritérium6	Vállalja, hogy az előrehaladási jelentéseket, valamint az igényelt kifizetésekre és a kifizetési igénylés jóváhagyására irányuló adatszolgáltatást a Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület részére megküldi a zemplenitajak@gmail.com e-mail címre a kifizetési kérelem benyújtásától, illetve jóváhagyásától számított 15 napon belül.	
Kritérium7	Vállalja, hogy az utolsó kifizetési kérelem benyújtásával egyidejűleg a Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesületet tájékoztatja a megvalósult projektjéről és elektronikusan legalább 10 db fotót és A/4 méretű beszámolót nyújt be a zemplenitajak@gmail.com e-mail címre. A beszámoló elkészítésével kapcsolatos tájékoztató és	

	formanyomtatvány az egyesület (www.zemplenitajak.hu) honlapjáról letölthető.
Rangsorolási kritériumok	
Kritérium8	Program bemutatás.
Kritérium9	A pályázó szervezet által tervezett projekt illeszkedik településszintű fejlesztéspolitikai dokumentum(ok)hoz.
Kritérium10	A pályázó vagy képviselője, munkavállalója részt vett a HFS elkészítésében projektgyűjtő adatlap beküldésével, fejlesztési elképzelés személyes egyeztetésével, vagy a pályázat beküldése előtt megtartásra került Fórumon részt vett.
Kritérium11	A pályázó vállalja, hogy a fejlesztéssel érintett terméket, szolgáltatást hely vagy térségi rendezvényen és kiadványban népszerűsíti.
Kritérium12	A fejlesztés során innovatív technológiai eljárás kerül alkalmazásra.
Kritérium13	A fejlesztéshez kapcsolódó szolgáltatások (a szolgáltatás értékének minimum 50%-át elérő mértékben) a Helyi Akciócsoport járásainak közigazgatási területén székhellyel, vagy telephellyel rendelkező vállalkozástól kerülnek beszerzésre.
Támogatható települések köre:	Bodrogolaszi; Erdőhorváti; Háromhuta; Herceghút; Komlóska; Makkoshotyka; Olaszliszka; Sáradsadány; Tolcsva; Vámosújfalú;
5.8. Tervezett forrás (HUF):	15.000.000.- Ft
Minimális támogatási összeg (HUF)	5.000.000.- Ft
Maximális támogatási összeg (HUF)	15.000.000.- Ft
Támogatás módja	Hagyományos költségelszámolás
5.9. Megvalósítás tervezett időintervalluma (meghirdetési keret / év):	
2018. év	15.000.000.- Ft
5.10. Kimeneti indikátorok:	Támogatott pályázatok száma: 1-2 db
Támogatott kedvezményezettek száma (db)	
- Non-profit szervezetek	1 db
- Mikro-vállalkozás	1 db
Jogkövetkezmények:	
Szankció1	Támogatási felhívásban meghatározott.
Szankció2	Amennyiben a nyilvánossági kritériumokban nem jelenik meg a Zempléni Tájak HACs logó, abban az esetben az elnyert támogatási összeg 3%-ának visszafizetésére kötelezett.
5.11. Lekötött forrás (HUF):	0.- Ft

6. számú HFS intézkedés - LEZÁRT	
6.1. HFS intézkedés megnevezése:	Mintaprojekt2: Települési inkubációs területek (vállalkozások számára) előkészítése
6.2. Specifikus cél:	1. Helyi gazdaság- és vállalkozásfejlesztés 2. Humán erőforrás-fejlesztés (foglalkoztatás bővítése)
Eredménymutató1	A létrehozott integrációkba bevont termelők, partnerek, résztvevők száma (3-6 partner).
Eredménymutató2	Bevont települések száma (3 település)
Eredménymutató3	Inkubációs terület fejlesztése, kialakítása járási szinten (3 db).
Eredménymutató4	Inkubációs területen betelepülő tevékenység megvalósulása (6 db).
Eredménymutató elérési időpont	Az intézkedés megvalósítási időszakát követő n+2. év, de legkésőbb 2018.
6.3. Indoklás, alátámasztás:	A HACS 3 járásában létrehozandó egy-egy inkubációs terület minta jellegű létrehozása és működtetése, amely a térség valamennyi településének például szolgálhat. Az intézkedés célja a térség vállalkozási kedvének növelése, ezáltal a gazdaság megtartó képességének segítése (L1). Az intézkedés során létrejövő infrastruktúra tartalommal történő működtetése, a helyi közösségek gazdasági érzékenységének erősítését célozzák (Gy2, Gy3). A tájegységi gazdaság fejlesztése érdekében cél a fejleszteni kívánó térségi mikro- és kisvállalkozások termelési kapacitásainak bővítése, amely során termék- vagy szolgáltatásfejlesztési képességek megteremtésének és bővítésének céljából lehetőség nyílik eszköz- és gépparkok, valamint infrastruktúrával ellátott telephelyek kialakítására.
6.4. Támogatható tevékenység területek meghatározása:	- Infrastruktúrával ellátott telephelyek felújítása, kialakítása. - Eszköz- és géppark fejlesztése. - Tájékoztatás és nyilvánosság biztosítása.
6.5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:	Az intézkedés a "TOP-1.1.1-15 Ipari parkok, iparterületek fejlesztése" jogcím felfüggesztését és/vagy lezárását követően kerül meghirdetésre (legkésőbb 2018 évben). A pályázat keretében az érintett önkormányzat előszerződés keretében vállalja az inkubációs terület betelepítését és működtetését. A pályázat csak mikro léptékű infrastruktúra fejlesztést tartalmaz, melyeket nem a termelő vállalkozások pályáznak meg, azok használatáért bérleti díjat fizethetnek. A létrejövő beruházás az 5 éves fenntartási időszakon túl további 5 évig nem idegeníthető el.
6.6. Jogosultak köre (támogatási intenzitások %-ban):	
a) Kedvezményezett járás	
- Önkormányzat	60%
b) Komplex programmal fejlesztendő járás	
- Önkormányzat	70%
6.7. Kiválasztási kritériumok, alapelvek (specifikus alanyi és tárgyi feltételek):	
Jogosultsági kritériumok	
Kritérium1	Az intézkedés a vállalkozások szolgáltatási és termelési kapacitásainak fejlesztését kell, hogy szolgálja. Előnyben részesülnek az intézkedés keretében megvalósuló projekt kapcsán betelepülő alábbi tevékenységek:

	- gyártáshoz kapcsolódó termelő tevékenység, - kereskedelemhez, logisztikához kapcsolódó tevékenység.
Kritérium2	Az intézkedés keretében a pályázó minimum egy betelepülni szándékozó által aláírt előszerződéssel rendelkezik.
Kritérium3	A pályázat keretében az érintett önkormányzat előszerződés keretében vállalja az inkubációs terület betelepítését és működtetését.
Kritérium4	A pályázat csak mikro léptékű infrastruktúra fejlesztést tartalmaz, melyeket nem a termelő vállalkozások pályáznak meg, azok használatáért bérleti díjat fizethetnek. A létrejövő beruházás az 5 éves fenntartási időszakon túl további 5 évig nem idegeníthető el.
Kritérium5	A pályázat kizárólag a Zempléni Tájak LEADER HACS illetékességi területén megvalósuló projektekre irányulhat. A pályázat benyújtására nyitva álló időszakban egy ügyfél egy pályázatot nyújthat be egy intézkedés vonatkozásában, amelybe nem számít bele az újabb pályázat benyújtásának napjáig visszavont pályázat.
Kötelezettségvállalási kritériumok	
Kritérium6	A projekt során a pályázó a szolgáltatások (infrastrukturális) igénybevételére a Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület területén működő vállalkozással köt előszerződést (amely a pályázat pozitív elbírálása esetén válik kötelező érvényűvé).
Kritérium7	A nyilvánosság és a marketing tevékenység biztosítása során az EMVA Irányító Hatósága által rögzített kötelező arculati elemeken felül a Zempléni Tájak LEADER HACS arculati logóját (ingyenesen letölthető a HACS honlapjáról) is fel kell tüntetni.
Kritérium8	Vállalja, hogy az előrehaladási jelentéseket, valamint az igényelt kifizetésekre és a kifizetési igénylés jóváhagyására irányuló adatszolgáltatást a Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület részére megküldi a zempenitajak@gmail.com e-mail címre a kifizetési kérelem benyújtásától, illetve jóváhagyásától számított 15 napon belül.
Kritérium9	Vállalja, hogy az utolsó kifizetési kérelem benyújtásával egyidejűleg a Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesületet tájékoztatja a megvalósult projektjéről és elektronikusan legalább 10 db fotót és A/4 méretű beszámolót nyújt be a zempenitajak@gmail.com e-mail címre. A beszámoló elkészítésével kapcsolatos tájékoztató és formanyomtatvány az egyesület (www.zempenitajak.hu) honlapjáról letölthető.
Rangsorolási kritériumok	
Kritérium10	Fenntartási és üzemeltetési terv minősége.
Kritérium11	A pályázó előnyben részesül, ha a betelepülés során innovatív - térségi szinten nem alkalmazott - eljárást alkalmazó, innovációval foglalkozó betelepülővel valósítja meg a programot.
Kritérium12	Megújuló energiával kapcsolatos beruházás a fejlesztéssel érintett épület áram energiaszükségletének kielégítését tartalmazza.
Kritérium13	A pályázó önkormányzat által tervezett projekt illeszkedik a településszintű fejlesztéspolitikai dokumentum(ok)hoz.
Kritérium14	A pályázó önkormányzat részt vett a 2014-2020 HFS elkészítésében.
Kritérium15	A fejlesztéshez kapcsolódó szolgáltatások (a szolgáltatás értékének minimum 50%-át elérő mértékben) a Helyi Akciócsoport járásainak közigazgatási területén székhellyel, vagy telephellyel rendelkező vállalkozástól kerülnek beszerzésre.
Kritérium16	Az intézkedés keretében közvetetten az alábbi tevékenységek valósulnak meg (a betelepülők tevékenysége által): - gyártáshoz kapcsolódó termelő tevékenység, - kereskedelemhez, logisztikához kapcsolódó tevékenység.

Kritérium17	Az intézkedés keretében a pályázó önkormányzat és a betelepülni szándékozó által aláírt előszerződés(ek).	
Kritérium18	A pályázó vállalja, hogy a megvalósult fejlesztés bemutatja írott sajtóban / televíziós médiában.	
Támogatható települések köre:	HACS LEADER jogosult települései	
6.8. Tervezett forrás (HUF):	30.000.000.- Ft	
Minimális támogatási összeg (HUF)	5.000.000.- Ft	
Maximális támogatási összeg (HUF)	10.000.000.- Ft	
Támogatás módja	Hagyományos költségelszámolás	
6.9. Megvalósítás tervezett időintervalluma (meghirdetési keret / év):		
2018. év	30.000.000.- Ft	
6.10. Kimeneti indikátorok:	Támogatott pályázatok száma: 3 db	
Támogatott kedvezményezettek száma (db)		
- Önkormányzat	3 db	
Jogkövetkezmények:		
Szankció1	Támogatási felhívásban meghatározott.	
Szankció2	Amennyiben a nyilvánossági kritériumokban nem jelenik meg a Zempléni Tájak HACS logó, abban az esetben az elnyert támogatási összeg 3%-ának visszafizetésére kötelezett.	
6.11. Lekötött forrás (HUF):	9.914.825.- Ft	

7. számú HFS intézkedés - TÖRÖLT	
7.1. HFS intézkedés megnevezése:	Mintaprojekt3: Községi mobil vágópont és füstölő kialakítása
7.2. Specifikus cél:	1. Helyi gazdaság- és vállalkozásfejlesztés 2. Humán erőforrás-fejlesztés (foglalkoztatás bővítése)
Eredménymutató1	Vágások száma: 500/állat/év
Eredménymutató2	Létrehozott integrációkba bevont termelők, résztvevők száma: 5-10 partner
Eredménymutató elérési időpont	Az intézkedés megvalósítási időszakát követő n+2. év, de legkésőbb 2021.
7.3. Indoklás, alátámasztás:	A helyi termékek és szolgáltatások fejlesztését, népszerűsítését a Zempléni Tájak HACS már a 2007-2013 programozási időszakban is kiemelkedő prioritásként határozta meg. Az intézkedés célja, hogy a meglévő erősségekre (együttműködések, példa értékű projektek, helyi alapanyagok) támaszkodva, ezeket kihasználva választ adjunk a felmerült szükségletekre (helyi közösségi fejlesztési kapacitás növelése) a létrehozott közösségi szolgáltatással (L2, L6).
7.4. Támogatható tevékenység területek meghatározása:	Támogatjuk a helyi non-profit szereplők mobil vágópont és füstölő beszerzését a LEADER HACS területén az adott térségre jellemző eljárással készült helyi élelmiszeripari termékek közösségi feldolgozására és értékesítésére. Támogatható eszközbeszerzés és marketingtevékenység.
Fogalom magyarázat	A vágópont olyan engedélyezett vágóhídként nyilvántartott létesítmény, ahol a vágókapacitás nem haladja meg a napi - 15 darab sertés, juh, kecske, - 4 darab szarvasmarha mértéket. A vágóponton az egyes állatfajok vágását időben elkülönítve kell végezni, s a levágandó fajok bármilyen kombinációja nem lehet több naponta 2 állatfajtnál.
7.5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:	Az intézkedésre kizárólag non-profit szervezet jogosult pályázat beadására. Jogosultság további feltétele, hogy alapító okiratában (alapszabályában) szerepeljen a helyi termék előállítás és helyi termékek piacra jutásának segítése célkitűzés. Az intézkedés keretében szociális szövetkezet nem támogatható. A Vidékfejlesztési Program és az összes Operatív Program a helyi termékek és szolgáltatások területi jellegű fejlesztése, népszerűsítése terén elkülönítetten, gazdasági ágazatok és szférák mentén határolja le. A leírt intézkedés egy rendszerhez való csatlakozást, az abban való megerősödést teszi lehetővé a térségi háztáji- és kistermelők részére, összefogással és nem profitorientált közösségi közreműködéssel. Ebben az intézkedésben megvalósítható, hogy a rendszerben résztvevők egymást erősítve tudnak részt venni a piaci kínálat kihasználásában. Az intézkedés kiegészíti a VP 6.2.1., 4.2.1., 16.3.1., és 16.4.1. intézkedéseit.
7.6. Jogosultak köre (támogatási intenzitások %-ban):	
a) Kedvezményezett eljárás	
- Non-profit szervezetek	60 %
b) Komplex programmal fejlesztendő eljárás	
- Non-profit szervezetek	70 %
7.7. Kiválasztási kritériumok, alapelvek (specifikus alanyi és tárgyi feltételek):	

Jogosultsági kritériumok	
Kritérium1	A pályázó székhellyel rendelkezik a Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület tervezési területén és 2015.09.01 előtti jogerős törvényszéki végzéssel rendelkezik.
Kritérium2	A non-profit szervezet mindhárom járás területéről rendelkezik önkormányzati és termelői (vállalkozói) együttműködéssel a projekt megvalósítása és működtetése kapcsán.
Kötelezettségvállalási kritériumok	
Kritérium3	A vágópont üzemeltetőjének vállalnia kell, hogy időszakosan az Akciócsoport tervezési területén belül működő kistermelők számára is végez vágást. Ez a kikötés elsősorban a kistermelők és családi gazdaságok piacra lépésének megkönnyítését szolgálja, a vágópont üzemeltetőjének, pedig biztos megrendelői hátországot nyújthat.
Kritérium4	A pályázó vállalja, hogy a termékeinek csomagolóeszközei újrahasznosított és ökotermékek forgalmazására alkalmas alapanyagból készülnek.
Kritérium5	A nyilvánosság és a marketing tevékenység biztosítása során az EMVA Irányító Hatósága által rögzített kötelező arculati elemeken felül a Zempléni Tájak LEADER HACS arculati logóját (ingyenesen letölthető a HACS honlapjáról) is fel kell tüntetni.
Rangsorolási kritériumok	
Kritérium6	A HACS területén csak 1 db pályázati program támogatható.
Kritérium7	A pályázó szervezet eddigi releváns tevékenysége, megvalósított programjai megfelelően alátámasztják az alkalmasságát a projekt megvalósítására.
Támogatható települések köre:	
-	
7.8. Tervezett forrás (HUF):	
0.- Ft	
Minimális támogatási összeg (HUF)	
0.- Ft	
Maximális támogatási összeg (HUF)	
0.- Ft	
Támogatás módja	
Hagyományos költségelszámolás	
7.9. Megvalósítás tervezett időintervalluma (meghirdetési keret / év):	
2017. év	
0.- Ft	
7.10. Kimeneti indikátorok:	
Támogatott pályázatok száma: 0 db	
Támogatott kedvezményezettek száma (db)	
- Non-profit szervezet	
0 db	

8. számú HFS intézkedés - LEZÁRT	
8.1. HFS intézkedés megnevezése:	Mintaprojekt4: LEADER Helyi Termék Program és Védjegy
8.2. Specifikus cél:	1. Helyi gazdaság- és vállalkozásfejlesztés 3. Helyi infrastruktúra- és szolgáltatásfejlesztés, térségi együttműködés támogatása - örökségvédelem 4. Természeti erőforrások és a környezeti értékek védelme, fenntartható hasznosítása
Eredménymutató1	"Zempléni Tájak" védjegy szabályzatának kidolgozása
Eredménymutató2	A létrehozott integrációkba bevont termelők, partnerek, résztvevők száma (15 partner).
Eredménymutató3	Védjegyet használó szervezetek száma a programciklus végére: 15 db.
Eredménymutató4	Térségi szakmai programokon résztvevők száma (500 fő).
Eredménymutató5	Védjegy kommunikációs kampány: 1 kampány
Eredménymutató6	Vásárok, fesztiválok, tematikus programok, rendezvények (3rendezvény).
Eredménymutató7	Ismeretterjesztő kézikönyv a védjegy alkalmazásának előnyeiről, lehetőségeiről: 1 db kiadvány
Eredménymutató elérési időpont	Az intézkedés megvalósítási időszakát követő n+2. év, de legkésőbb 2021.
8.3. Indoklás, alátámasztás:	A Zemplénben és Tokaj-hegyalján megtermelt, előállított termékek és szolgáltatások népszerűsítését a Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület már a 2007-2013 EU-s pályázati időszakban is kiemelkedő célként határozta meg a Vidékfejlesztési Stratégiájában (L2). Célunk a meglévő eredményekre építve és a térség vállalkozóinak aktív ösztönzése által létrehozni a "Zempléni Tájak" védjegyet és középtávú célként csatlakozni "A Vidék Minősége" ernyővédjegyhez (L6). Intézkedésünk komplexen kapcsolódik a 2007-2013 közötti helyi termék üzem kialakítása intézkedéshez és a jelenlegi ciklus 1 és 5 számú intézkedéséhez. Az intézkedés célja a társadalmi felelősségvállalás erősítése a védjegyesek között - amelyet a szabályzati rendszer is ösztönöz-, ezért hozzájárulnak a HFS céljainak megvalósításához, az élelmiszerbiztonsághoz.
8.4. Támogatható tevékenység területek meghatározása:	Az intézkedés keretében kiírt pályázat a térséget lefedő "Zempléni Tájak" védjegy kialakítását és szabályzati rendszerét támogatja a helyi termelés és szolgáltatás termelékenységének, minőségének, mennyiségének növelése, illetve piacra jutása érdekében. - Nonprofit szervezetek eszköz, illetve immateriális javak beszerzése - Képzés: Termékfejlesztés és élelmiszerbiztonság kialakításában való részvétel ösztönzése (védjegy használat megléte). - Rendezvény: Szakterületnek megfelelő rendezvények (LEADER Expo), konferenciák szervezése - Tanulmányút: szervezés, lebonyolítás - Marketing tevékenység: Védjegy kommunikációs tevékenység (kampány).

	- Tanulmány - Kiadvány: Védjegy minősítés, szabályozás kidolgozása. - Gépjármű beszerzés: motorral hajtott szárazföldi közlekedési jármű beszerzése - Tájékoztatás és nyilvánosság biztosítása.
8.5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:	A Vidékfejlesztési Program és az összes Operatív Program a helyi termékek és szolgáltatások területi jellegű fejlesztése, népszerűsítése terén elkülönítetten, gazdasági ágazatok és szférák mentén határolja le a különböző vállalkozási területeket. A leírt intézkedés egy rendszerhez való csatlakozást, az abban való megerősödést teszi lehetővé a pályázónak vállalkozási tevékenységtől, mezőgazdasági, turisztikai, kézműves- és kisipari, illetve kulturális jellegétől, továbbá szektorális (civil, önkormányzat, vállalkozó) hovatartozásától függetlenül. Ebben az intézkedésben megvalósítható, hogy a rendszerben résztvevők egymást erősítve tudnak részt venni a piaci kínálat kihasználásában. Az intézkedés kiegészíti a VP 6.3.1., 6.2.1., 6.4.1., 16.3.1., 4.2.1, 4.2.2., és 3.1.1. intézkedéseit. A legnagyobb hozzáadott érték maga a kialakított védjegy, amely bevezetésre kerül a gazdasági kapcsolódások erősödése érdekében. A védjegy rendszer egyszerre biztosíthat minőséget, közösségi marketing lehetőséget szabályozott, szervezett keretek között. Ezt egy másik intézkedés sem teszi lehetővé ilyen integrált módon az OP-kban.
8.6. Jogosultak köre (támogatási intenzitások %-ban):	
a) Kedvezményezett eljárás	
- Non-profit szervezetek	85 %
Komplex programmal fejlesztendő eljárás	
- Non-profit szervezetek	95 %
8.7. Kiválasztási kritériumok, alapelvek (specifikus alanyi és tárgyi feltételek):	
Jogosultsági kritériumok	
Kritérium1	A pályázó székhellyel rendelkezik a Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület tervezési területén és 2015.09.01 előtti jogerős törvényszéki végzéssel rendelkezik.
Kritérium2	A pályázó szervezet legalább 10 éves szakmai működéssel rendelkezik az alábbi szakterületek közül min. 3 vonatkozásában: - helyi termék integrálás, - élelmiszerbiztonság, - közösségi gazdaságfejlesztés, - szakmai képviselet, - rendezvények szervezése, lebonyolítása.
Kritérium3	A pályázat kizárólag a Zempléni Tájak LEADER HACs illetékességi területén megvalósuló projektekre irányulhat. A pályázat benyújtására nyitva álló időszakban egy ügyfél egy pályázatot nyújthat be egy intézkedés vonatkozásában, amelybe nem számít bele az újabb pályázat benyújtásának napjáig visszavont pályázat.
Kötelezettségvállalási kritériumok	
Kritérium4	A projekt során az ügyfél a szolgáltatások (infrastrukturális) igénybevitelére legalább 25%-ban a Zempléni Tájak Vidékfejlesztési

	Egyesület járásainak közigazgatási területén működő vállalkozással köt együttműködési megállapodást.
Kritérium5	A nyilvánosság és a marketing tevékenység biztosítása során az EMVA Irányító Hatósága által rögzített kötelező arculati elemeken felül a Zempléni Tájak LEADER HACS arculati logóját (ingyenesen letölthető a HACS honlapjáról) is fel kell tüntetni.
Kritérium6	Programban elvárt szakmai témakörök, elemek: - helyi termék fogyasztási előnyei, - helyi termékek fejlesztése a HACS területén, - helyi termék marketingje és külső piaci megjelenése, - kereskedelmi szabályozás és jogszabályi keretek, - eddigi működési tapasztalatok áttekintése (gyakorlati példa).
Kritérium7	A pályázati kiírás fontosabb céljaival összhangban, kiemelve a helyi védjegyes termékek marketing szintű, kiállításokon, rendezvényeken történő megjelenését segítő a gépjármű beszerzése. Fejlesztés keretében a beszerzés mértéke nem haladhatja meg az elnyert támogatási összeg 20%-át.
Kritérium8	A projekt megfelelését az intézkedésben megadott támogatható tevékenységeknek, alapelveknek, kötelezettségvállalásoknak és kiválasztási kritériumoknak a pályázathoz csatolandó fenntartási és üzemeltetési tervében részletesen kifejti.
Kritérium9	Vállalja, hogy az előrehaladási jelentéseket, valamint az igényelt kifizetésekre és a kifizetési igénylés jóváhagyására irányuló adatszolgáltatást a Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület részére megküldi a zemlenitajak@gmail.com e-mail címre a kifizetési kérelem benyújtásától, illetve jóváhagyásától számított 15 napon belül.
Kritérium10	Vállalja, hogy az utolsó kifizetési kérelem benyújtásával egyidejűleg a Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesületet tájékoztatja a megvalósult projektjéről és elektronikusan legalább 10 db fotót és A/4 méretű beszámolót nyújt be a zemlenitajak@gmail.com e-mail címre. A beszámoló elkészítésével kapcsolatos tájékoztató és formanyomtatvány az egyesület (www.zemlenitajak.hu) honlapjáról letölthető.
Rangsorolási kritériumok	
Kritérium11	Fenntartási és üzemeltetési terv minősége.
Kritérium12	A pályázó által tervezett projekt illeszkedik szakmai fejlesztéspolitikai dokumentum(ok)hoz.
Kritérium13	A fejlesztéshez kapcsolódó szolgáltatások (a szolgáltatás értékének minimum 25%-át elérő mértékben) a Helyi Akciócsoport járásainak közigazgatási területén székhellyel, vagy telephellyel rendelkező vállalkozástól kerülnek beszerzésre.
Kritérium14	A pályázó vállalja, hogy a fejlesztés megvalósítását követő 3 évben a Helyi Termék Védjeggyel megjelenik HACS térségi rendezvényeken.
Kritérium15	A pályázó vállalja, hogy a megvalósult fejlesztést bemutatja írott sajtóban / televíziós médiában.
Támogatható települések köre:	HACS LEADER jogosult települései
8.8. Tervezett forrás (HUF):	30.000.000.- Ft
Minimális támogatási összeg (HUF)	1.000.000.- Ft
Maximális támogatási összeg (HUF)	30.000.000.- Ft
Támogatás módja	Hagyományos költségelszámolás
8.9. Megvalósítás tervezett időintervalluma (meghirdetési keret / év):	
2018. év	30.000.000.- Ft
8.10. Kimeneti indikátorok:	Támogatott pályázatok száma: 1-2 db

Támogatott kedvezményezettek száma (db)	
- Non-profit szervezetek	1-2 db
8.11. Lekötött forrás (HUF):	29.999.632.- Ft

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 0,63 cm + Behúzás: 1,27 cm

Más operatív programból támogatható intézkedés:

HFS intézkedés	
9.1. HFS intézkedés megnevezése:	Szakmai kapacitás kialakítása az egymást erősítő, elmaradottságot konzerváló területi folyamatok megtörésére
9.2. Specifikus cél:	1. Helyi gazdaság- és vállalkozásfejlesztés 2. Foglalkoztatás bővítése 3. Humánerőforrás – fejlesztés 6. Élhetőbb környezet kialakítása, térségi együttműködés támogatása - örökségvédelem
Eredménymutató1	Hátrányos helyzetűekkel foglalkozó civil szervezetek, intézmények támogató partnerségének kialakítása, tanácsadói, szakértői és mentori rendszer kiépítése, működtetése, térségi koordinátor alkalmazása.
Eredménymutató2	Formális és non-formális képzések, tájékoztató fórumok, motivációerősítő, egyéni életvitel fejlesztő és csapatépítő műhelymunkák, foglalkozások, öngondoskodást erősítő programok.
Eredménymutató3	Egyéni és közösségi beruházások, amelyek a gazdálkodói készséget és a közösségi aktivitást fejlesztik.
Eredménymutató4	Vállalkozói, szervezeti esélyegyenlőségi tervek mentén való fejlesztések, foglalkoztatást, alkalmazást ösztönző programok, vállalkozásindítási lehetőség biztosítása.
Eredménymutató5	Közösségi összefogással megvalósuló települési mikroprojektek megvalósítása, fiatalok számára egyedi programok, rendezvények, műhelymunkák.
9.3. Indoklás, alátámasztás:	A Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület a 2007-2013 EU-s pályázati időszakra vonatkozó Helyi Vidékfejlesztési Stratégiája alapján kiírt pályázatokban már kiemelte (célterület) a kizárólag a rosszabb társadalmi, gazdasági mutatókkal rendelkező településeket. A projekteket ilyen irányú eszközzel ösztönözte a közösség. A HFS LEADER forrásaiból a következő években sem lesz lehetőség, hogy kifejezetten a hátrányos helyzetű csoportok integrálását támogassa a HACs, csupán a korábbihoz hasonló ösztönző jelleg marad meg. 2017-ben konkrét szakmai program valósítható meg az EFOP 1.7 intézkedés keretén belül. Erre a területre koncentráló, az emberek településen belüli konkrét tapasztalataira, motiváltsági szintjére építkező program jön létre, amelynek szisztematikus megvalósítására van lehetőség. Az intézkedés célja, hogy a meglévő jó együttműködésekre, példa értékű projektekre, széleskörű kapcsolatrendszerre, meglévő humán kapacitásra, országosan is elismert, e területen működő civil szervezeteinkre és szakemberekre támaszkodva választ adjunk a felmerült szükségletekre, így a területi különbségek csökkentésére.
9.4. Támogatható tevékenység területek meghatározása:	Az intézkedés keretében támogathatóak a 105/2015. (IV.23.) Korm. rendelet szerint kedvezményezett településeken az olyan szakmai programok, beruházási és nem beruházási jellegű tevékenységek, amelyek az elmaradottságot konzerváló területi folyamatok megtörését célozzák.
Fogalom magyarázat	Célcsoport: tartós szegénységben élők, segítségre szorulóak, GYES-ről, GYED-ről, GYET-ről visszatérők, romák és az a helyi közösség, ahol élnek, valamint az elmaradott településrészekben, településen kívüli telepeken élő családok és a telep környezetében élő lakosság, továbbá a velük foglalkozó szervezetek.
9.5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:	Tervezett intézkedésünk az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív

	Program 1.7 intézkedésének helyi megvalósítására épül, amelynek segítségével megvalósulhatnak a helyi fejlesztési stratégiában megfogalmazott társadalmi felzárkóztatási célok. Az intézkedés a térség hátrányos helyzetű településein élőknél kínál átfogó programot, melynek koordinációja, menedzselése tekintetében erős szakmai támogatási kapacitás kiépítését teszi lehetővé. A hátrányos helyzetű szereplőknek kifejezetten a hálózatosodáson alapuló, tematikus helyi programok kapcsán egy rendszerhez való csatlakozását, az abban való megerősödését teszi lehetővé.
9.6. Jogosultak köre (támogatási intenzitások %-ban):	A fejlesztési forrás a HACS támogatásával vehető igénybe a HFS-hez kapcsolódó szakmai anyagok illeszkedése alapján.
9.7. Tervezett forrás (HUF):	EFOP 1.7 keretösszege

10. számú HFS intézkedés	
10.1 HFS intézkedés megnevezése:	Gép- és eszközbeszerzés, hozzáadott értéket növelő technológiai fejlesztés (helyi termék / szolgáltatás fejlesztés)
10.2 Specifikus cél:	1. Helyi gazdaság- és vállalkozásfejlesztés 2. Humán erőforrás-fejlesztés (foglalkoztatás bővítése)
Eredménymutató1	Létrehozott munkahelyek száma: támogatással érintett 2-5 új munkahely létrehozása
Eredménymutató elérési időpont	Az intézkedés megvalósítási időszakát követő n+2. év, de legkésőbb 2022.
10.3 Indoklás, alátámasztás:	A helyi termékek és szolgáltatások népszerűsítését, valamint a megvalósítható gép- és eszközfejlesztést a Zempléni Tájak HACS a 2014-2020 Programozási időszakban is kiemelkedő prioritásként határozta meg. A Zempléni Tájak HACS tervezési területén jelentős szerep jut a mikrovállalkozásoknak és az önkormányzatoknak a foglalkoztatás és a szolgáltatások körének bővítése tekintetében. Ezek a vállalkozások méretüknél fogva jellemzően kimaradnak a GINOP nyújtotta lehetőségekből. A LEADER forrásból történő támogatásuk célja a versenyképességük növelése. A támogatott fejlesztések hozzájárulnak a vállalkozások erősödéséhez, a térség gazdasági erőforrásainak növekedéséhez, valamint a foglalkoztatottság megtartásához és növekedéséhez. A térségben működő mikrovállalkozások és önkormányzatok számára fontos, hogy jövőbeli terveik eléréséhez fejleszteni tudják meglévő tevékenységüket, kiszélesítsék működési területüket, ezzel is erősítve a foglalkoztatásban betöltött szerepüket. Az intézkedés keretében elnyerhető támogatás hozzájárul az energiahatékonyság, valamint a megújuló energiaforrások kiaknázásához.
10.4 Támogatható tevékenység területek meghatározása:	A helyi gazdasági szereplők versenyképességének javítását szolgáló gépek, eszközök beszerzése, hozzáadott értéket növelő technológia fejlesztése. A helyi termékek elsődleges feldolgozására alkalmas kisüzemek technológiai/eszköz fejlesztése. Támogatható költségek fő típusai: eszközbeszerzés, immateriális javak beszerzése, kizárólag technológiai fejlesztéshez, a gazdasági szereplők működéséhez közvetlenül kapcsolódó építési tevékenység. Tájékoztatás és nyilvánosság biztosítása. Marketing tevékenység. Megújuló energiaforrást hasznosító technológiák kialakítása a projekt által érintett épület tekintetében (fűtési/hűtési energia igény, használati meleg víz igény, villamos energia igény részbeni vagy teljes kielégítése megújuló energiaforrásból, napkollektorok alkalmazása, biomassza alapú és hőszivattyús rendszerek telepítése, geotermikus energia használata, napelemes rendszer kialakítása). Közbeszerzési eljárások lefolytatása.

	Projektmenedzsment Projektelőkészítés Műszaki ellenőri szolgáltatás igénybevétele.
Fogalom magyarázat	Helyi termék: Helyben előállított, helyben honos vagy helyben megtermelt, előállított alapanyagból, hagyományos az adott térségre jellemző technológiával és/vagy új innovatív eljárással készült nem nagyüzemi termék, feldolgozott termék, különös tekintettel a térségben megtermelt gyümölcs, szőlő, zöldség, gyümölcs- és zöldségkészítmények, erdei termék, gomba, tej- és tejtermékek, húskészítmény, helyben fogott hal és vad feldolgozott termékei, valamint kézműves technikával előállított használati tárgyak, amelyek jelentős hozzáadott értékkel bírnak.
10.5 Kiegészítő jelleg, lehatárolás:	Az intézkedés élelmiszer alapanyagú helyi termék feldolgozása kapcsán mezőgazdasági termelők, mikro-vállalkozások esetén a VP 6.2., 6.3, 6.4., 4.2. horizontális intézkedésektől való lehatárolása: Feldolgozott élelmiszer előállítás esetén az intézkedés VP 6.2, 6.3., 6.4, 4.2. intézkedésektől való lehatárolás: az intézkedés keretében 50% feletti mezőgazdasági árbevétellel rendelkező mezőgazdasági termelő, mikro-vállalkozás helyi termék előállításra vonatkozó fejlesztése támogatható, aki/amely nem rendelkezik támogatási okirattal a VP 6.2, 6.3., 6.4 és 4.2. intézkedéseire.
10.6. Jogosultak köre (támogatási intenzitások %-ban):	
c) Kedvezményezett eljárás	
- Önkormányzat	60%
- Non-profit szervezetek	60%
- Mikro-vállalkozás	60%
- Östermelő	60%
- Természetes személy	60%
d) Komplex programmal fejlesztendő eljárás	
- Önkormányzat	70%
- Non-profit szervezetek	70%
- Mikro-vállalkozás	70%
- Östermelő	70%
- Természetes személy	70%
10.7. Kiválasztási kritériumok, alapelvek (specifikus alanyi és tárgyi feltételek):	
Jogosultsági kritériumok	
Kritérium1	Nem támogatható tevékenységek: - gomba termesztése, feldolgozása, - hűtőház kialakítása, - élő állat vásárlása, - turisztikai tevékenységhez, szolgáltatáshoz kapcsolódó fejlesztések - közúti kereskedelmi áru fuvarozást ellenszolgáltatás fejében végző vállalkozások számára teherszállító járművek megvásárlása, - motorral hajtott szárazföldi, légi, vízi közlekedési jármű, erőgép beszerzése, - használt eszközök és gépek beszerzése, - ingatlan vásárlása.
Kritérium2	Fejlesztés keretében önállóan építési tevékenység nem támogatható,

	kizárólag a technológiai fejlesztéshez, a gazdasági szereplők működéséhez közvetlenül kapcsolódó építési tevékenységek támogathatóak.
Kritérium3	Fejlesztés keretében a marketing kiadások mértéke nem haladhatja meg az összes elszámolható kiadás összegének 25%-át.
Kritérium4	Fejlesztés keretében az immateriális javak beszerzésének költsége nem haladhatja meg az összes elszámolható kiadás összegének 25%-át.
Kritérium5	Csak olyan fejlesztések támogathatóak, melyek a termelő tevékenység folytatásához és/vagy szolgáltatások biztosításához szükségesek.
Kritérium6	A támogatást igénylő székhellyel, telephellyel, fiókteleppel vagy lakhellyel, tartózkodási hellyel rendelkezik a Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület tervezési területén legkésőbb a helyi támogatási kérelem benyújtásakor.
Kritérium7	Jelen felhívás keretében vállalkozás esetén legfeljebb, kizárólag mikrovállalkozás méretkategóriának megfelelő egyéni és társas vállalkozások nyújthatnak be támogatási kérelmet.
Kritérium8	Egy támogatást igénylő jelen felhívás keretében, jelen támogatási időszak alatt egy alkalommal részesülhet támogatásban.
Kritérium9	Fejlesztés keretében a megújuló energia beruházás költsége nem haladhatja meg az összes elszámolható kiadás összegének 25%-át.
Kötelezettségvállalási kritériumok	
Kritérium10	A nyilvánosság és a marketing tevékenység biztosítása során az EMVA Irányító Hatósága által rögzített kötelező arculati elemeken felül a Zempléni Tájak LEADER HACS arculati logóját (ingyenesen letölthető a HACS honlapjáról) is fel kell tüntetni.
Kritérium11	A támogatás igénylő igazolja tagságát vagy vállalja, hogy tagfelvételt kezdeményezi egy a térségében működő terület-, vidékfejlesztés, turizmus, foglalkoztatás területén tevékenykedő helyi vagy térségi, civil szakmai szervezet tagságába.
Kritérium12	Vállalja, hogy az igényelt kifizetésekre és a kifizetési igénylés jóváhagyására irányuló adatszolgáltatást a Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület részére megküldi a zempenitajak@gmail.com e-mail címre a kifizetési kérelem benyújtásától, illetve a Magyar Államkincstár általi jóváhagyásától számított 15 napon belül.
Kritérium13	Vállalja, hogy az utolsó kifizetési kérelem benyújtásával egyidejűleg a Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesületet tájékoztatja a megvalósult projektjéről és elektronikusan legalább 10 db fotót és A/4 méretű beszámolót nyújt be a zempenitajak@gmail.com e-mail címre.
Kritérium14	Természetes személy abban az esetben nyújthat be támogatási kérelmet, ha vállalja, hogy a támogatás megítélését követően az első kifizetési kérelem benyújtásának időpontjáig legalább őstermelőként vagy egyéb alkalmas vállalkozási formaként nyilvántartásba veteti magát és tevékenységét, amennyiben főállású alkalmazottat nem foglalkoztat, főállásban végzi.
Rangsorolási kritériumok	
Kritérium15	Fenntartási és üzemeltetési terv minősége.
Kritérium16	Megújuló energiával kapcsolatos beruházás a fejlesztés energiaszükségletének kielégítését tartalmazza.
Kritérium17	A támogatás igénylő által tervezett projekt illeszkedik településszintű fejlesztéspolitikai dokumentum(ok)hoz.
Kritérium18	A támogatási kérelem benyújtását megelőző naptári év átlaglétszámához képest a foglalkoztatottak számának bővítése.

Kritérium19	A fejlesztéshez kapcsolódó szolgáltatások (a szolgáltatás értékének minimum 50%-át elérő mértékben) a Helyi Akciócsoport területileg illetékes járásainak közigazgatási területén székhellyel, vagy telephellyel rendelkező vállalkozástól kerülnek beszerzésre.
Kritérium20	A támogatás igénylő kötettség a térséghez.
Kritérium21	A támogatás igénylő vállalkozás, hogy a termékeinek csomagolóeszközei újrahasznosított és ökotermékek forgalmazására alkalmas alapanyagból készülnek
Kritérium22	A támogatás igénylő vállalkozás, hogy a megvalósult fejlesztést bemutatja írott sajtóban / televíziós médiában.
Támogatható települések köre:	
10.8. Tervezett forrás (HUF):	HACS LEADER jogosult települései 141.044.566.- Ft
Minimális támogatási összeg (HUF)	500.000.- Ft
Maximális támogatási összeg (HUF)	10.000.000.- Ft
Támogatás módja	Hagyományos költségelszámolás
10.9. Megvalósítás tervezett időintervalluma (meghirdetési keret / év):	
2019. év	141.044.566.- Ft
2020. év	0.- Ft
10.10. Kimeneti indikátorok:	Támogatott pályázatok száma: 13-18 db
Támogatott kedvezményezettek száma (db)	
- Önkormányzat	1 db
- Non-profit szervezetek	1 db
- Mikro-vállalkozás	9-13 db
- Östermelő	1-2 db
- Természetes személy	1 db
Jogkövetkezmények:	
Szankció1	Támogatási felhívásban meghatározott.
Szankció2	Amennyiben a nyilvánossági kritériumokban nem jelenik meg a Zempléni Tájak HACS logó, abban az esetben az elnyert támogatási összeg 3%-ának visszafizetésére kötelezett.
Szankció3	Amennyiben a létszámvállalásra vonatkozó kötelezettségeit nem teljesíti, abban az esetben az elnyert támogatási összeg 3%-ának visszafizetésére kötelezett.

11. számú HFS intézkedés (az intézkedés magában foglalja a HAC3 3. eljárására vonatkozó 3 db felhívást)	
11.1. HFS intézkedés megnevezése:	Települési területek közösségi célú zöldfelület kialakítása, rehabilitációja
11.2. Specifikus cél:	3. Helyi infrastruktúra- és szolgáltatásfejlesztés, térségi együttműködés támogatása - örökségvédelem 4. Természeti erőforrások és a környezeti értékek védelme, fenntartható hasznosítása
Eredménymutató1	Települési területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott közösségi terület: 1000 m2 (projektszintű) .
Eredménymutató elérési időpont	Az intézkedés megvalósítási időszakában.
11.3. Indoklás, alátámasztás:	A zöldfelületek jelentősége a települések fejlődésével és az embert érintő egészségkárosító környezeti tényezők felismerésével fokozatosan nő. Az emberi környezet védelmében a lakóhelyek zöldfelületeinek fontos feladata van, fenntartása kiemelt cél. Szűkebb értelemben, a bennünket körülvevő zöldfelületek jó életfeltételeit, tágabb összefüggésben az emberi lét egészségesebb életkörülményeit teremtik meg. Az intézkedés célját, a beavatkozás alapját az érintett települések közösségi- és lakókörnyezeti erősítése, meglévő funkcióinak bővítése, fejlesztése és zöldfelületi rekreációs funkciók kialakítása képezi. A települési zöldfelületekkel, rekreációval kapcsolatos feladatok az egészséges és élhető települési környezet megvalósítását szolgálják. Cél a zöldterületek kialakítása, nagyságának megőrzése, minőségének javítása és - ahol ez lehetséges - fejlesztése az egészséges települési környezet érdekében. A zöldfelületeket érintő beavatkozásoknál figyelembe kell venni azok fenntarthatóságát. Az ökológiai szemléletű tervezésnek kell teret nyernie, továbbá gondolni kell a fenntartás gazdaságosságára. Az intézkedés keretében elnyerhető támogatás hozzájárul a környezetvédelmi és a humán rekreációt szolgáló Uniós alapelvekhez.
11.4. Támogatható tevékenység területek meghatározása:	Támogatható költségek fő típusai: - közterek, parkok, játszóterek, települési zöldfelületek felújítása, bővítése, kialakítása, - minőségi utcabútorok elhelyezése, hulladéktárolók kihelyezése, - kapcsolódó karbantartási gép- és eszközbeszerzés, - az akcióterületen található illegális hulladéklerakók felszámolása, gyűjtőszigetek kialakítása a településképhez illeszkedő módon (járműbeszerzés nem támogatható), - az akcióterületen járdák, gyaloghidak, kizárólag gyalogos és kerékpáros közlekedésre alkalmas műtárgyak felújítása, - az akcióterülethez kapcsolódó arányos kerékpártárolók kialakítása, felújítása, - a fejlesztésre kerülő területre hulló csapadékvíz hasznosítására alkalmas infrastruktúra kiépítése, komposztáló létesítése az érintett zöldterületen képződött zöldhulladék hasznosítására, - önkormányzati tulajdonú vagy tulajdonba kerülő korszerű,

	energiatakarékos közvilágítás kialakítása, elektromos hálózat és távközlési légvezetékek rendezett terepszint alá helyezése, - megújuló energiaforrásokat hasznosító berendezések kiépítése, - projekt előkészítés, - projektmenedzsment, - műszaki ellenőri szolgáltatás igénybevétele, - közbeszerzési eljárások lefolytatása, - területelőkészítési tevékenység.
Fogalom magyarázat	A zöldterületek olyan OTÉK-ben szereplő területfelhasználási kategória, melyre sajátos jogszabályi előírások vonatkoznak (OTÉK 1997). A zöldterületek csak közterületek lehetnek. Megközelíthetőek kellene hogy legyenek közútról, köztérről kerekesszékekkel, gyerekkocsival. A rendelet előírásai szerint a zöldterületek maximálisan 3%-a beépíthető, és kizárólag a pihenést, testedzést, vagy vendéglátást, esetleg a zöldterület fenntartását szolgáló épületek helyezhetők el rajtuk. A zöldterületek közé soroljuk a közparkokat, közkerteket, fásított köztereket, és a játszótereket (OTÉK 1997).
11.5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:	Nemleges
11.6. Jogosultak köre (támogatási intenzitások %-ban):	
a) Kedvezményezett eljárás	
- Önkormányzat	100%
b) Komplex programmal fejlesztendő eljárás	
- Önkormányzat	100%
11.7. Kiválasztási kritériumok, alapelvek (specifikus alanyi és tárgyi feltételek):	
Jogosultsági kritériumok	
Kritérium1	Egy támogatást igénylő jelen felhívás keretében, jelen támogatási időszak alatt egy alkalommal részesülhet támogatásban.
Kritérium2	Fejlesztés keretében térburkolat kiépítésének, felújításának mértéke nem haladhatja meg az összes elszámolható kiadás összegének 25%-át.
Kritérium3	Fejlesztés keretében játszótér kiépítésének, felújításának mértéke nem haladhatja meg az összes elszámolható kiadás összegének 25%-át.
Kritérium4	A támogatási kérelemhez csatolni szükséges a tervezett fejlesztés megvalósulási helyének feltüntetésével kiegészített, a fejlesztés településen belüli elhelyezkedését bemutató, az illetékes földhivatal által kiállított 30 napnál nem régebbi ingatlan-nyilvántartási térképmásolatot és a beadás előtti állapotokat szemléltető min. 10 db dátumozott digitális fényképet a jelenlegi állapotokról.
Kritérium5	Fejlesztés keretében a megújuló energiaforrásokat hasznosító berendezések kiépítésének mértéke nem haladhatja meg az összes elszámolható kiadás összegének 25%-át.
Kötelezettségvállalási kritériumok	
Kritérium6	Fejlesztés keretében a zöldfelület kialakításának és/vagy rehabilitációjának minimum mértéke 1000 m² .
Kritérium7	A tájékoztatás és nyilvánosság tevékenység biztosítása során az EMVA Irányító Hatósága által rögzített kötelező arculati elemeken felül a Zempléni Tájak LEADER HACS arculati logóját (ingyenesen letölthető a HACS honlapjáról) is fel kell tüntetni.
Kritérium8	A támogatás igénylő igazolja tagságát vagy vállalja, hogy tagfelvételét

	kezdeményezi egy a térségében működő terület-, vidékfejlesztés, turizmus, foglalkoztatás területén tevékenykedő helyi vagy térségi, civil szakmai szervezet tagságába.
Kritérium9	Vállalja, hogy az igényelt kifizetésekre és a kifizetési igénylés jóváhagyására irányuló adatszolgáltatást a Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület részére megküldi a zempenitajak@gmail.com e-mail címre a kifizetési kérelem benyújtásától, illetve a Magyar Államkincstár általi jóváhagyásától számított 15 napon belül.
Kritérium10	Vállalja, hogy az utolsó kifizetési kérelem benyújtásával egyidejűleg a Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesületet tájékoztatja a megvalósult projektjéről és elektronikusan legalább 10 db fotót és A/4 méretű beszámolót nyújt be a zempenitajak@gmail.com e-mail címre.
Rangsorolási kritériumok	
Kritérium11	A fejlesztés komplex módon kerül kivitelezésre (több tevékenység valósul meg)
Kritérium12	A fejlesztés keretében minimum 25%-ot elérő mértékben új zöldfelületet hoz létre.
Kritérium13	A támogatás igénylő szervezet vagy képviselője, munkavállalója részt vett a 2014-2020 HFS elkészítésében.
Kritérium14	A fejlesztéshez kapcsolódó szolgáltatások (a szolgáltatás értékének minimum 50%-ot elérő mértékben) a Helyi Akciócsoport területileg illetékes járásainak közigazgatási területén székhellyel, vagy telephellyel rendelkező vállalkozástól kerülnek beszerzésre.
Kritérium15	A támogatás igénylő vállalja, hogy a megvalósult fejlesztést bemutatja írott sajtóban / televíziós médiában.
Támogatható települések köre:	
11.8. Tervezett forrás (HUF):	HACS LEADER jogosult települései 45.000.000.- Ft
Minimális támogatási összeg (HUF)	500.000.- Ft
Maximális támogatási összeg (HUF)	3.000.000.- Ft
Támogatás módja	Hagyományos költségelszámolás
11.9. Megvalósítás tervezett időintervalluma (meghirdetési keret / év):	
2019. év	45.000.000.- Ft
2020. év	0.- Ft
11.10. Kimeneti indikátorok:	Támogatott pályázatok száma: 15-24 db
Támogatott kedvezményezettek száma (db)	
- Önkormányzat	15-24 db
Jogkövetkezmények:	
Szankció1	Támogatási felhívásban meghatározott.
Szankció2	Amennyiben a fejlesztés keretében a vállalt új/rehabilitált zöldfelület nagysága nem éri el a vállalt érték 80%-át, akkor az elnyert támogatási összeg 5%-ának visszafizetésére kötelezett.
Szankció3	Amennyiben a nyilvánossági kritériumokban nem jelenik meg a Zempléni Tájak HACS logó, abban az esetben az elnyert támogatási összeg 3%-ának visszafizetésére kötelezett.

12. számú HFS intézkedés	
12.1. HFS intézkedés megnevezése:	Térségi, települési identitás, valamint a helyi értékek megőrzése (rendezvény)
12.2. Specifikus cél:	3. Helyi infrastruktúra- és szolgáltatásfejlesztés, térségi együttműködés támogatása - örökségvédelem 4. Természeti erőforrások és a környezeti értékek védelme, fenntartható hasznosítása
Eredménymutató1	Rendezvényeken résztvevők száma: 50 fő / rendezvény (átlag)
Eredménymutató elérési időpont	Az intézkedés megvalósítási időszakában.
12.3. Indoklás, alátámasztás:	A Zempléni Tájak HACS a 2014-2020 programozási időszakban is kiemelt hangsúlyt fektet a településeken az együttműködések erősítő közösségi akciók, rendezvények támogatására. Prioritásként jelenik meg a már hagyományos kulturális, közösségi rendezvények, rendezvénysorozatok támogatása és időbeli ütemezése. Az intézkedés hatása hozzájárul a közösségi aktivitás növeléséhez, a helyi "énkép" kialakításához. A helyi vagy több település összefogásával megvalósuló rendezvények segítik a közösségben rejlő kompetenciák, lehetőségek kibontakozását. Továbbá hozzájárulnak a hagyományok ápolásához, illetve tudatosítják a lakosságban a helyi értékek iránti elhivatottságot. Az intézkedés segíti az új, innovatív ötletek, a környezetvédelmi programok megvalósítását, az életminőség jobbításához kapcsolódó ötletek megvalósítását.
12.4. Támogatható tevékenység területek meghatározása:	Rendezvény: a térségi, települési identitást és összefogást, településen élők közötti együttműködést erősítő rendezvények, a térség múltját és értékeit bemutató programok szervezése és lebonyolítása. Konferencia: országos, illetve helyi védettségű természeti értékek, épített örökségek védelmét célzó közösségi célú konferenciák, study tourok szakmai együttműködés keretében; különböző résztvevők, szervezetek olyan nagyobb szabású összejövetele, amelyen azonos hivatású, közös érdeklődési körű résztvevők jelennek meg, abból a célból, hogy meghatározott témában bővítsék szakmai tudásukat és kicseréljék tapasztalataikat. Tájékoztatás és nyilvánosság biztosítása. Marketing tevékenység Eszközbeszerezés: A projekt céljainak eléréséhez kapcsolódó eszközök beszerzése Projekt előkészítése Projektmenedzsment.
Fogalom magyarázat	Study tour: szakmai tanulmányi út
12.5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:	Egy támogatást igénylő jelen felhívás keretében, jelen támogatási időszak alatt két alkalommal részesülhet támogatásban (két külön projekt keretében).
12.6. Jogosultak köre (támogatási intenzitások %-ban):	
a) Kedvezményezett eljárás	
- Önkormányzat, önkormányzati társulás	85 %
- Non-profit szervezetek	85 %
- Egyházak	85 %

b) Komplex programmal fejlesztendő járás	
- Önkormányzat, önkormányzati társulás	95 %
- Non-profit szervezetek	95 %
- Egyházak	95 %
12.7. Kiválasztási kritériumok, alapelvek (specifikus alanyi és tárgyi feltételek):	
Jogosultsági kritériumok	
Kritérium1	2018. június 30. előtt törvényesen bejegyzett, a HACS tervezési területén székhellyel vagy telephellyel/fiókteleppel rendelkező szervezet támogatható.
Kritérium2	Fejlesztés keretében a marketing kiadások mértéke nem haladhatja meg az összes elszámolható kiadás összegének 25%-át.
Kötelezettségvállalási kritériumok	
Kritérium3	A rendezvényhez/projekthez kapcsolódó személyszállítási költség csak Study tour esetében számolható el.
Kritérium4	A nyilvánosság és a marketing tevékenység biztosítása során az EMVA Irányító Hatósága által rögzített kötelező arculati elemeken felül a Zempléni Tájak LEADER HACS arculati logóját (ingyenesen letölthető a HACS honlapjáról) is fel kell tüntetni.
Kritérium5	A támogatás igénylő igazolja tagságát vagy vállalja, hogy tagfelvételt kezdeményezi egy a térségében működő terület-, vidékfejlesztés, turizmus, foglalkoztatás területén tevékenykedő helyi vagy térségi, civil szakmai szervezet tagságába.
Kritérium6	A kedvezményezett vállalja, hogy az utolsó kifizetési kérelem benyújtását követő 5 napon belül a Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesületet tájékoztatja a megvalósult projektjéről és elektronikusan megküldi a záró kifizetési kérelem másolatát a zemplenitajak@gmail.com e-mail címre.
Kritérium7	A kedvezményezett köteles az utolsó kifizetési kérelem Magyar Államkincstár általi jóváhagyását a kézhezvételtől számított 5 napon belül a Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület részére elektronikusan, másolatban megküldeni a zemplenitajak@gmail.com e-mail címre.
Rangsorolási kritériumok	
Kritérium8	Program bemutatás
Kritérium9	A támogatás igénylő szervezet vagy képviselője, munkavállalója részt vett a 2014-2020 HFS elkészítésében.
Kritérium10	A rendezvényekhez/programokhoz kapcsolódó szolgáltatások (a szolgáltatás értékének minimum 50%-át elérő mértékben) a Helyi Akciócsoport területileg illetékes járásainak közigazgatási területén székhellyel, vagy telephellyel rendelkező vállalkozástól/szolgáltatótól kerülnek beszerzésre.
Kritérium11	A támogatás igénylő kötődése a térséghez.
Kritérium12	A támogatás igénylő vállalja, hogy a programjaihoz újrahasznosított és ökotermékeket használ fel.
Kritérium13	A rendezvény minimum 3 éve folyamatosan megrendezésre kerül.
Kritérium14	A támogatás igénylő vállalja, hogy a program/rendezvény bemutatásra kerül írott sajtóban / televíziós médiában.
Támogatható települések köre:	
12.8. Tervezett forrás (HUF):	HACS LEADER jogosult települései
Minimális támogatási összeg (HUF)	46.000.000.- Ft
Maximális támogatási összeg (HUF)	500.000.- Ft
Támogatás módja	2.500.000.- Ft
12.9. Megvalósítás tervezett időintervalluma (meghirdetési keret / év):	Hagyományos költségelszámolás
2019. év	
2020. év	46.000.000.- Ft
	0.- Ft

12.10. Kimeneti indikátorok:		Támogatott pályázatok száma: 19-25 db
Támogatott kedvezményezettek száma (db)		
-	Önkormányzat, önkormányzati társulás	16-17 db
-	Non-profit szervezetek	2-6 db
-	Egyházak	1-2 db
Jogkövetkezmények:		
Szankció1	Támogatási felhívásban meghatározott.	
Szankció2	Amennyiben a nyilvánossági kritériumokban nem jelenik meg a Zempléni Tájak HACs logó, abban az esetben az elnyert támogatási összeg 3%-ának visszafizetésére kötelezett.	

13. számú HFS intézkedés	
13.1. HFS intézkedés megnevezése:	Mintaprojekt5: Községi kommunikáció fejlesztése a HACS területén
13.2. Specifikus cél:	2. Humán erőforrás-fejlesztés (foglalkoztatás bővítése) 3. Helyi infrastruktúra- és szolgáltatásfejlesztés, térségi együttműködés támogatása - örökségvédelem
Eredménymutató1	Fejlesztés keretében minimum 8 média megjelenés (pl. hírműsor, magazinműsor, stúdió beszélgetés) biztosítása a Zempléni Tájak Helyi Akciócsoport számára.
Eredménymutató elérési időpont	Az intézkedés megvalósítási időszakában.
13.3. Indoklás, alátámasztás:	A Zempléni Tájak HACS a 2014-2020 programozási időszakban elindította és kiemelt hangsúlyt fektet a HACS területén működő közösségi médiaszolgáltatási jogosultsággal rendelkező médiaszolgáltatók folyamatos médiaszolgáltatásának biztosításával összefüggő műszaki fejlesztések támogatására. Prioritásként jelenik meg a működést biztosító és digitális szolgáltatást, hálózatfejlesztést elősegítő, illetve ahhoz szervesen igazodó műszaki, stúdiótechnikai háttér fejlesztésének támogatása a felhívásban szereplő eszközök és berendezések beszerzése által. A felhívással közvetett célunk a műsorterjesztésre használt technikákkal való hatékony gazdálkodás és a hírközlés infrastruktúrájának továbbfejlesztéséből eredő előnyök biztosítása a nézők számára. Továbbá a technológiaváltás következtében előálló kapacitásnövekedés lehetőségeinek rugalmas felhasználása érhető el. Az intézkedéssel elérni kívánt kiemelt cél, hogy teret és lehetőséget biztosítson a földfelszíni televízió-műsorszórásban megvalósuló technológiai fejlődésnek.
13.4. Támogatható tevékenység területek meghatározása:	Támogatható költségek fő típusai: - működést biztosító és digitális szolgáltatást, hálózatfejlesztést elősegítő, illetve ahhoz szervesen igazodó műszaki, stúdiótechnikai háttér fejlesztése, - műsorterjesztés célját szolgáló telekommunikációs célú műsorjel-átviteli hálózatfejlesztés és kapcsolódó beruházás, - médiaszolgáltatás működtetéséhez indokolt számítástechnikai eszközök, illetve berendezések, - kizárólag a projekthez kapcsolódó tevékenységekhez használatos/használható gépjármű beszerzése., - műsorkészítéshez kapcsolódó irodabútorok, berendezések beszerzése, - tájékoztatás és nyilvánosság biztosítása. - projekt előkészítés, - projekt menedzsment, - közbeszerzési eljárások lefolytatása, - fejlesztéshez kapcsolódó immateriális javak, - műszaki ellenőri szolgáltatás igénybevétele.
Fogalom magyarázat	Közösségi médiaszolgáltatás: egy meghatározott társadalmi, nemzeti és etnikai kisebbség, kulturális vagy vallási közösség, csoport, vagy egy adott településen, régióban vagy vételekörzetben élők tájékoztatásra, kulturális műsorszámok elérésére irányuló különleges igényeit

	szolgálja ki, vagy pedig műsoridejének túlnyomó részében a közszolgálati médiaszolgáltatás a 2010. évi CLXXXV. törvény 83. §-ban meghatározott céljait szolgáló műsorszámok kerülnek közzétételre.
13.5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:	Nemleges
13.6. Jogosultak köre (támogatási intenzitások %-ban):	
a) Kedvezményezett eljárás	
- Önkormányzat, önkormányzati társulás	85 %
- Non-profit szervezetek	85 %
- Mikroállalkozások	85 %
b) Komplex programmal fejlesztendő eljárás	
- Önkormányzat, önkormányzati társulás	95 %
- Non-profit szervezetek	95 %
- Mikroállalkozások	95 %
13.7. Kiválasztási kritériumok, alapelvek (specifikus alanyi és tárgyi feltételek):	
Jogosultsági kritériumok	
Kritérium1	A támogatás igénylő székhellyel vagy telephellyel / fiókteleppel rendelkezik a Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület területileg illetékes járásainak közigazgatási területén és 2019.03.01 előtti jogerős végzéssel rendelkezik.
Kritérium2	A támogatás igénylő szervezet rendelkezik közösségi média szolgáltatási joggal, műsorszolgáltatási területe a Zempléni Tájak HACS területén található és legalább 3 éves szakmai működéssel rendelkezik az adott szakterületen a helyi támogatási kérelem benyújtásakor.
Kritérium3	Egy támogatást igénylő jelen felhívás keretében, jelen támogatási időszak alatt egy alkalommal részesülhet támogatásban.
Kritérium4	Jelen felhívás keretében vállalkozás esetén legfeljebb, kizárólag mikroállalkozás méretkategóriának megfelelő társas vállalkozások nyújthatnak be támogatási kérelmet.
Kötelezettségvállalási kritériumok	
Kritérium5	A nyilvánosság és a marketing tevékenység biztosítása során az EMVA Irányító Hatósága által rögzített kötelező arculati elemeken felül a Zempléni Tájak LEADER HACS arculati logóját (ingyenesen letölthető a HACS honlapjáról) is fel kell tüntetni.
Kritérium6	A felhívás fontosabb céljával összhangban, kiemelve a HACS területén működő közösségi médiaszolgáltatás biztosítását, támogatható a gépjármű beszerzés, melynek mértéke nem haladhatja meg az összes elszámolható kiadás összegének 25%-át.
Kritérium7	Vállalja, hogy az igényelt kifizetésekre és a kifizetési igénylés jóváhagyására irányuló adatszolgáltatást a Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület részére megküldi a zempenitajak@gmail.com e-mail címre a kifizetési kérelem benyújtásától, illetve jóváhagyásától számított 15 napon belül.
Kritérium8	Vállalja, hogy az utolsó kifizetési kérelem benyújtásával egyidejűleg a Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesületet tájékoztatja a megvalósult projektjéről és elektronikusan legalább 10 db fotót és A/4 méretű beszámolót nyújt be a zempenitajak@gmail.com e-mail címre.
Kritérium9	A támogatás igénylő igazolja tagságát vagy vállalja, hogy tagfelvételt kezdeményez egy a térségében működő terület-, vidékfejlesztés, turizmus, foglalkoztatás területén tevékenykedő helyi vagy térségi, civil szakmai szervezet tagságába.

Rangsorolási kritériumok	
Kritérium10	A támogatás igénylő médiaszolgáltatási lefedettségének hatóköre (műsorsugárzási kiterjedése).
Kritérium11	A támogatási kérelem benyújtását megelőző naptári év átlagléttségéhez képest a foglalkoztatottak számának bővítése.
Kritérium12	A támogatás igénylő szervezet vagy képviselője, munkavállalója részt vett a 2014-2020 HFS elkészítésében.
Kritérium13	A fejlesztéshez kapcsolódó szolgáltatások (a szolgáltatás értékének minimum 25%-át elérő mértékben) a Helyi Akciócsoport területileg illetékes járásainak közigazgatási területén székhellyel, vagy telephellyel rendelkező vállalkozástól/szolgáltatótól kerülnek beszerzésre.
Kritérium14	A támogatás igénylő szervezet műsorszolgáltatási működésének időtartama.
Kritérium15	A támogatás igénylő vállalja, hogy a megvalósult fejlesztést bemutatja írott sajtóban / televíziós médiában.
Támogatható települések köre:	
13.8. Tervezett forrás (HUF):	HACS LEADER jogosult települései
Minimális támogatási összeg (HUF)	25.000.000.- Ft
Maximális támogatási összeg (HUF)	2.500.000.- Ft
Támogatás módja	20.000.000.- Ft
13.9. Megvalósítás tervezett időintervalluma (meghirdetési keret / év):	Hagyományos költségelszámolás
2019. év	
2020. év	25.000.000.- Ft
13.10. Kimeneti indikátorok:	0.- Ft
Támogatott kedvezményezettek száma (db)	Támogatott pályázatok száma: 2-3 db
- Önkormányzat, önkormányzati társulás	
- Non-profit szervezetek	0 db
- Mikroállalkozások	1-2 db
	1 db
Jogkövetkezmények:	
Szankció1	Támogatási felhívásban meghatározott.
Szankció2	Amennyiben a nyilvánossági kritériumokban nem jelenik meg a Zempléni Tájak HACS logó, abban az esetben az elnyert támogatási összeg 3%-ának visszafizetésére kötelezett.
Szankció3	Amennyiben a létszámvállalásra vonatkozó kötelezettségeit nem teljesíti, abban az esetben az elnyert támogatási összeg 3%-ának visszafizetésére kötelezett.

14. számú HFS intézkedés	
14.1. HFS intézkedés megnevezése:	Mintaprojekt6: Világörökségi területen lévő pince hasznosítása közösségi tárolás kialakításával
14.2. Specifikus cél:	3. Helyi infrastruktúra- és szolgáltatásfejlesztés, térségi együttműködés támogatása - örökségvédelem 4. Természeti erőforrások és a környezeti értékek védelme, fenntartható hasznosítása
Eredménymutató1	A létrehozott tárolókapacitást igénybe vevő termelők, önkormányzatok, partnerek száma (3 partner).
Eredménymutató2	Bevont települések száma (1 település)
Eredménymutató3	Külön helyrajzi számokra felosztott külön tárolóterületek száma (5 db).
Eredménymutató elérési időpont	Az intézkedés megvalósítási időszakát követő n+2. év, de legkésőbb 2022.
14.3. Indoklás, alátámasztás:	A HACS területén található a Tokaj-hegylajka történelmi borvidék kultúrtáj. A világörökségi területhez kapcsolódóan létrehozandó közösségi jellegű, borászati termékek tárolását és bemutatását elősegítő szolgáltatás, amely a terület valamennyi településének például szolgálhat. A tároló kapacitás közösségi fejlesztését indokolja, hogy a borvidéken 3 közösségi feldolgozó (palackozó) kerül átadásra és ezáltal tovább nő a tárolási igény, mely eddig sem rendelkezett elegendő kapacitással. A közösségi feldolgozó üzemekben előállított, a főleg kistermelők termékeinek tárolása eddig sem volt megoldott, ezt a problémát kívánja csökkenteni a szintén közösségi kapacitástér kialakítása. Az intézkedés célja, hogy lehetőséget biztosítson a borászati tevékenységhez kapcsolódó tárolókapacitás növeléséhez, turisztikai bemutathatóságának megteremtéséhez. Az intézkedés lehetőséget teremt a projekt keretében támogatott tárolási tevékenységhez kapcsolódóan pincetárolási épületek, építmények korszerűsítésére, felújítására. Az intézkedés keretében olyan projekt támogatható, amely a tárolási kapacitás közösségi együttműködésre alapozott kapacitás kialakítása és bővítésének, optimalizálásának célját szolgálja (pinceágak lehatárolása, elkülönítése).
14.4. Támogatható tevékenység területek meghatározása:	A Tokaj-hegylajka történelmi borvidék kultúrtáj borászati tárolási és turisztikai szolgáltatás fejlesztése érdekében cél a pincetárolási kapacitás bővítése, amely során lehetőség nyílik eszközök és gépek beszerzésére, infrastruktúrával ellátott tárolási terek kialakítására, fejlesztésére, valamint immateriális javak beszerzésére. A fejlesztés keretében a létrejövő kapacitás népszerűsítésére marketing tevékenység is megengedett. - Tájékoztatás és nyilvánosság biztosítása. - Megújuló energiaforrást hasznosító technológiák kialakítása a projekt által érintett épület tekintetében (fűtési/hűtési energia igény, villamos energia igény részbeni vagy teljes kielégítése megújuló energiaforrásból, biomassa alapú és hőszivattyús rendszerek telepítése, geotermikus energia használata, napelemes rendszer kialakítása). - Projektmenedzsment, - Projekt előkészítés, - Műszaki ellenőri szolgáltatás igénybevétele,

	- Közbeszerzési eljárások lefolytatása. Az intézkedésre, a fejlesztési cél kialakítása érdekében kizárólag önkormányzatok pályázhatnak.
Fogalom magyarázat	1. Világörökségi terület: a világörökségről szóló 2011. évi LXXVII törvény 2.§ 5. pontja szerint a világörökségi helyszín és annak védőövezete. Tokaj-hegyalja történelmi borvidék kultúrtáj: tokaj-hegyaljai történelmi borvidék történelmi tájjá nyilvánításáról szóló 5/2012. (II.7.) NEFMI rendelettel védelemben részesített települések. 2. Tároló pince megjelölés: tulajdoni lapon, mint "Pince" ingatlan megnevezés szerepel.
14.5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:	A pályázat keretében az érintett önkormányzat az igénylőkkel kötött szándéknyilatkozat keretében vállalja a kialakítandó tároló pince hasznosítását és működtetését. A pályázat infrastruktúra fejlesztést tartalmazhat, melyet nem a tároló kapacitást igénybe vevők pályáznak meg, azok használatáért bérleti díjat fizethetnek. A létrejövő beruházás az 5 éves fenntartási időszakon belül és további 5 évig nem idegeníthető el.
14.6. Jogosultak köre (támogatási intenzitások %-ban):	
a) Kedvezményezett eljárás	
- Önkormányzat, önkormányzati társulás	95 %
b) Komplex programmal fejlesztendő eljárás	
- Önkormányzat, önkormányzati társulás	0 %
14.7. Kiválasztási kritériumok, alapelvek (specifikus alanyi és tárgyi feltételek):	
Jogosultsági kritériumok	
Kritérium1	A fejlesztés tárgyát képező ingatlan a Tokaj-hegyaljai történelmi borvidék kultúrtáj területén található, önkormányzati tulajdonban van és a tulajdonjog törvényes bejegyzése 2018.12.31. előtti.
Kritérium2	A fejlesztendő tároló pince kapacitása min. 2000 m2 alapterületű.
Kritérium3	A fejlesztendő tároló tér tulajdoni lap szerinti minősítése: pince.
Kritérium4	A projekt keretében a támogatás igénylő minimum 3 betelepülni szándékozó által aláírt szándéknyilatkozattal rendelkezik.
Kritérium5	A projekt a betelepülők borászati tárolási és turisztikai szolgáltatási kapacitásainak fejlesztését kell, hogy szolgálják.
Kritérium6	A támogatási kérelem kizárólag a Zempléni Tájak LEADER HACS illetékességi területén, azon belül lekorlátozva a Tokaj-hegyaljai történelmi borvidék kultúrtáj területén megvalósuló projektekre irányulhat. Egy támogatást igénylő jelen felhívás keretében, jelen támogatási időszak alatt egy alkalommal részesülhet támogatásban.
Kritérium7	A projekt keretében a marketing kiadások mértéke nem haladhatja meg az összes elszámolható kiadás összegének 25%-át.
Kritérium8	A projekt keretében az immateriális kiadások mértéke nem haladhatja meg az összes elszámolható kiadás összegének 25%-át.
Kritérium9	A projekt keretében a megújuló energia kiadások mértéke nem haladhatja meg az összes elszámolható kiadás összegének 25%-át.
Kötelezettségvállalási kritériumok	
Kritérium10	A tárolási kapacitás igénybevételére a Tokaj-hegyaljai történelmi borvidék kultúrtáj területéről származó borfajták kerülhetnek csak tárolásra. A tárolás igénybevételére kötött szándéknyilatkozatok a pályázat pozitív elbírálása esetén válnak kötelező érvényűvé.

Kritérium11	A támogatás igénylő önkormányzat vállalja, hogy az elindegenítést tiltó időszakon belül a tevékenységet folytatja és azt nem szervezheti ki.
Kritérium12	A nyilvánosság és a marketing tevékenység biztosítása során az EMVA Irányító Hatósága által rögzített kötelező arculati elemeken felül a Zempléni Tájak LEADER HACS arculati logóját (ingyenesen letölthető a HACS honlapjáról) is fel kell tüntetni.
Kritérium13	Vállalja, hogy az igényelt kifizetésekre és a kifizetési igénylés jóváhagyására irányuló adatszolgáltatást a Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület részére megküldi a zemplenitajak@gmail.com e-mail címre a kifizetési kérelem benyújtásától, illetve jóváhagyásától számított 15 napon belül.
Kritérium14	Vállalja, hogy az utolsó kifizetési kérelem benyújtásával egyidejűleg a Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesületet tájékoztatja a megvalósult projektjéről és elektronikusan legalább 10 db fotót és A/4 méretű beszámolót nyújt be a zemplenitajak@gmail.com e-mail címre.
Rangsorolási kritériumok	
Kritérium15	A támogatás igénylő önkormányzat által tervezett projekt illeszkedik "A Tokaji Borvidék Területfejlesztési Konceptiója" fejlesztéspolitikai dokumentumhoz.
Kritérium16	A fejlesztendő tároló pince kapacitásának alapterületi nagysága.
Kritérium17	A támogatási kérelem benyújtását megelőző naptári év átlaglétszámához képest a foglalkoztatottak számának bővítése.
Kritérium18	A támogatás igénylő önkormányzat részt vett a 2014-2020 HFS elkészítésében.
Kritérium19	A fejlesztéshez kapcsolódó szolgáltatások (a szolgáltatás értékének minimum 25%-át elérő mértékben) a Helyi Akciócsoport területileg illetékes járásainak közigazgatási területén székhellyel, vagy telephellyel rendelkező vállalkozástól/szolgáltatótól kerülnek beszerzésre.
Kritérium20	A támogatás igénylő önkormányzat és a betelepülni szándékozók által aláírt szándéknyilatkozatok.
Kritérium21	A támogatás igénylő vállalja, hogy a megvalósult fejlesztést bemutatja írott sajtóban / televíziós médiában.
Támogatható települések köre:	
HACS LEADER jogosult települései	
14.8. Tervezett forrás (HUF):	20.000.000.- Ft
Minimális támogatási összeg (HUF)	10.000.000.- Ft
Maximális támogatási összeg (HUF)	20.000.000.- Ft
Támogatás módja	Hagyományos költségelszámolás
14.9. Megvalósítás tervezett időintervalluma (meghirdetési keret / év):	
2019. év	20.000.000.- Ft
2020. év	0.- Ft
14.10. Kimeneti indikátorok:	Támogatott pályázatok száma: 1-2 db
Támogatott kedvezményezettek száma (db)	
- Önkormányzat, önkormányzati társulás	2 db
Jogkövetkezmények:	
Szankció1	Támogatási felhívásban meghatározott.
Szankció2	Amennyiben a nyilvánossági kritériumokban nem jelenik meg a Zempléni Tájak HACS logó, abban az esetben az elnyert támogatási összeg 3%-ának visszafizetésére kötelezett.
Szankció2	Amennyiben a létszámvállalásra vonatkozó kötelezettségeit nem teljesíti, abban az esetben az elnyert támogatási összeg 3%-ának visszafizetésére kötelezett.

15. számú HFS intézkedés	
15.1. HFS intézkedés megnevezése:	Mintaprojekt7: LEADER Helyi Termék Program és Védjegy II.
15.2. Specifikus cél:	1. Helyi gazdaság- és vállalkozásfejlesztés 3. Helyi infrastruktúra- és szolgáltatásfejlesztés, térségi együttműködés támogatása - örökségvédelem
Eredménymutató1	Védjegy promóciós tevékenység: 10 db
Eredménymutató2	A létrehozott integrációkba bevont termelők, partnerek, résztvevők száma (5-10 partner).
Eredménymutató3	Védjegy kommunikációs kampány: 1 kampány
Eredménymutató elérési időpont	Az intézkedés megvalósítási időszakát követő n+2. év, de legkésőbb 2022.
15.3. Indoklás, alátámasztás:	A Zemplénben és Tokaj-hegyláncján megtermelt, előállított termékek és szolgáltatások népszerűsítését a Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület LEADER Helyi Akciócsoport a 2014-2020 EU-s pályázati időszakban is kiemelkedő célként határozta meg a Helyi Fejlesztési Stratégiájában. Az intézkedés célja a meglévő eredményekre építve és a térség vállalkozóinak aktív ösztönzése által az első helyi LEADER felhívás keretében létrehozott 'Zempléni Tájak' védjegy piaci bevezetése, kommunikációs eladásösztönzésének segítése és a kereskedelmi csatornákon történő megjelentetése (kapcsolódva a REL program céljaihoz). Intézkedésünk komplexen kapcsolódik a 2007-2013 közötti helyi termék üzem kialakítása intézkedéshez és a jelenlegi ciklus 1. számú és 8. számú intézkedéséhez.
15.4. Támogatható tevékenység területek meghatározása:	Az intézkedés keretében kiírt pályázat a térséget lefedő "Zempléni Tájak" védjegy kereskedelmi bevezetését és piaci szegmensként történő megjelenését segíti. - Eszköz, illetve immateriális javak beszerzése. - Rendezvény: Szakterületnek megfelelő rendezvények (LEADER Expo), konferenciák szervezése - Szolgáltatás fejlesztés Tanulmányút: szervezés, lebonyolítás - Marketing tevékenység: védjegy kommunikációs tevékenység (kampány). - Kiadvány: védjegyes termékek marketing típusú megjelenése (tv spot, kisfilm, internetes reklám stb.). - Tájékoztatás és nyilvánosság biztosítása.
15.5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:	A Vidékfejlesztési Program és az összes Operatív Program a helyi termékek és szolgáltatások területi jellegű fejlesztése, népszerűsítése terén elkülönítetten, gazdasági ágazatok és szférák mentén határolja le a különböző vállalkozási területeket. A leírt intézkedés egy rendszerhez való csatlakozást, az abban való megerősödést teszi lehetővé a pályázónak vállalkozási tevékenységtől, mezőgazdasági, turisztikai, kézműves- és kisipari, illetve kulturális jellegétől, továbbá szektoriális (civil, önkormányzat, vállalkozó) hovatartozásától függetlenül. Ebben az intézkedésben megvalósítható, hogy a rendszerben résztvevők egymást erősítve tudnak

	részt venni a piaci kínálat kihasználásában. A védjegy rendszer egyszerre biztosíthat minőséget, közösségi marketing lehetőséget szabályozott, szervezett keretek között. Ezt egy másik intézkedés sem teszi lehetővé ilyen integrált módon az OP-kban.
15.6. Jogosultak köre (támogatási intenzitások %-ban):	
b) Kedvezményezett eljárás	
- Non-profit szervezetek	100 %
Komplex programmal fejlesztendő eljárás	
- Non-profit szervezetek	100 %
15.7. Kiválasztási kritériumok, alapelvek (specifikus alanyi és tárgyi feltételek):	
Jogosultsági kritériumok	
Kritérium1	A pályázó székhellyel rendelkezik a Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület tervezési területén és 2015.09.01 előtti jogerős törvényszéki végzéssel rendelkezik.
Kritérium2	A pályázó szervezet legalább 10 éves szakmai működéssel rendelkezik az alábbi szakterületek közül min. 3 vonatkozásában: - helyi termék integrálás, - élelmiszerbiztonság, - közösségi gazdaságfejlesztés, - szakmai képviselet, - rendezvények szervezése, lebonyolítása.
Kritérium3	A támogatást igénylő a jelen támogatási időszak alatt ezen felhívás keretében egy alkalommal részesülhet támogatásban.
Kötelezettségvállalási kritériumok	
Kritérium4	A nyilvánosság és a marketing tevékenység biztosítása során az EMVA Irányító Hatósága által rögzített kötelező arculati elemeken felül a Zempléni Tájak LEADER HACS arculati logóját (ingyenesen letölthető a HACS honlapjáról) is fel kell tüntetni.
Kritérium5	Programban elvárt szakmai témakörök, elemek: - helyi termékek fejlesztése a HACS területén, - helyi termék marketingje és külső piaci megjelenése, - eddigi működési tapasztalatok áttekintése (gyakorlati példa).
Kritérium6	Vállalja, hogy az utolsó kifizetési kérelem benyújtásával egyidejűleg a Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesületet tájékoztatja a megvalósult projektjéről és elektronikusan legalább 10 db fotót és A/4 méretű beszámolót nyújt be a zempenitajak@gmail.com e-mail címre.
Rangsorolási kritériumok	
Kritérium7	Fenntartási és üzemeltetési terv minősége.
Kritérium8	A fejlesztéshez kapcsolódó szolgáltatások (a szolgáltatás értékének minimum 25%-át elérő mértékben) a Helyi Akciócsoport eljárásainak közigazgatási területén székhellyel, vagy telephellyel rendelkező vállalkozástól kerülnek beszerzésre.
Kritérium9	A pályázó vállalja, hogy a fejlesztés megvalósítását követő 3 évben a Helyi Termék Védjeggyel megjelenik HACS térségi rendezvényeken.
Kritérium10	A pályázó vállalja, hogy a megvalósult fejlesztést bemutatja írott sajtóban / televíziós médiában.
Támogatható települések köre:	HACS LEADER jogosult települései
15.8. Tervezett forrás (HUF):	30.000.000.- Ft
Minimális támogatási összeg (HUF)	1.000.000.- Ft
Maximális támogatási összeg (HUF)	30.000.000.- Ft

Támogatás módja	Hagyományos költségelszámolás
15.9. Megvalósítás tervezett időintervalluma (meghirdetési keret / év):	
2018. év	30.000.000.- Ft
15.10. Kimeneti indikátorok:	Támogatott pályázatok száma: 1-2 db
Támogatott kedvezményezettek száma (db)	
- Non-profit szervezetek	1-2 db

8.2 Együttműködések

A Vidékfejlesztési Program megfogalmazza a térségek közötti együttműködések VP szintű célját: „A térségek közötti együttműködés célja új megoldások ösztönzése a vidéki térségek problémái és fejlesztési lehetőségei összefüggésében. További cél a helyi szereplők térségen kívüli kapcsolatrendszerének és a nemzetközi tudásmegosztásban megszerezhető kompetenciáinak fejlesztése, új tudás becsatornázása az együttműködésben résztvevő vidéki térségekbe. Az együttműködési projektek nem korlátozódhatnak kizárólag tapasztalatcsereire, azoknak mindenesetben olyan alkalmazható eredménye kell, hogy legyen, amelynek létrejöttéhez az együttműködésben résztvevő partnerek mindegyike bizonyíthatóan hozzájárult, illetve eredményeiből minden partner részesül.”

Az együttműködési projektek a korábbi időszakhoz hasonlóan központi kezelésűek lesznek, vagyis a pályázatokat az IH hagyja jóvá.

A fenti VP célok alapján a régióban együttműködő HACS-okkal egyeztetve az alábbi együttműködési tématerületeket emeltük ki a LEADER térségek közötti/nemzetközi jogcím vonatkozásában:

- **Tervezett együttműködés: Szakrális utak az Észak-Magyarországi Régióban**

Az együttműködés tervezett tématerületei: A vallásturizmus fejlesztése

Specifikus cél: Az együttműködés keretében összehangolt, a vallási értékeket bemutató turisztikai fejlesztés megvalósítása.

Indoklás, alátámasztás: A térségek közötti együttműködésben részt venni szándékozó LEADER HACS-ok területe gazdag az értékes egyházi épületekben, kegyhelyekben, vallási emlékekben, szakrális eseményekben. A régióban több HACS területét érinti a Mária Út, valamint a Szent Erzsébet Út. A tervezett együttműködés lehetséges elemei a települések vallási kultúrkincseinek feltérképezése, az építészeti örökség, a vallási szokások, szakrális rendezvények összegyűjtése, közös adatbázis összeállítása, tematikus utak kialakítása, kapcsolódó marketing tevékenység fejlesztése.

- **Tervezett együttműködés: Kultúrák találkozása**

Az együttműködés tervezett tématerületei: A térségi kulturális értékek bemutatása és népszerűsítése

Specifikus cél: A vidéki kultúra fennmaradását, a falusi élet örökségének megőrzését, a térségekben élő nemzetiségek és kisebbségek kulturális értékeinek bemutatását célzó, kulturális összefogást erősítő együttműködés kialakítása.

Indoklás, alátámasztás: A gazdag hagyományokkal, népszokásokkal, kézművességgel, népi iparművességgel rendelkező települések lakossága a földrajzi távolság miatt gyakran nem ismeri más térségek kulturális sokszínűségét. Az együttműködő partnerek térségének bemutatása, bemutatkozása a fogadó térség egy-egy rendezvényén valósul meg.

- **Tervezett együttműködés: Helyi termékek**

Az együttműködés tervezett tématerületei: Helyi termékek értékesítési lehetőségeinek kibővítése

Specifikus cél: Helyi termékek népszerűsítése, más térségekre kiterjedő értékesítési csatornák kialakítása, tapasztalatcsere.

Indoklás, alátámasztás: A helyi termékek előállításának és értékesítésének fejlesztése hangsúlyos fejlesztési prioritásként jelenik meg a Helyi Fejlesztési Stratégiákban, a LEADER HACS-ok területén az elmúlt évek fejlesztéseinek köszönhetően egyre több helyi termék található. A helyben kialakult eljárásokkal készült egészséges, megbízható, hagyományos ízeket felvonultató termékeknek folyamatosan nőtt a kereslete az elmúlt években. A tervezett projekt rendezvények megvalósításával kívánja elősegíteni az együttműködő

partnerek helyi termékeinek kölcsönös megjelenését, bemutatkozási lehetőséget, tapasztalatcserét biztosítva számukra.

Egyéb nemzetközi együttműködések:

- **Magyarország-Szlovákia Határon Átnyúló Együttműködési (ETE) Program**

Az európai határon átnyúló, interregionális együttműködések alapvető kerete az Európai Területi Együttműködés. A sikeres programmegvalósításhoz jó alapot nyújt a 2004-2013 között létrejött nemzetközi kapcsolatok (magyar-szlovák) és a munkaszervezet dolgozóinak korábbi szakmai tapasztalatai az Interreg Közösségi Kezdeményezési programok, Phare CBC és egyéb, kapcsolódó Phare intézményfejlesztési programok végrehajtásában.

A határon átnyúló együttműködési programok pénzügyi keretei nyílt pályázati rendszerben kerülnek felhasználásra az egyenként meghatározott programterületeken, melyek meghatározása az érvényes Európai szabályozás szerint megyei (NUTSIII-szintű) területi alapon történt. A programdokumentumokban rögzített fejlesztési célok és beavatkozási területek mentén lehetséges az együttműködési tevékenységeket finanszírozni. Az egyes programok a nemzeti határokon átlépő együttműködések a "főáramú fejlesztésekhez képest hozzáadott értéket hordoznak, illetve olyan közös problémákat céloznak megoldani, melyek gátolják a résztvevő országok kapcsolódó területei tekintetében az egymásra ható fejlesztések összehangolását, kölcsönös kihasználását".

Ez lehetőséget nyújt a határmenti LEADER HACS-ok számára olyan fejlesztésekre, amelyek enyhítik a helyi népesség fennálló gazdasági és társadalmi elszigeteltségét. Az érintett magyarországi HACS-ok a tervezési időszak elejétől folyamatosan koordinálják ezen programok lehetőségét.

A projektek kiválasztásáról a HACS-ok közösen gondolkodnak, különös hangsúlyt helyezve a NUTSIII-as területi egységek által képviselt igényekre.

Tématerületek:

- **Gazdasági és társadalmi fejlődés:** tapasztalatcsere a vállalkozások közös fejlesztése és a terület turisztikai vonzerejének növelése érdekében; KKV-k közötti és az üzleti együttműködés fejlődésének támogatása; helyi termékek értékesítése, fejlesztése, piaci bevezetése.
- **Környezet- és tájvédelem:** a természeti környezetet ért károsodások kockázatának mérséklése; természeti erőforrások fenntartható használata és menedzsmentje.
- **Emberek közötti együttműködés:** emberek közötti (people-to-people) együttműködés - kisléptékű projektek.

- **Magyarország-Szlovákia-Románia-Ukrajna ENPI Határon Átnyúló Együttműködési Program**

A program általános célkitűzése az együttműködés fokozása és elmélyítése Ukrajna és a tagállamok támogatott határmenti régiói között, környezeti, szociális és gazdasági szempontból fenntartható módon.

Tématerületek:

- Isd. a Magyarország-Szlovákia Határon Átnyúló Együttműködési (ETE) Programnál

8.3 A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei

A HACS-unk működésével kapcsolatos alapelvek, amelyeket a szervezeti és a munkafolyamatoknál figyelembe vettünk: nyitottság, átláthatóság, megkülönböztetéstől mentes döntéshozatal, az elszámoltathatóság a tagok és az IH felé, valamint a stratégia által érintett lakosság arányos képviselete a döntéshozásban.

A döntéshozatali szinteknél minden esetben érvényesül a KSK rendelet 34. cikk (3) pontja: „hátrányos megkülönböztetéstől mentes és átlátható kiválasztási eljárás és objektív kritériumok kidolgozása a műveletek kiválasztásához, amelyek elkerülik az összeférhetetlenséget, biztosítják, hogy a kiválasztási döntések során a szavazatok legalább 50 %-át állami hatóságnak nem minősülő partnerek adják”.

HACS és munkaszervezetének jogi formája, a megalakulás dátuma, fő tevékenységi körök és a HACS összetétele:

A Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület 2008. június 25-én tartotta meg alakuló ülését és, mint „Egyesület” jogi személyiség megalakult. Helyi Akciócsoportunk tehát megalakulása óta egyesületként működik, más szervezeti formája, jogi személyisége nem volt.

87

Az Egyesületet megalakulásakor 103 tag alapította, 10 fős elnökséget – ezen belül egy elnököt és egy alelnököt – valamint, 3 fős felügyelő bizottságot választva. Az alakuló közgyűlés a tagsági díjat is megállapította, mely szerint egyszeri belépési díj az alapító tagoknak 15.000.- Ft, míg az éves tagdíj szintén 20.000.- Ft /tag/év. Az éves tagdíj jelenleg is az alakuláskor meghatározottal egyezik meg.

A tagdíj mértékének megállapításakor figyelembe kellett venni a térségi szereplők anyagi teherbírását és a program utófinanszírozásából fakadó – sajnálatos – hitelfelvételhez szükséges források, főleg a hitelkamatok kigazdálkodását.

Az egyesület megalakuláskor a tisztségviselők megválasztása mellett három tagozatot hozott létre, úgymint önkormányzati, vállalkozói és civil. Figyelembe vettük a területi (esetünkben tájegységi: Bodroghöz, Tokaj-Hegyalja, Hegyköz) lehatárolásokat és az akkori kistérségeknek megfelelően mindegyik tagozatba kistérségenként azonos számú tagok kerültek megválasztásra.

A tagozatok tagjaik sorából képviselőt választottak és a mai napig ezen elvek alapján működik egyesületünk. Ennek a szellemnek megfelelően kerülnek megválasztásra az egyesületi tisztségviselők. Így biztosított, hogy mindhárom tájegység és mindhárom tagozat megfelelő arányba képviselve legyen az egyesület vezetésében, döntéshozó szerveiben.

Mivel egyesületünk életében sosem volt kérdéses, hogy senkit nem kívánunk megfosztani az egyesületi tagságtól, ezért az Alapszabályunk 2011. évi módosítása szerint a tagfelvételhez immár csak két egyesületi tag ajánlása szükséges és természetesen a leendő tag akarata és szándéka, hogy elfogadja az egyesület/HACS alapszabályában foglaltakat. Alapszabályunk szerint a nem fizető tagok zárhatók ki az egyesületből. Ezzel a rendelkezéssel folyamatosan él az egyesület elnöksége, azzal a kikötéssel, hogy egyeztetés és felszólítás előzi meg a kizárást. A tagok létszáma évről évre változott, melynek okait nehéz megtalálni. A tagok és a tervezési területen élők szabad akarat kinyilvánításuk szerint léptek be, illetve ki/be az egyesületből, azonban bizonyos trendek megállapíthatóak. A tagság változását folyamatosan meghatározza, hogy az elnökség javaslatára a közgyűlés tagdíj nem fizetés miatt minden tagot kizár.

A HACS munkaszervezete 2008. októberében kezdte el munkáját 1 fő munkaszervezet vezetővel. 2008 novemberétől állt munkába további egy munkavállaló. Az Egyesület, mint HACS a delegált feladatok és egyéb feladatok ellátására teljes időszakban munkaszerződéssel, főállásban, teljes munkaidős munkavállalókat foglalkoztatott (átlagos statisztikai létszám ~4 fő).

A munkaszervezet létszáma a feladatok ellátásának megfelelően jelenleg 3 fő főállású munkavállaló. Valamennyi munkavállaló felsőfokú, többféle végzettséggel rendelkezik (részletes bemutatás 6.sz. mellékletben).

A HACS összetétele (elnökség, tagság, munkacsoportok):

- HACS Elnökség (Döntéshozó Testület):**

Az egyesület közgyűlésének döntése értelmében 2008-tól 10 fő alkotta az elnökséget, mely 2010. évtől kezdődően 9 főre változott. Az elnökség kialakításánál és megválasztásánál figyelembe lett véve a szférák megoszlása (önkormányzati 30%, vállalkozói 40%, civil szféra 30%), képvisellete. Ugyancsak figyelembe lett véve a területi lehatároltság is, hogy mindhárom tájegységből egyenlő arányban legyen a képviselő.

A Döntéshozó Testület (DT) megválasztását követően – egyhangú közgyűlési megerősítés – a DT tagok azonosak voltak az elnökség tagjaival, így a területi és a szférák közötti képviselőt ugyanúgy biztosított volt. Az egyesület elnökségében és Döntéshozó Testületében a szférák aránya a HFS első tervezésekor (2016.05.30.): közszféra: 1 fő, 11%; üzleti szféra: 4 fő, 44,5%; civilszféra: 4 fő, 44,5%.

A HFS módosításának idején (2018.12.14.) az aktuális arányok: közszféra: 4 fő, 44,44%; üzleti szféra: 3 fő, 33,33%; civilszféra: 2 fő, 22,22%.

Az elnökség eddigi működése alatt a tagok személyében történt változás nem számottevő, az elnökség tagsága stabilnak mondható, így ez állandóságot és megfelelően kiegyensúlyozott működést eredményez.

Törölt: jelenlegi

- Helyi Bíráló Bizottság:**

Az egyesület Döntéshozó Testületének döntése értelmében 2011-től 5+3 fő alkotta a HBB-t. A 2011. évi megválasztást követően a HBB tagok azonosak voltak az elnökség tagjaival egy elnökségi tag kivételével, vagyis az 5 tag és a 3 póttag is az elnökség tagja volt, így a területi és a szférák közötti képviselőt biztosított.

A HFS módosításának idején a tisztújítást követően a HBB tagok ismételten teljes mértékben azonosak az egyesületi elnökség tagjaival, 5 tag és 4 póttag felosztásban.

A bizottság eddigi működése alatt a tagok személyében változás nem történt.

Törölt: alkotja

- HACS tagság:**

A HFS első tervezésekor: Az egyesületi tagság, közszféra aránya 40% körül mozgott, mely jelenleg 22%-ra csökkent. Ennek oka az önkormányzatok pénzügyi, likviditási nehézségei. A vállalkozások (társas és egyéni) aránya stagnálás után 61%-ra megemelkedett, ennek oka lehet, hogy a 2007-2013 időszakban is kiemelt szempontot szentelt közösségünk a gazdaságfejlesztésre és a munkahelymegtartásra, illetve -teremtésre. Sajnálatos módon a civil szférát még jobban érinti a forráshiány, ezért civil tagjaink tagságukat nem tartják fenn, jellemzően kvázi ún. külsős tagként vesznek részt a közösség életében (arányuk 17%).

A HACS tagság a HFS módosításának idején: közszféra aránya 18%, üzleti szféra 67%, civil szféra 15%.

Törölt: ot illetően a

- HACS Felügyelő Bizottság:**

A Felügyelő Bizottság megválasztása is az alakuló ülésen történt, melynek létszámát 3 főben határozták meg, figyelembe véve a szférák megoszlását, (önkormányzati 0 fő, vállalkozói 2 fő, civil szféra 1 fő) képviselőt. Ugyanakkor figyelemmel voltak a területi lehatároltságra is, hogy mindhárom tájegységből egyenlő arányban legyen a képviselő. A bizottság létrehozásakor csak 2 főt sikerült megválasztani, a teljes létszámot 2009. évben (3 fő) érte el a Bizottság. A Bizottság összetétele 2012. év végén megváltozott, mivel egy 1 fő lemondott tisztségéről. A következő évben az alakulási kritériumoknak megfelelően az 1 tag pótlása megtörtént. A Bizottság 2013. évi mandátum lejártát követően 3 főben újraválasztásra került.

- HACS Tervezést Koordináló Csoport:**

A helyi vidékfejlesztési stratégia kidolgozásához megalakításra került a Tervezést Koordináló Csoport (TKCS), mely a tervezés és a stratégia felülvizsgálata során folyamatosan működik. A testület és az eddigi stratégiák is konszenzussal kerültek elfogadásra.

A TKCS tagjait – figyelembe véve a földrajzi területi (tájegységi) megosztást – az elnökség delegálja, de tanácskozási joggal rendszeresen részt vesznek különböző civil szervezetek, kistérségi társulások képviselői.

- A HACS szervezeti felépítésének bemutatása (szerkezeti ábra: 7. számú melléklet).**

- Az egyes szervezeti egységek, funkciók szerepének és felelősségi körének bemutatása:**

A HACS működésével és a pályázatok kiválasztásával kapcsolatos döntéshozatali folyamatoknál, szinteknél minden esetben érvényesül a KSK rendelet 34. cikk (3) pontja.

(1.táblázat)

	Közygylés	Elnökség / Döntéshozó Testület	Helyi Bíráló Bizottság	Munka- szervezet	Tervezést Koordináló Csoport
A helyi szereplők fejlesztési és végrehajtási kapacitásainak kiépítése, beleértve a projektirányítási képességeik fejlesztését is.	Döntés (SzMSz szerint)	Döntés (SzMSz szerint)	-	Végrehajtás: jogszabályok és eljárásrendek követése	-
A pályázatok kiválasztása során összhang biztosítása a közösségvezérelt helyi fejlesztési stratégiával, e műveleteknek az adott stratégiai célkitűzések és célértékek eléréséhez való hozzájárulásuk révén.	-	-	Döntés	Előkészítés	-
A hátrányos megkülönböztetéstől mentes és átlátható kiválasztási eljárás és objektív kritériumok kidolgozása a pályázatok kiválasztásához, amelyek elkerülik az összeférhetetlenséget, a holtteher vagy helyettesítő hatást, ugyanakkor biztosítják, hogy a kiválasztási döntések során a szavazatok legalább 50%-át állami vagy önkormányzati költségvetési gazdálkodó szervnek nem minősülő partnerek adják. Írásos kiválasztási eljárás nem folytatható.	Döntés (HFS kritérium)	Döntési javaslat	-	Előkészítés	Előkészítés
A pályázatok kiválasztása során a kiválasztási kritériumok összeállítása és súlyozása által összhang biztosítása a közösségvezérelt fejlesztési stratégiával, valamint a támogatás szükségességének (a pályázó ennek hiányában nem lenne képes megvalósítani a projektet) mérlegelése, pályázati felhívások vagy folyamatban lévő projektbenyújtási eljárás előkészítése és közzététele, beleértve a kiválasztási kritériumok meghatározását és súlyozását – megfelelő időtartam biztosításával.	Döntés (HFS kritérium)	Döntési javaslat	-	Jogszabályi megfelelőség biztosítása	Előkészítés
Támogatási kérelmek befogadása és értékelése.	-	-	-	Döntés előkészítés bírálatra	-
Pályázatok kiválasztása és a támogatás összegének rögzítése, továbbá a jóváhagyás előtt a javaslatok benyújtása a KÜ-hez a támogathatóság végső ellenőrzése céljából.	-	-	Kiválasztás Döntés Jóváhagyás	KÜ benyújtás	-

A közösségvezérelt HFS és a támogatott műveletek végrehajtásának monitoringja és az adott stratégiához kapcsolódó egyedi értékelési tevékenységek – független szereplő általi – végrehajtása.	-	-	-	Folyamatos monitoring és külső szereplő bevonása (külső LEADER HACS szervezettel megállapodás alapján)	
---	---	---	---	--	--

Az értékelés/kiválasztás folyamatának bemutatása:

Fentiekkel összefüggő elem a **pályáztatás folyamatának leírása**. Meghirdetése központilag szabályozott módon valósul meg. A pályázati lehetőségek népszerűsítésének módját, a pályázók segítségének (a pályázatok teljessé tételének segítése) tervezett módszerét a kommunikációs terv fejezet tartalmazza.

A pályázatokat / intézkedéseket éves rendszerben, a cselekvési tervben ütemezettek alapján kívánjuk meghirdetni. Célunk az intézkedésekre allokált források teljes felhasználása. Az ütemezésnél figyelembe vettük a 3 felülvizsgálati lehetőséget az esetleges igényenkénti átcsoportosításokkal.

A pályázatok értékelését folyamatos pályáztatással és szakaszos értékeléssel kívánjuk megvalósítani. A folyamatban résztvevő döntéshozatali és előkészítő szinteket, illetve a feladatuk és a felelősségük leírását a fenti táblázat tartalmazza. HACS-unk HBB működését az IH által elfogadott külön SzMSz tartalmazza.

A döntéshozás módjai:

- ahol megalkotásra kerültek a pályázati adatlap vizsgálatához pontozások, ott súlyozásos pontozás,
- ahol nem került meghatározásra pontozás, ott konszenzus szavazással történik a döntéshozatal.

A legfontosabb kiválasztási szempontrendszer a HFS céljaihoz és intézkedéseihez való illeszkedés vizsgálata, kiemelve a munkahelyteremtést, az együttműködést, az innovativitást és a közösségi szerepvállalást.

Az előbbi folyamatok **dokumentálásának** bemutatása elengedhetetlen része a megvalósításra vonatkozó rész leírásának:

- Az értékelés/kiválasztás folyamatát és a felelősségi jogköröket "Az egyes szervezeti egységek, funkciók szerepének és felelősségi körének bemutatása" pontban található táblázat tartalmazza.

A **kiválasztás és az eredményének kommunikálása** a pályázók felé szintén fontos része a megvalósítás folyamatának (milyen csatornán, mennyi időn belül):

- a ponthoz tartozó feladatokat a 8.4 fejezet (Kommunikációs terv) tartalmazza.

Az **összeférhetetlenség** kizárásáról a 272/2014. (XI.5.) Kormányrendelet VI. fejezet 39.§. rendelkezik. Ez alapján és az Európai Számvevőszék alábbi szabályai szerint:

- azok, akik részt vettek a projektek kidolgozásában (tartalmának kialakítása, pályázat elkészítése), nem vehetnek részt az adott felhívásra beérkező pályázatokkal kapcsolatos döntés előkészítésben (a projektek értékelése) és a döntésben (kiválasztás);
- a munkaszervezet csupán segítséget nyújthat a projektek fejlesztése, pályázatok elkészítése során (javasol, tanácsol, információt szolgáltat), de nem dönthet tartalom felett és nem írhatja meg a pályázatot vagy annak részeit;
- bárki, aki érintett egy adott projektben, nyilatkoznia kell erről és nem vehet részt az értékelésben.

A helyi fejlesztési stratégia megvalósítását szolgáló humán erőforrás (képzettség, tapasztalat, készségek) bemutatása az elvégzendő feladatok tükrében:

Törölt: , félévenkénti megjelenéssel

A HACS / egyesület vezetése és operatív szervezete mind a civil, egyházi, önkormányzati és vállalkozói szférában közismert, igénylik a segítségünket kiemelve a támogatási források megismerésében és az azokhoz való hozzájutásban, kooperációk kialakításában.

A menedzsment munkáját jól jellemzi az előző programozási ciklus forráslekötési nagysága.

Kiemelten fontosnak tartjuk, hogy munkavállalóink a térségben élnek, így nekik is munkát biztosítunk, s egyben motiváltak a fejlesztési források minél magasabb számú lekötésében is. Valamennyi munkavállaló felsőfokú, többféle végzettséggel rendelkezik. A személycseré nem volt jellemző, 2 esetet kivéve tartósan foglalkoztattuk a munkavállalókat. A jelenleg foglalkoztatott 3 fő.

Az összeférhetlenségi és titoktartási követelményeket és etikai kódexet valamennyi munkavállalóra folyamatosan alkalmazzuk.

A munkavállalók kiválasztása felhívás útján, nyílt módon történt.

A működés fizikai feltételeinek bemutatása:

A munkaszervezet a hatékony munkaerő gazdálkodás (és szakértelem) figyelembevételére okán kiszervezéssel oldja meg a könyvelési és a jogi feladatokat. Ennek megfelelően külső vállalkozási szerződés alapján megbízott könyvelő végzi a bérszámfejtési, könyvelési feladatokat, a bejelentések és bevallások elkészítését a különböző hatóságok felé. Továbbá külső megbízott ügyvédi iroda végzi az alapidokumentumokkal kapcsolatos jogi munkát és minden más, a tevékenységgel kapcsolatos jogi ismeretet igénylő feladatok ellátását. Külső megbízással láttatjuk el a rendeletben előírt könyvvizsgálói feladatokat.

Egy irodával rendelkezünk, telephelyünkön, melyet bérlünk a helyi önkormányzattól (térségi központi elérhetőség, parkolási lehetőséggel, kiszolgáló infrastruktúrával). Az iroda bútorozott (folyamatosan került kialakításra), melyet támogatásból valósítottunk meg.

A munkaszervezeti iroda technikai eszközeinek felújítása 2015-ben megtörtént a korábbi MVH-s delegálási feladatok előírásainak tükrében. Ennek megfelelően az iroda technikai felszereltsége megfelel az előírásoknak és biztosítja a munkavégzés feltételeit (vonalas telefon, fax, internet, fényképezőgép, projektor, stb.), elhelyezkedése központi, az ügyfelek számára jól megközelíthető.

Törölt: egy helyi alapítvány irodaházába

A működésre tervezett költségvetés szöveges alátámasztása:

adatok: Ft-ban (2.táblázat)

	2016	2017	2018	2019	2020	Összesen	%
Személyi jellegű költségek járulékokkal	9.881.076.-	13.315.370.-	14.360.856.-	15.646.500.-	17.067.300.-	70.271.102.-	68,7%
Dologi költségek	641.732.-	1.588.410.-	1.762.345.-	1.379.724.-	1.452.300.-	6.824.511.-	6,7%
Szolgáltatások költségei	601.433.-	841.040.-	1.152.326.-	976.680.-	946.680.-	4.518.159.-	4,4%
Bérleti díjak	946.421.-	1.981.456.-	1.866.600.-	1.866.600.-	1.916.600.-	8.577.677.-	8,4%
Utazás és szállás költségek	322.220.-	398.727.-	472.196.-	600.000.-	600.000.-	2.393.143.-	2,3%
Tanulmányok, konferenciák, rendezvények, tanulmányi utak költsége	0.-	1.578.877.-	0.-	120.000.-	0.-	1.698.877.-	1,7%
Hitelek kamatai	0.-	332.503.-	188.117.-	943.000.-	1.038.000.-	2.501.620.-	2,4%
Tartalékképzés	0.-	0.-	0.-	0.-	5.502.120.-	5.502.120.-	5,4%
Összesen	12.392.882.-	20.036.383.-	19.802.440.-	21.532.504.-	28.523.000.-	102.287.209.-	100%

A költségvetés alátámasztására készített fenti táblázat százalékos megosztásából egy gazdaságilag stabil, arányos költségmegosztás látható a személyi jellegű és a működtetési költségek vonatkozásában. A működési és animációs forráskeret összege és a teljes működési költség közötti különbséget a menedzsmenti bevételekkel kívánjuk biztosítani, amely reális és évekre lebontott összege biztosítható (a HFS módosításának idején 10.376.000.- Ft, éves bontásban 2.075.200.- Ft/év).

Törölt: 840.537

Törölt: 2.168.107

92

Költség nemek indoklása:

- személyi jellegű költségek: tartalmazza 3 fő főállású, felsőfokú végzettséggel rendelkező munkavállaló személyi juttatásait (bér, járulékok, cafetéria);
- dologi költségek: tartalmazza az iroda rezi és fenntartási költségeit (pl. telekommunikáció, web, technikai karbantartás, anyagköltség);
- szolgáltatások költségei: a kötelezően előírt és a működés során piaci alapon kiszervezett feladatok költségei (könyvelés, könyvvizsgálat, alkalmi jogi szolgáltatás);
- bérleti díjak: tartalmazza a munkaszervezeti iroda bérleti díját és az animációs tevékenységek során felmerülő egyéb rendezvények, szakmai fórumok alkalmi bérleti díjait;
- tanulmányok, konferenciák, szakmai tanulmányutak költségei: tartalmazza a munkaszervezeti dolgozók szakmai továbblépéséhez szükséges költségeket, valamint az animációs tevékenységhez kapcsolódó kiadásokat;
- hitelek kamatai: az eddigi működési finanszírozási gyakorlat alapján az utófinanszírozásból adódó hitel kamatai kerültek beállításra (évi 15 millió Ft hitelkerethez kapcsolódó 8%-os referenciakamat).

8.4. Kommunikációs terv

A Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület a külső kommunikáció mellett kiemelt figyelmet fordít a belső kommunikáció minőségére is. A térségben élők hatékony és magas színvonalú tájékoztatásának előfeltétele, hogy az Akciócsoporton belül megfelelő belső kommunikáció valósuljon meg. Ennek érdekében az Akciócsoport tagjai, vezetősége, bizottságai, munkaszervezete több kommunikációs csatornán is érintkezik és közöttük az információ-áramlás szabadon történik.

Leggyakrabban használt kommunikációs csatornák:

- egyesületi honlap működtetése: **www.zemplenitajak.hu**,
- egyesületi Facebook oldal (nyilvánosan hozzáférhető, regisztráció nélkül),
- havi rendszerességű és rendkívüli elektronikus hírlevél,
- Zemplén Televízió képűjság, Hír7 hírműsor és a "Régiónk és az EU" magazinműsor,
- hírek, események, projekt-tájékoztatók a médiában, a sajtóban, a helyi újságokban,
- nyilvános fórumok szervezése a HACS működési területén,
- elektronikus levelezés, postai szolgáltatás.

A fenti csatornák felhasználása megtörténik a HACS tagság, a pályázók és a szélesebb nyilvánosság tájékoztatása érdekében.

Az egyesületi logót minden az egyesület által kiadott dokumentumokon feltüntetjük (tervek, levélpapír, honlap, stb.). A logó kötelező nyilvánossági elemként szolgál a kedvezményezettek részére is, melyet szabadon felhasználhatóvá tettünk a megfelelő tájékoztatási kötelezettségek betartása mellett.

Az Egyesület kiemelt kommunikációs céljai:

- a HACS működési területén élők tájékoztatása az őket érintő vidékfejlesztési és operatív programok pályázati lehetőségeiről,
- az Egyesület/HACS bemutatása, tevékenységének megismertetése,

- a LEADER ismeretek minél szélesebb körben történő átadása,
- partnerszervezetekkel való együttműködés erősítése (pl. Irányító Hatóság; tapasztalat- és információcsere más akciócsoportokkal, külföldi partnerekkel)

A kommunikációs csatornáinkon az alábbi információk jelennek meg a teljesség igénye nélkül felsorolva a legfontosabb témákat:

- a HFS rövid ismertetése, céljai, prioritásai, intézkedései, aktualitása,
- a pályáztatás rendje (pályázatok/kérelmek beadási határideje, a beadás helye, a tanácsadás és az információszolgáltatás helye és ideje),
- a pályázati dokumentáció, a kérelmekhez kapcsolódó formanyomtatványok, információs anyagok, ezek biztosításáért felelős személyek, szervezetek elérhetősége,
- a Vidékfejlesztési Program és a tematikájában kapcsolódó Operatív Programok (TOP, GINOP, KEHOP) intézkedéseiről szóló legfontosabb információk (törvényi háttér, időhatárok, hozzáférés stb.),
- egyéb információk a településfejlesztés, a szervezetfejlesztés lehetőségeiről, az aktuális pályázatokról,
- a támogatásban részesülők listája, hozzájárulásukkal projektjeik rövid bemutatása.

93

Alkalmyszerűen megjelenő informatív kiadványok:

Célja, hogy önálló kiadványként nyújtson információt a térség településeiről benyújtott, elbírált és pozitív döntésben részesített kérelmekről, felkeltve ezzel a figyelmet és az érdeklődést arra, hogy a települések lakói a nyertes projektek megvalósulását saját szemükkel is kísérik végig. E kiadványok információval szolgálnak nyertes pályázókról, a jelentősebb, jól nyomon követhető megvalósult projektek fotókkal illusztrált bemutatása a pályázói kedvet generálja.

A jó gyakorlatok bemutatása vagy máshol meg nem jelenő információk a térség kézműves tevékenységéről, hagyományairól, gasztronómiai és kulturális kínálatáról. A kiadványok települések közösségi tereiben, polgármesteri hivatalokban, művelődési házakban, információs pontokon, jelentősebb rendezvényeken és egyéb közösségi helyeken kerülnek elhelyezésre.

A Helyi Fejlesztési Stratégia (HFS) tervezési időszakában külön kiemelt figyelmet szenteltünk a megfelelő tájékoztatásra. A teljes tervezési folyamat és a dokumentáció folyamatosan frissülő felületen elérhető a honlapunkon. Ezzel egy időben projektötlet adatlap mintát készítettünk az érdeklődők számára.

A projektötlet gyűjtést és a tervezési folyamat megindítását 3 alkalommal az egyesület hírlevelében is megjelentettük és juttattuk el mintegy 250 fő részére. Ugyancsak elektronikus hírlevelünkben adtunk tájékoztatást Magyarország Vidékfejlesztési Programjának Európai Unió elfogadásáról és a Nemzeti Agrárkamara (NAK) 100 oldalas Vidékfejlesztési Programjáról is.

A honlapon túl a facebook közösségi oldalon is folyamatosan megjelennek a HFS tervezéssel kapcsolatos információk. A tervezés menetéről 2015.12.01-től folyamatosan tájékoztatunk a www.zemplenitajak.hu weboldalunkon és a térségi Zemplén TV képűségében.

A HFS kidolgozásához kapcsolódó kommunikáció legfontosabb elemei:

- a HFS kidolgozás menetének ismertetése, céljai, prioritásai, intézkedései, SWOT analízise,
- a VP intézkedéseiről és kapcsolódó OP-ról szóló legfontosabb információk átadása,
- tájékoztatás a pályázatokhoz kapcsolódó dokumentációkról, formanyomtatványokról, csatolandó mellékletekről, információs anyagokról.

Az Egyesületi honlap webes arculata és szerkezete a 2014-2020 időszaksorán is az EMVA Arculati Útmutatót követi az alábbi kiemelt menüpontokkal:

- HÍREK: aktuális információk - rendezvények, pályázatok, együttműködések.

- EGYESÜLET/HACS: települések felsorolása linkekkel a települési honlapokra, munkaszervezet ismertetése elérhetőségekkel, ügyfélfogadási idővel.
- HFS/LEADER2015: stratégia és a tervezés ismertetése.
- DOKUMENTUMTÁR: formanyomtatványok, alapszabály, jegyzőkönyvek, beszámolók, mintairatok, segédeszközök a pályázatokhoz, sikeres projekt bemutatása.
- MŰKÖDÉSI KÖLTSÉGEK: az egyesület szervezeti és támogatási felhasználásának átláthatóságát biztosítja.

A HACS/Egyesület munkaszervezeti irodát működtet. A munkaszervezeti irodában találhatóak az informatikai, infokommunikációs eszközök, amelyekkel a munkaszervezet szakemberei folytatják a kommunikációt. A kommunikációért felelős személyek: egyesületi elnök, munkaszervezet vezető.

8.5. Monitoring és értékelési terv

A program monitoringjának kulcsa, hogy a monitoring mutatószámok aktuális értékeit a program végrehajtói (munkaszervezet) folyamatosan gyűjtsék és értelmezzék, lehetőséget biztosítva ezáltal a HACS vezetés számára, hogy rendszeresen egyértelmű jelzést kapjon a program és az egyes projektek aktuális állásáról. A tevékenység tulajdonképpen magában foglalja az indikátorok meghatározását, majd a végrehajtás fázisában az adatgyűjtést és elemzést, a javaslattevő az esetleges beavatkozásra.

1. Az indikátorok definiálása, a célok meghatározása

Az indikátorok definiálása a célok meghatározása az intézkedés leírásoknál megtörtént. A HACS munkaszervezete folyamatosan figyelemmel kíséri a pályázott és megvalósuló projekteket. A szerződéssel, támogatási okirattal (a továbbiakban együtt: támogatási szerződés) lekötött fejlesztési források összegének gyűjtése a helyi döntések eredményeinek összegzése. Az indikátor - a lekötött fejlesztési forrás - összegzése döntési fordulók zárásakor történik.

A kedvezményezettek kifizetési kérelmeinek kifizető ügynökség által történő jóváhagyása alapján gyűjt adatot, szorosan együttműködve a kedvezményezettel és a kifizető ügynökséggel. A pályázó adatszolgáltatása önkéntes, a kifizető ügynökség szerződés alapján teszi hozzáférhetővé a LEADER pályázatok kifizetési adatait vagy nyilvánosságra hozza a kifizetések előrehaladását. Az indikátor - a kifizetésre került fejlesztési forrás - gyűjtése folyamatos, összegzése negyedévente történik.

2. Monitoring adatok feldolgozása és a feldolgozásból származó információ visszacsatolása

A monitoring adatok feldolgozása folyamatos, összegzésük negyedévente történik, visszacsatolás a döntéshozó szerv/szervek részére igény szerinti, de minimum azok gyűlésein előrehaladási tájékoztató jelentésként és döntések előkészítése, valamint a HFS felülvizsgálata során.

Eredménymutatók megnevezése

- Létrehozott munkahelyek száma.
- A létrehozott integrációkba bevont termelők, partnerek, résztvevők száma.
- Hiánypótló helyi szükségleteket kiszolgáló mikro-vállalkozások.
- Inkubációs terület fejlesztése, kialakítása járási szinten.
- Inkubációs területen betelepülő tevékenység megvalósulása.
- Közösségi együttműködések száma.
- Gyakorlatorientált programok száma.
- Gyakorlatorientált képzések száma.
- Bevont települések száma.
- Az érintett lakosság száma.

- Programban érintett résztvevők száma.
- Települési területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott közösségi terület.
- Térségen belüli kapcsolatok erősödése.
- Vásárok, fesztiválok, tematikus programok, rendezvények.
- Térségi szakmai programok száma.
- "Zempléni Tájak" védjegy szabályzatának kidolgozása.
- Védjegyet használó szervezetek száma a programciklus végére.
- Védjegy kommunikációs kampány.
- Ismeretterjesztő kézikönyv a védjegy alkalmazásának előnyeiről, lehetőségeiről.
- Fejlesztés keretében média megjelenés biztosítása a HACS számára.
- Védjegy promóciós tevékenység.
- Külön helyrajzi számokra felosztott külön tárolóterületek száma (pinceág).

3. HACS saját teljesítmény (pl. forrás-felhasználás, animációs tevékenység eredményei, saját szervezeti és szakmai fejlődés, fenntarthatóság, egyéb célok teljesülése stb.) értékelése

A saját teljesítmény adatainak gyűjtése és feldolgozása folyamatos, összegzésük negyedévente valósul meg a munkaszervezet által. Visszacsatolás a döntéshozó szerv/szervek részére igény szerint, de minimum azok gyűlésein tájékoztató jelentésként, illetve döntések előkészítése, valamint a HFS felülvizsgálata során történik.

Értékelést a döntéshozó szerv/szervek végeznek, a kitűzött céloknak megfelelően elfogadják az eredményeket vagy azok módosításáról, megváltoztatásáról döntenek.

4. Felülvizsgálatok és értékelések eredményének kommunikálása

A HFS és egyes tevékenységek felülvizsgálata a HACS teljes tagságának bevonásával fórumokon, döntéshozó szervek gyűlésein és belső elektronikus levelezés segítségével történik. Az eredmények belső kommunikálása és terjesztése a HACS területén, nyilvános fórumokon, hírlevelekben és a honlapon valósul meg. Az eredmények külső kommunikálása a honlapon, esetenként megyei vagy országos médiában, felkérésre megyei, regionális vagy országos rendezvényen történhet.

Az eredmények összegyűjthetők a projektdokumentációkból, ha a beadott dokumentációban nincs benne a szükséges adat, akkor megkeressük az ügyfeleket. A munkaszervezet előre elkészített formanyomtatványokon kéri be a fejlesztéssel kapcsolatos adatokat.

Az értékelést a HACS-unk - munkaszervezeti és elnökségi szintek előkészítésével - végzi. Az önértékelés a visszacsatoláshoz és a változások előkészítéséhez a leghatékonyabb módszer.

9. Indikatív pénzügyi terv A táblázatokat Excel formátumban is töltsék ki a mellékelt sablonban és külön fájlként nyújtsák be.

A HFS fejlesztési forrásfelhasználásának ütemezése (Ft) (3.táblázat)

A HFS fejlesztési forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)									
Ssz.	Az intézkedések megnevezése	2016	2017	2018	2019	2020	Összesen	Lekötött forrás	%
1.	Gép- és eszközbeszerzés, hozzáadott értéket növelő technológiai fejlesztés (helyi termék fejlesztés / mikrovállalkozások) VP6-19.2.1.-101-01-17	- Ft	- Ft	189 806 525 Ft				112 768 630 Ft	21,52%
2.	Gép- és eszközbeszerzés (kisértékű / mikrovállalkozások) VP6-19.2.1.-101-02-17	- Ft	- Ft	140 000 000 Ft				59 279 787 Ft	11,31%
3.	Térségi, települési identitás, valamint a helyi értékek megőrzése (kisrendezvény) VP6-19.2.1.-101-03-17	- Ft	- Ft	100 000 000 Ft				4 933 911 Ft	0,94%
4.	Mintaprojekt1: Helyi termékek világpiaci megjelenítésének elősegítése VP6-19.2.1.-101-05-17	- Ft	- Ft	15 000 000 Ft				- Ft	0,00%
5.	Mintaprojekt2: Települési inkubációs területek (vállalkozások számára) előkészítése VP6-19.2.1.-101-06-17	- Ft	- Ft	30 000 000 Ft				9 914 825 Ft	1,89%
6.	Mintaprojekt4: LEADER Helyi Termék Program és Védjegy VP6-19.2.1.-101-08-17	- Ft	- Ft	30 000 000 Ft				29 999 911 Ft	5,72%
7.	Gép- és eszközbeszerzés, hozzáadott értéket növelő technológiai fejlesztés (helyi termék / szolgáltatás fejlesztés mikrovállalkozások számára) VP6-19.2.1.-101-10-19				141 044 566 Ft	- Ft	141 044 566 Ft	Törött: 155 219 249 Törött: 155 219 249	0,00%

8.	Települési területek közösségi célú zöldfelület kialakítása, rehabilitációja (<u>Bodrogköz</u>) VP6-19.2.1.-101-11-19		15 000 000 Ft	- Ft	15 000 000 Ft	- Ft	0,00%		
9.	Térségi, települési identitás, valamint a helyi értékek megőrzése (rendezvény) VP6-19.2.1.-101-12-19		46 000 000 Ft	- Ft	46 000 000 Ft	- Ft	0,00%		
10.	Mintaprojekt5: Községi kommunikáció fejlesztése a HACS területén VP6-19.2.1.-101-13-19		25 000 000 Ft	- Ft	25 000 000 Ft	 Ft	0,00%		
11.	Mintaprojekt6: Világörökségi területen lévő pince hasznosítása közösségi tárolás kialakításával VP6-19.2.1.-101-14-19		20 000 000 Ft	- Ft	20 000 000 Ft	- Ft	0,00%		
12.	Mintaprojekt7: LEADER Helyi Termék Program és Védjegy II. VP6-19.2.1.-101-15-19		30 000 000 Ft	- Ft	30 000 000 Ft	- Ft	0,00%		
13.	Települési területek közösségi célú zöldfelület kialakítása, rehabilitációja (<u>Hegyalja</u>) VP6-19.2.1.-101-16-19		15 000 000 Ft	- Ft	15 000 000 Ft	- Ft	0,00%		
14.	Települési területek közösségi célú zöldfelület kialakítása, rehabilitációja (<u>Hegyköz</u>) VP6-19.2.1.-101-17-19		15 000 000 Ft	- Ft	15 000 000 Ft	- Ft	0,00%		
	Összesen	- Ft	- Ft	504 806 525 Ft	307 044 566 Ft	- Ft	307 044 566 Ft	216 897 064 Ft	41,39%

A HACS működési és animációs forrásfelhasználásának ütemezése (Ft) (4.táblázat)

	Forrás: EMVA LEADER 19.4 alintézkedés					
	2016	2017	2018	2019	2020	Összesen
Működési költségek	12.392.882.- Ft	20.036.383.- Ft	19.802.440.- Ft	21.532.504.- Ft	~~28.523.000.- Ft~~	~~102.287.209.- Ft~~
Animációs költségek	0.- Ft	0.- Ft	0.- Ft	200.000.- Ft	0.- Ft	200.000.- Ft
Egyéb tervezett bevételek ²	1.876.000.- Ft	1.840.000.- Ft	2.460.000.- Ft	1.950.000.- Ft	2.250.000.- Ft	10.376.000.- Ft
Összesen	14.268.882.- Ft	21.876.383.- Ft	22.262.440.- Ft	23.682.504.- Ft	~~30.773.000.- Ft~~	~~112.863.209.- Ft~~

A VP szerinti működési és animációs költségek a HFS kiadásainak 15%-áig tervezettek. A költségvetés ütemezésénél a források felhasználásához vettük figyelembe az egyéb tervezett bevételeket és a működési forrásokat.

A HACS által tervezett EMVA-n kívüli egyéb források is szerepelnek a költségvetésben, melyek tagdíjból és menedzsmenti, projekt tanácsadási bevételből tevődnek össze. A költségek becsült értékének kalkulált összege az alábbiak szerinti:

adatok: Ft-ban (5.táblázat)

	EMVA-n kívüli egyéb források					
	2016	2017	2018	2019	2020	Összesen
Tagdíj	1.860.000.- Ft	1.840.000.- Ft	2.460.000.- Ft	1.800.000.- Ft	1.500.000.- Ft	9.460.000.- Ft
Menedzsmenti bevétel	16.000.- Ft	0.- Ft	0.- Ft	150.000.- Ft	750.000.- Ft	916.000.- Ft
Összesen	1.876.000.- Ft	1.840.000.- Ft	2.460.000.- Ft	1.950.000.- Ft	2.250.000.- Ft	10.376.000.- Ft

Elfogadva: 2018. **december 14.**

Aláírás: dr. Kiss István elnök

² Pl. tagdíj, önkormányzati hozzájárulás stb.

Törölt: 21

Törölt: 492

Törölt: 425

Törölt: 95.256.634.

Törölt: 23

Törölt: 742

Törölt: 425

Törölt: 105.832.634

Kiegészítő információk

Mellékletek

1. számú melléklet: Zempléni Tájak HACS tervezési terület (térkép)
2. számú melléklet: Helyi Fejlesztési Stratégia célpiramis 2014-2020
3. számú melléklet: Tervezés nyilvánossági tevékenysége, eseményei
4. számú melléklet: TEIR statisztikai adatok (különálló file-ban)
5. számú melléklet: Zempléni Tájak HACS tagsági lista
6. számú melléklet: Zempléni Tájak HACS munkaszervezeti bemutatás
7. számú melléklet: Zempléni Tájak HACS szervezeti felépítésének bemutatása
8. számú melléklet: Zempléni Tájak HACS Tervezést Koordináló Csoport összetétele
9. számú melléklet: Zempléni Tájak HACS lakosságszám szerinti településcsoportjai
10. számú melléklet: Zempléni Tájak HACS illetékességi területéhez tartozó települések besorolása a 290/2014 (XI.26.) Kormány rendelet szerint
11. számú melléklet: Zempléni Tájak HACS településeinek gazdasági, társadalmi fejlettség szempontú, kedvezményezettség szerinti besorolása a 105/2015 (IV.23.) Kormány rendelet alapján